

รายงานผลการดำเนินการ พัฒนาองค์การสู่ระบบราชการ 4.0 (Application Report) PMQA 4.0

2564

กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทสรุปผู้บริหาร	1
ส่วนที่ 1.1 สรุปลักษณะสำคัญขององค์การ	8
ส่วนที่ 1.2 แผนการปรับปรุงเพื่อยกระดับการพัฒนาสู่ระบบราชการ 4.0	11
ส่วนที่ 2 การดำเนินการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐสู่ระบบราชการ 4.0	15
หมวด 1 การนำองค์การ	15
หมวด 2 การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์	23
หมวด 3 การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	31
หมวด 4 การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้	39
หมวด 5 การมุ่งเน้นบุคลากร	47
หมวด 6 การมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ	53
ส่วนที่ 3 ผลลัพธ์การดำเนินการ	61
7.1 ด้านประสิทธิผลและการบรรลุพันธกิจ	61
7.2 การบรรลุผลลัพธ์ตามตัวชี้วัดด้านผู้รับบริการ และประชาชน	61
7.3 การบรรลุผลลัพธ์ตามตัวชี้วัดด้านการพัฒนาบุคลากร	62
7.4 การบรรลุผลลัพธ์ตามตัวชี้วัดด้านการเป็นต้นแบบ	63
7.5 การบรรลุผลลัพธ์ตามตัวชี้วัดด้านผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม สาธารณสุข และสิ่งแวดล้อม	63
7.6 การบรรลุผลลัพธ์ตามตัวชี้วัดด้านด้านการลดต้นทุน การสร้างนวัตกรรม และการจัดการกระบวนการ	64

แบบฟอร์มที่ 5 บทสรุปผู้บริหาร

วิสัยทัศน์ : พัฒนาที่ดินให้สมบูรณ์ เพิ่มพูนผลผลิต ในทิศการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน บนพื้นฐานการมีส่วนร่วม
กรอบแนวคิด/ Concept ของการก้าวสู่การเป็นระบบราชการ 4.0

กรมพัฒนาที่ดิน (พด.) กำหนดทิศทาง เพื่อพัฒนาองค์กรให้เป็น **Smart LDD** ที่มุ่งเน้นประโยชน์และความต้องการของประชาชนเป็นหลัก ปรับการทำงานเชิงรุก สร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเพื่อพัฒนาที่ดินให้เกิดความยั่งยืน นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการปรับปรุงกระบวนการ เพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการงานพัฒนาที่ดิน พด. ยกระดับการเพิ่มผลิตภาพ ด้วยหลัก 4 Smart ประกอบด้วย **1) Smart Collaboration** ดำเนินการสานพลังจากทุกภาคส่วน สร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านดินภายในและระหว่างประเทศ **2) Smart**

Connection เปิดเผยข้อมูลทรัพยากร

ดินและเชื่อมโยงข้อมูล บูรณาการข้อมูลด้านดินและการใช้ที่ดิน จัดทำเป็น Big data ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

3) Smart Service การปฏิบัติงานเชิงรุก

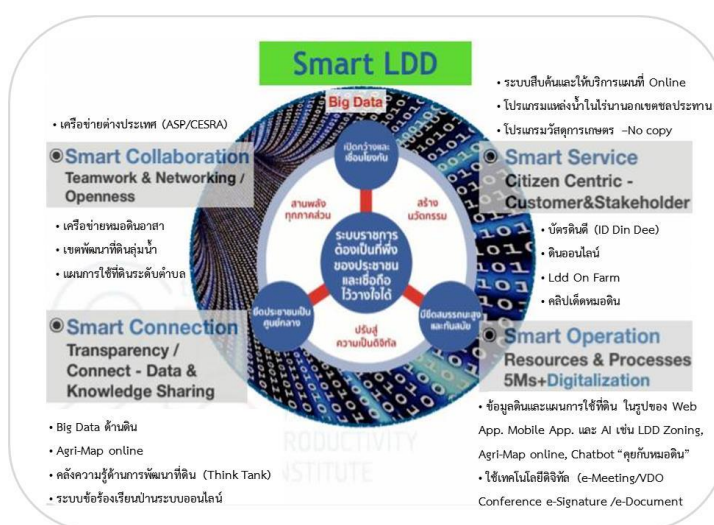
แก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของประชาชน ผ่านหลากหลายช่องทาง ทั้งติดต่อด้วยตนเอง สมาร์ทโฟน หรือเว็บไซต์ ปรับเปลี่ยนการให้บริการประชาชนเป็น e-service เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงบริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ สะดวก รวดเร็ว และ **4) Smart Operation** ปรับกระบวนการทำงาน Reprocess ยกเลิก

โครงการที่ไม่เป็นประโยชน์กับเกษตรกร ปรับวิธีการทำงานยึดความต้องการของเกษตรกรเป็นสำคัญ และเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม

ผลการดำเนินงานที่สอดคล้องสู่ระบบราชการ 4.0

พด. มีภารกิจความรับผิดชอบพัฒนาทรัพยากรดินในพื้นที่เกษตรกรรมประมาณ 150 ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ 46 ของพื้นที่ประเทศ โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ เกษตรกรมีการใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ยั่งยืน บนพื้นฐานการมีส่วนร่วม พด. ใช้หลักการ Smart LDD ขับเคลื่อนและพัฒนาองค์กรเข้าสู่ระบบราชการ 4.0 สอดคล้องสนับสนุนการพัฒนาระบบราชการทั้ง 3 มิติ ดังนี้

มิติที่ 1 ภาครัฐที่เปิดกว้างเชื่อมโยงกัน (Open & Connected Government) พด. ดำเนินการสานพลังจากทุกภาคส่วนตามหลัก **Smart Collaboration** สร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านดินภายในและระหว่างประเทศ เช่น *เครือข่ายระหว่างประเทศ* การเป็นเจ้าภาพในการขับเคลื่อนสมัชชาความร่วมมือทรัพยากรดินแห่งภูมิภาคเอเชีย (ASP) การจัดตั้งศูนย์ความเป็นเลิศด้านการวิจัยดินแห่งภูมิภาคเอเชีย (CESRA) การจัดตั้งสมาคมดินโลก การจัดตั้งสมัชชาความร่วมมือทรัพยากรดินแห่งประเทศไทย และเครือข่ายโครงการตัดสินใจแบบมีส่วนร่วมเพื่อการขับเคลื่อนและขยายผลการจัดการที่ดินอย่างยั่งยืน (Decision Support for Mainstreaming and Scaling up Sustainable Land Management: DS-SLM) *เครือข่ายภายในประเทศ* เครือข่ายหมอดินอาสา เครือข่ายกลุ่มเกษตรกรใช้สารอินทรีย์ลดใช้สารเคมีทางการเกษตร/กลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ PGS เครือข่ายกลุ่มใช้

ข้อมูลทรัพยากรดินในการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ เป็นต้น **Smart Connection** เปิดเผยชุดข้อมูลทรัพยากรดินผ่านระบบ MOAC Open Data บูรณาการข้อมูลด้านดินและการใช้ที่ดิน จัดทำเป็น Big data ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ การเชื่อมโยงฐานข้อมูลเชิงพื้นที่จาก 19 หน่วยงาน จัดทำแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agricultural Map for Adaptive Management : Agri-Map) เป็นเครื่องมือขับเคลื่อนโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map)

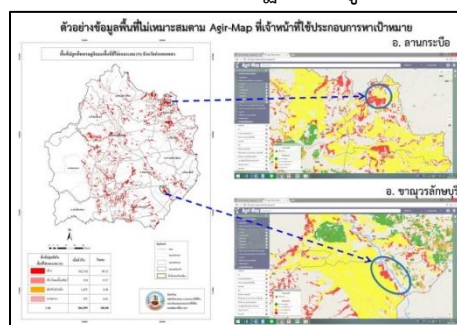
มิติที่ 2 ภาครัฐที่ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง (Citizen-Centric Government) พต. ดำเนินการตามหลัก **Smart Service** ด้วยการปฏิบัติงานเชิงรุกแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของประชาชน ผ่านหลากหลายช่องทางทั้งติดต่อด้วยตนเอง สมาร์ทโฟน หรือเว็บไซต์ ปรับเปลี่ยนการให้บริการประชาชนเป็น e-Service เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงบริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ สะดวก รวดเร็ว ผ่าน Web Application และ Mobile Application ตัวอย่างเช่น บัตรดินดี (ID Din Dee) ดินออนไลน์ LDD On Farm ระบบบริการแผนที่ Online โปรแกรมแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน โปรแกรมวัสดุการเกษตร เป็นต้น การลดขั้นตอนและระยะเวลาการให้บริการแผนที่ และยกเลิกสำเนาเอกสารราชการ (No copy) เพื่ออำนวยความสะดวกและการลดภาระประชาชน นอกจากนี้ พต. ยังเล็งเห็นปัญหาการขาดแคลนน้ำของเกษตรกร โดยเฉพาะพื้นที่นอกเขตชลประทาน จึงจัดทำโครงการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทานการจัดหาแหล่งน้ำให้เกษตรกรรายบุคคล เพื่อบรรเทาปัญหาการขาดแคลนน้ำทำการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง

มิติที่ 3 ภาครัฐที่มีขีดสมรรถนะสูงและทันสมัย (Smart & High Performance Government) พต. นำหลัก **Smart Operation** เพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานและการบริหารจัดการองค์การ ปรับกระบวนการทำงาน Reprocess ยกเลิกโครงการที่ไม่เป็นประโยชน์กับเกษตรกร ปรับวิธีการทำงานยึดความต้องการของเกษตรกรเป็นสำคัญ เช่น (1) โครงการบริหารจัดการดินเชิงรุกแก่เกษตรกรรายแปลงผ่านบัตรดินดี (2) โครงการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) กับการปลูกข้าว ตามแผนที่ Agri-Map (3) โครงการเกษตรอินทรีย์ (4) สร้างองค์กรมีขีดสมรรถนะสูงและทันสมัย นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในระบบบริหารจัดการเพื่อความสะดวกรวดเร็ว ประหยัดทรัพยากรและงบประมาณ เช่น งานสำรวจและจัดทำแผนที่ นำเทคโนโลยีสารสนเทศสนับสนุนการดำเนินงานในทุกขั้นตอนตั้งแต่การจัดเตรียมข้อมูลพื้นฐานที่มีความละเอียดถูกต้องสูง มาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของของการกำหนดดิน ด้วยซอฟต์แวร์ด้าน GIS ที่มีสมรรถนะสูง ทำให้จำแนกความแตกต่างของพื้นที่ได้อย่างละเอียด การวางแผนกำหนดจุดสำรวจดินเชื่อมโยงกับ Google Map ข้อมูลดินในภาคสนามจะถูกนำเข้าสู่ระบบฐานข้อมูลกลางผ่านอินเทอร์เน็ต การใช้ LDD Zoning ช่วยเจ้าหน้าที่ให้สามารถแก้ไข ปรับปรุง (Redline) ข้อมูลผ่านระบบออนไลน์ การใช้ Agri-map online เป็นเครื่องมือช่วยเจ้าหน้าที่ในการให้คำแนะนำการปรับเปลี่ยนการผลิตพืช และพัฒนาปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligent: AI) ตอบคำถามแทนเจ้าหน้าที่ผ่าน Chatbot “คุยกับน้องดินดี” การบริหารจัดการโดยใช้ระบบ e-Saraban แบบเต็มรูปแบบภายในกรมทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ใช้ระบบการประชุมทางไกล (e-Meeting/VDO/Web Conference/Zoom) พร้อมกันทุกจังหวัดทั่วประเทศ พัฒนาระบบ e-Office ระบบ e-Document และระบบรายงานแผน/ผลการปฏิบัติงานฯ เป็นต้น

ผลงานเรื่องที่ 1 : โครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map)

☒ เปิดกว้างและเชื่อมโยงกัน ☐ ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ☐ มีขีดสมรรถนะสูง ทันสมัย
รูปแบบ/ลักษณะ/Concept ของผลงาน

ปัจจุบันเกษตรกรไทยประสบปัญหาความยากจน สาเหตุหนึ่งเกิดจากเกษตรกรมีข้อมูลไม่เพียงพอในการวางแผนการผลิตสินค้าเกษตร ทำให้ได้ผลผลิตต่ำ ต้นทุนการผลิตสูง ส่งผลให้มีรายได้ไม่พอเพียงกับการยังชีพ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มอบหมาย พต. เป็นเจ้าภาพหลักรวบรวมและเชื่อมโยงฐานข้อมูลเชิงพื้นที่ 69 ชั้นข้อมูล จาก 19 หน่วยงาน จัดทำแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agricultural Map for Adaptive Management : Agri-Map) และร่วมกับ NECTEC พัฒนาระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุกออนไลน์และบนสมาร์ทโฟน (Agri-Map Online/Mobile) ให้บริการผ่านระบบอินเทอร์เน็ตและแอปพลิเคชันบนโทรศัพท์เคลื่อนที่ แผนที่ Agri-Map แสดงพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมกับการปลูกพืชเศรษฐกิจ (N) จำนวน 14.52 ล้านไร่ ซึ่งเป็นปัญหาหลักที่ส่งผลให้ผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ ต้นทุนการผลิตสูง จึงเกิดนวัตกรรมเชิงนโยบาย **การปรับเปลี่ยนการผลิตสินค้าเกษตรในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม** โดยรัฐสนับสนุน จูงใจ ให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนการผลิตเน้นพื้นที่ N ข้าว โดย เสนอทางเลือกให้เกษตรกรสามารถเลือกปรับเปลี่ยนการผลิตได้ตามความต้องการ ได้แก่ ปลูกชนิดพืชอื่นที่เหมาะสม เกษตรผสมผสาน ปศุสัตว์ ประมง หรือปลูกหม่อนเลี้ยงไหม เป็นต้น ซึ่งเป็นการบูรณาการแผนงานที่ครอบคลุมสาขาอาชีพของเกษตรกรอย่างเป็นรูปธรรม ตลอดจนมีการพัฒนาทักษะของเจ้าหน้าที่ในการใช้แผนที่ Agr-Map และเทคโนโลยีดิจิทัลในการปฏิบัติงาน เช่น Agri-Map online, LDD Zoning มีผลงานปี 2559 - 2563 เกษตรกรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม จำนวน 119,364 ราย พื้นที่ 732,851 ไร่

โครงการดังกล่าวเป็นโครงการตามยุทธศาสตร์ของกระทรวงฯ ซึ่งมีหลายหน่วยงาน ได้แก่ กรมพัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมวิชาการเกษตร กรมการข้าว กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมหม่อนไหม ร่วมจัดทำแผนบูรณาการร่วมกันโดยใช้ข้อมูล Agri-map ส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรรายย่อย นอกจากนั้นหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องกับการตลาดการแปรรูป การขนส่ง สามารถใช้ข้อมูล Agri-map ในการบริหารจัดการได้ ส่งผลให้เกษตรกรที่ปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นสินค้าใหม่ในทุกสินค้า มีผลตอบแทนสุทธิมากกว่าปลูกข้าว โดยการปลูกข้าวให้ผลตอบแทนสุทธิ 1,292 บาท/ไร่/ปี การปรับเปลี่ยนเป็นเกษตรผสมผสาน หม่อนไหม ประมง และหญ้าเลี้ยงสัตว์ ให้ผลตอบแทนสุทธิ 5,096, 4,869, 4,637 และ 3,655 บาท/ไร่/ปี ตามลำดับ

คุณค่าต่อประชาชน/ส่วนราชการ/ประเทศ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการร้อยละ 98 ปรับเปลี่ยนการผลิตชนิดสินค้าที่เหมาะสมกับพื้นที่ตนเอง การปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นสินค้าใหม่ในทุกสินค้า ให้ผลตอบแทนสุทธิมากกว่าปลูกข้าว การปรับเปลี่ยนเป็นเกษตรผสมผสานให้ผลตอบแทนสุทธิสูงที่สุด และเกษตรกรมีความพึงพอใจต่อโครงการระดับมากที่สุด เกษตรกรร้อยละ 92 มีแนวโน้มที่จะทำการผลิตในพื้นที่ปรับเปลี่ยนต่อไป และจะขยายพื้นที่ปรับเปลี่ยนเพิ่มขึ้นจากเดิม การเปลี่ยนแปลงของรายได้ที่เพิ่มขึ้นส่งผลให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

ผลงานเรื่องที่ 2 : โครงการบริหารจัดการดินเชิงรุกแก่เกษตรกรรายแปลงผ่านบัตรดินดี

☐ เปิดกว้างและเชื่อมโยงกัน ☒ ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ☐ มีขีดสมรรถนะสูง ทันสมัย

รูปแบบ/ลักษณะ/ Concept ของผลงาน

ทรัพยากรดินและน้ำเป็นปัจจัยพื้นฐานในการผลิตทางการเกษตร ข้อมูลดินและน้ำเป็นข้อมูลสำคัญทำให้เกษตรกรสามารถวางแผนการผลิต ตัดสินใจปลูกพืชให้เหมาะสมกับดิน มีการจัดการดินที่ถูกต้อง เพิ่มผลผลิต ลดต้นทุน สร้างรายได้ให้กับเกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเดิม พต. ได้มีการถ่ายทอดข้อมูลดินความรู้ และเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินสู่กลุ่มเกษตรกรและเกษตรกรรายย่อยอยู่แล้ว แต่ยังคงขาดการวิเคราะห์แนะนำเกษตรกรเฉพาะรายอย่างเป็นระบบ ดังนั้น เพื่อเป็นการยกระดับการทำงานที่เน้นเกษตรกรเป็นศูนย์กลาง พต.จึงพัฒนาโครงการขับเคลื่อนสร้างความเข้มแข็งของเกษตรกรเชิงรุก โดยจัดทำ “โครงการบริหารจัดการดินเชิงรุกแก่เกษตรกรรายแปลงผ่านบัตรดินดี” เกิดนวัตกรรมเชิงผลผลิตเรียกว่า “บัตรดินดี” ซึ่งเป็นบัตรประจำแปลงดินของเกษตรกรที่มอบให้แก่เกษตรกรเฉพาะราย โดยเกษตรกรที่ได้รับบัตรดินดี จะได้รับการดูแล ตรวจสอบคุณภาพดิน แนะนำการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เหมาะสมสำหรับการทำเกษตรประเภทนั้น รวมทั้งผู้ถือบัตรดินดีจะได้รับสิทธิประโยชน์ในการรับปัจจัยการผลิตจาก พต. เป็นลำดับต้นๆ นอกจากนั้นจะมีการติดตามตรวจสอบสุขภาพดินในกรณีพบว่า แปลงดินของเกษตรกรมีปัญหารุนแรง จำเป็นต้องได้รับคำแนะนำดูแลอย่างใกล้ชิด ทั้งนี้เพื่อให้เกษตรกรที่มีความสนใจประสงค์จะดูแลปรับปรุงที่ดินของตนเอง สามารถใช้ประโยชน์ในการสร้างรายได้เลี้ยงชีพได้อย่างมั่นคง

พต. ดำเนินการพัฒนาใน 3 ด้าน ดังนี้ 1) เพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานเชิงรุกในลักษณะการบริการตรวจสอบสุขภาพดินแก่เกษตรกรในพื้นที่ให้รู้ศักยภาพดินในแปลงเกษตรของตนเอง สามารถตัดสินใจเพาะปลูกและจัดการดินได้อย่างเหมาะสมตามสภาพพื้นที่ รวดเร็วทันต่อฤดูกาลเพาะปลูก 2) พัฒนาระบบผู้ถือบัตรดินดีแบบออนไลน์ ที่สามารถสแกนคิวอาร์โค้ดผ่านบัตรดินดี เข้าดูประวัติสุขภาพดินและการใช้ที่ดิน ผลวิเคราะห์ดินคำแนะนำการจัดการดิน และความรู้เกี่ยวกับดินในคลังข้อมูลดิน สามารถเชื่อมโยงถึงระบบสารสนเทศเชิงพื้นที่เพื่อพิจารณาสภาพปัญหาหรือข้อจำกัดการปลูกพืช และ 3) ทำงานเป็นทีม บูรณาการร่วมกับหน่วยงานส่วนกลางและส่วนภูมิภาค รวมถึงการสร้างและประสานเครือข่ายเกษตรกรของ พต. ผ่านการใช้บัตรดินดี ผลงานปี 2562-2563 มีเกษตรกรได้รับบัตรดินดีแล้ว จำนวน 173,667 ราย

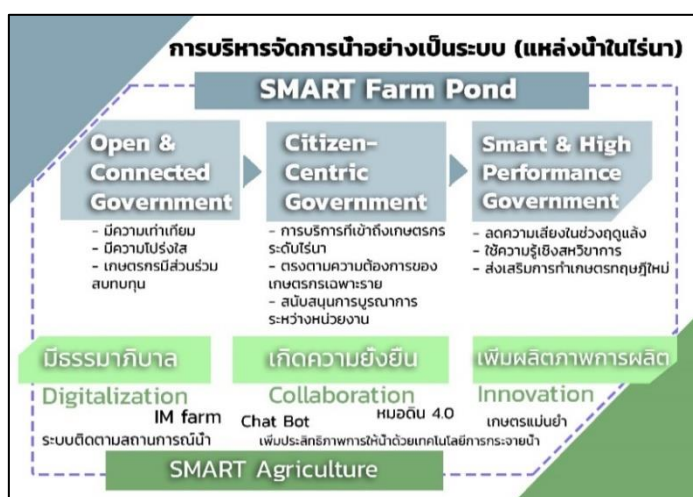
ผลลัพธ์และผลกระทบที่เกิดขึ้น (1) เกษตรกรสามารถจัดการดินและปุ๋ยได้ด้วยตนเอง โดยเข้าถึงข้อมูลองค์ความรู้และเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินได้สะดวก รวดเร็ว ทันต่อฤดูกาลเพาะปลูก ตอบสนองความต้องการได้ตรงกับสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจริง อันจะช่วยลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และส่งผลให้มีรายได้เพิ่มมากขึ้น (2) เกิดการบูรณาการของหน่วยงาน ใช้ข้อมูลและเทคโนโลยีดิจิทัลสนับสนุนการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ ลดการปฏิบัติงานที่ซ้ำซ้อน และช่วยตรวจสอบปรับปรุงข้อมูลระดับรายแปลงให้เป็นปัจจุบัน และ (3) ในระดับประเทศ ทรัพยากรดินในพื้นที่เกษตรกรรมถูกใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสม ได้รับการปรับปรุงและพัฒนาให้คงความอุดมสมบูรณ์ได้อย่างยั่งยืน

ผลงานเรื่องที่ 3 : โครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

☐ เปิดกว้างและเชื่อมโยงกัน ☒ ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ☐ มีขีดสมรรถนะสูง ทันสมัย

รูปแบบ/ลักษณะ/ Concept ของผลงาน

จากสภาพปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรของเกษตรกรในช่วงฤดูแล้ง โดยเฉพาะเกษตรกรรายย่อยในพื้นที่นอกเขตชลประทาน ปี 2547 คณะรัฐมนตรีเห็นชอบให้ พต. ก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ขนาด 1,260 ลบ.ม. เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเก็บกักน้ำไว้ใช้ในพื้นที่ทำการเกษตรนอกเขตชลประทาน และในพื้นที่ที่ระบบส่งน้ำไปไม่ถึง บรรเทาปัญหาการขาดแคลนน้ำสามารถลดความเสี่ยงได้ในระยะฝนทิ้งช่วง และเพิ่มรายได้ให้เกษตรกร พต. คัดเลือกเกษตรกรจากการสำรวจความต้องการ

แหล่งน้ำตามคำขอในระบบฐานข้อมูลแหล่งน้ำของ พต. (Digitalization) เพื่อสร้างความโปร่งใสและความเท่าเทียม และยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ในการก่อสร้าง สร้างการมีส่วนร่วมของเกษตรกร สมทบค่าใช้จ่าย 2,500 บาท/บ่อ เพื่อเกิดความรู้สึกรับรู้เป็นเจ้าของและให้มีการใช้ประโยชน์จากบ่อน้ำอย่างเต็มศักยภาพ โดยมีบุคลากร พต. เชี่ยวชาญด้านดินตรวจสอบพื้นที่ และให้คำแนะนำกับเกษตรกร เพื่อป้องกันปัญหา เช่น ดินไม่

สามารถกักเก็บน้ำ หรือได้น้ำที่ไม่มีคุณภาพเนื่องจากดินเปรี้ยว ดินเค็ม เป็นต้น เมื่อก่อสร้างแล้วมีการประสานบูรณาการระหว่างหน่วยงานเชิงสหวิชาการทั้งด้านพืช ปศุสัตว์ ประมง และการทำบัญชีครัวเรือน สนับสนุนกิจกรรมเพิ่มเติมให้การใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น สามารถเพิ่มความหลากหลายในการใช้ประโยชน์ที่ดิน ได้แก่ การปลูกพืชผสมผสาน การเลี้ยงสัตว์ และประมง และขยายผลสู่การทำเกษตรทฤษฎีใหม่ สร้างงานสร้างรายได้ให้กับครัวเรือนและลดค่าใช้จ่ายได้ ตลอดจนนำไปใช้ในการสนับสนุน การปรับเปลี่ยนการปลูกพืชในพื้นที่ไม่เหมาะสม เป็นการปลูกพืชผสมผสานตามนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในโครงการ Zoning by Agri-map ซึ่งเมื่อดำเนินการเสร็จแล้ว พต. มีระบบสารสนเทศในการติดตามผลการดำเนินงานของหน่วยงานที่ผู้รับบริการสามารถเข้าถึงและใช้งานได้จริง ผลงานตั้งแต่ปี 2548 – 2563 ทำให้ประเทศไทยมีแหล่งกักเก็บน้ำเพิ่มขึ้น 568,626 บ่อ เกษตรกรได้รับประโยชน์ไม่น้อยกว่า 568,626 ราย

ผลลัพธ์และผลกระทบที่เกิดขึ้น แหล่งน้ำที่เกษตรกรได้รับร้อยละ 98.12 สามารถกักเก็บน้ำได้ตลอดปี เกษตรกรร้อยละ 97.25 มีการใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำเพื่อทำนาปลูกข้าว ปลูกผักสวนครัว และเลี้ยงปลา ทำให้เกษตรกรมีอาชีพสร้างรายได้ ส่งผลให้ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น ส่งผลกระทบต่อ (1) เศรษฐกิจ : สร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต เพิ่มปริมาณแหล่งเก็บกักน้ำต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพระบบชลประทาน เกษตรกรมีรายได้จากการทำการเกษตรในฤดูแล้ง (2) สังคม : เกษตรกรมีความสุข เกิดความผาสุกในชุมชน และ (3) สิ่งแวดล้อม : สามารถกักเก็บน้ำเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนในการขาดแคลนน้ำให้แก่เกษตรกร สร้างความอุดมสมบูรณ์ให้กับดิน มีการปลูกหญ้าแฝกรอบขอบสระน้ำเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน และสามารถปรับเปลี่ยนการเพาะปลูกจากพืชเชิงเดี่ยวเป็นการทำเกษตรผสมผสาน โดยเป็นการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบให้สอดคล้องสภาวะอากาศที่แปรปรวนของประเทศไทยในปัจจุบัน

ผลงานเรื่องที่ 4 : โครงการสำรวจและจัดทำแผนที่ดิน

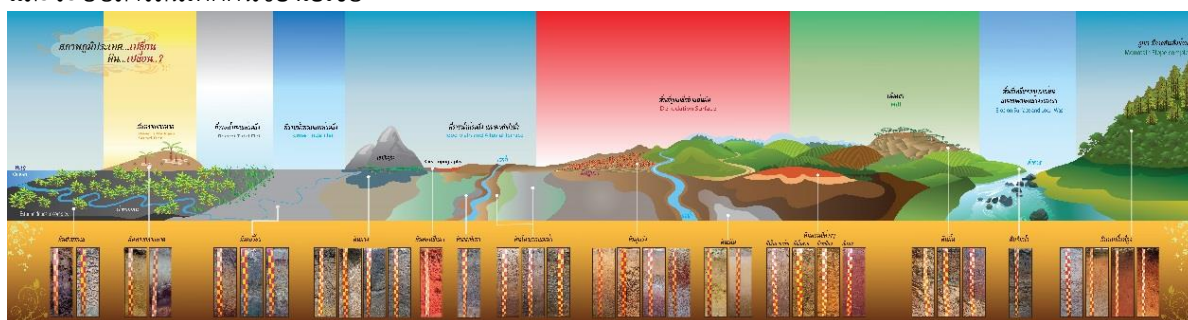
☐ ปิดกว้างและเชื่อมโยงกัน

☐ ยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง

☒ มีขีดสมรรถนะสูง ทันสมัย

รูปแบบ/ลักษณะ/ Concept ของผลงาน

งานสำรวจดิน เป็นหนึ่งในภารกิจหลักของ พต. เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี 2506 - ปัจจุบัน เพื่อวางรากฐานด้านการเกษตรตามระบบของประเทศสหรัฐอเมริกา (USDA) ในอดีตข้อมูลพื้นฐานอยู่ในรูปของภาพถ่ายทางอากาศและแผนที่กระดาษ การเก็บข้อมูลต้องใช้บุคลากรเป็นจำนวนมาก งานส่วนใหญ่ทำด้วยมือ ทำให้แผนที่ดินค่อนข้างหายาก ปัจจุบันงานสำรวจและจัดทำแผนที่ดิน อยู่บนพื้นฐานของระบบภูมิสารสนเทศ (GIS) ที่มีความทันสมัยและสมบูรณ์จนเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ โดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาสนับสนุนการดำเนินงานในทุกขั้นตอน การจัดเตรียมข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ ภาพถ่ายออร์โธรี แบบจำลองความสูงเชิงเลข ข้อมูลธรณีวิทยา และการใช้ที่ดินปัจจุบัน ที่มีความละเอียดถูกต้องสูง มาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของของการกำเนิดดิน ด้วยซอฟต์แวร์ด้าน GIS ที่มีสมรรถนะสูง ทำให้จำแนกความแตกต่างของพื้นที่ได้อย่างละเอียด การวางแผนกำหนดจุดสำรวจดินเชื่อมโยงกับ Google Map ข้อมูลดินในภาคสนามจะถูกนำเข้าสู่ระบบฐานข้อมูลกลางผ่านอินเทอร์เน็ต ตามมาตรฐานการสำรวจและจำแนกดิน ที่ปรับปรุงให้เหมาะสมกับประเทศไทย กว่า 300 ชุดดิน จัดแสดงแบบจำลองไว้ที่พิพิธภัณฑ์ดินของ พต. นอกจากนี้ได้เชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลดินในระดับนานาชาติ ผ่านความร่วมมือ Asian Soil Partnership โดยองค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) เพื่อจัดทำแผนที่ดินและระบบสารสนเทศดินของเอเชีย

ระบบฐานข้อมูลดินได้นำมาวิเคราะห์ศักยภาพการผลิตของดินสำหรับการปลูกพืชชนิดต่างๆ โดยใช้แบบจำลองทางวิทยาศาสตร์ และส่งต่อข้อมูลเป็นปัจจัยนำเข้าสำหรับการวางแผนการใช้ที่ดิน โดยเฉพาะโปรแกรม Agri-map นอกจากนี้ระบบฐานข้อมูลดินยังเป็นข้อมูลที่มีการเปิดเผยผ่านระบบ MOAC Open Data ของกระทรวงฯ รวมทั้งถูกนำไปเผยแพร่และถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกร ผ่าน Web Application และ Mobile Application ตัวอย่างเช่น บัตรดินดี, ดินออนไลน์, Ldd On Farm, Ldd Land Info, LDD's IM FARM เพื่อช่วยให้เกษตรกรตัดสินใจและวางแผนการผลิตได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

ผลลัพธ์และผลกระทบที่เกิดขึ้น (1) เกษตรกรรู้ข้อมูลดินและศักยภาพของดินในพื้นที่ สามารถพัฒนาปรับปรุงและเลือกทำการเกษตรได้เหมาะสมกับสภาพของที่ดิน ช่วยลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต ทำให้มีรายได้และชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ส่งผลกระทบในภาพรวมต่อเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของประเทศ (2) เกษตรกรใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างถูกต้องและเหมาะสม สนับสนุนการขับเคลื่อนตามยุทธศาสตร์ชาติ และแผนปฏิรูปประเทศ (3) ระบบฐานข้อมูลดินเป็นข้อมูลพื้นฐานที่หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนสามารถนำไปใช้ประโยชน์เพื่อวางแผนการพัฒนาด้านอื่นๆ ของประเทศได้ ซึ่งมีผู้ขอรับบริการเป็นจำนวนมากทั้งผ่านระบบออนไลน์และออฟไลน์

เป้าหมายต่อไปในอนาคต

พต. กำหนดทิศทางการพัฒนาที่ดินในช่วงปี 2565-2570 กำหนดวิสัยทัศน์ “เป็นองค์การอัจฉริยะทางดิน เพื่อขับเคลื่อนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม 15 ล้านไร่ ภายในปี 2570” โดยการเป็นอัจฉริยะทางดิน จะดำเนินการพัฒนาใน 4 ด้าน คือ 1) ด้านบุคลากร บุคลากรของกรมพัฒนาที่ดินทุกระดับ มีทักษะดิจิทัล (Digitalization) สามารถนำองค์ความรู้ไปใช้ในการพัฒนาข้อมูลดิน วางแผนการใช้ที่ดิน เทคโนโลยีและนวัตกรรมจัดการที่ดิน (Innovation) และถ่ายทอดให้กับหมอดินอาสาและเกษตรกรอย่างเป็นระบบ 2) ด้านวิชาการ นำเทคโนโลยีที่ทันสมัย (Innovation/Digitalization) มาใช้ในการปฏิบัติงานทางวิชาการและการดำเนินงานระดับพื้นที่ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง เพื่อรองรับการเข้าสู่การเป็น SMART Agriculture 3) ด้านปฏิบัติการ การดำเนินงาน ที่ตอบสนองต่อสภาพปัญหาของพื้นที่ ความต้องการของเกษตรกรผ่านกระบวนการมีส่วนร่วม (Collaboration) และนโยบายสำคัญของรัฐบาลในการพัฒนาภาคการเกษตร เพื่อรักษาสมดุลความเสื่อมโทรมของที่ดินและนิเวศเกษตร และ 4) ด้านระบบบริหารจัดการ องค์การมีระบบบริหารจัดการ ที่เชื่อมโยงแบบบูรณาการ (Collaboration) การทำงานแบบห่วงโซ่คุณค่า (Value Chain) ส่งมอบสินค้าและบริการให้กับเกษตรกรอย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับการ**ใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างเหมาะสม** เป็นการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมเชิงรุก (Adaptive Management) จากศูนย์กลางข้อมูลอัจฉริยะทางดิน (ข้อมูลดิน วางแผนการใช้ที่ดิน เทคโนโลยีและนวัตกรรมจัดการที่ดิน) ในการดูแลรักษาทรัพยากรดินครอบคลุมพื้นที่เกษตรกรรม ทั้งประเทศ 153 ล้านไร่ จำแนกเป็น เขตเกษตรกรรมขั้นดี เขตเกษตรกรรมศักยภาพการผลิตสูง และเขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ ส่งเสริมการขับเคลื่อนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม โดยการพัฒนาพื้นที่ตามศักยภาพของที่ดิน และความต้องการของเกษตรกร ชุมชน และภาคีเครือข่าย (Partnership) ด้วยระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ และเทคโนโลยีการจัดการดิน เพื่อรักษาสมดุลความเสื่อมโทรมของที่ดินและนิเวศเกษตร

พตกำหนด .แผนปฏิบัติการขับเคลื่อนวิสัยทัศน์ใน ยุทธศาสตร์ คือ 4ยุทธศาสตร์ที่ 1 เพิ่มประสิทธิภาพการใช้ที่ดินให้เหมาะสมด้วยระบบบริหารจัดการเชิงรุก เพื่อให้พื้นที่เกษตรกรรมมีการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างเหมาะสมตามศักยภาพ จำนวน 15 ล้านไร่ ยุทธศาสตร์ที่ 2บริหารจัดการข้อมูลทรัพยากรดินและที่ดินไปสู่ High Value Dataset เพื่อให้ข้อมูลทรัพยากรดินและที่ดินสามารถนำไปใช้วางแผนการผลิตเกษตรแม่นยำ ยุทธศาสตร์ที่ 3 วิจัย พัฒนา และสร้างนวัตกรรมพัฒนาที่ดินให้เป็นองค์การอัจฉริยะทางดิน และยุทธศาสตร์ที่ 4 ยกระดับองค์การเข้าสู่ระบบราชการดิจิทัล เพื่อให้ พต. เป็นองค์การอัจฉริยะทางดิน

ส่วนที่ 1.1 สรุปลักษณะสำคัญขององค์การ (ไม่เกิน 3 หน้า)

ผู้ส่งมอบ พันธมิตร และผู้ให้ความร่วมมือ: (ที่สำคัญ)

ผู้ส่งมอบ : ผู้รับจ้าง บริษัท ห้างร้าน และหน่วยงานภาครัฐ

พันธมิตร : หน่วยงานในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานภายนอกกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ทส. มท. วท. วช. อบต.)

ผู้ให้ความร่วมมือ : สถาบันการศึกษา องค์กรระหว่างประเทศ องค์กรมหาชน

ความต้องการ: 1) ข้อมูลดิน เทคโนโลยี องค์ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดินมีความถูกต้อง สะดวก รวดเร็ว และทันสมัย 2) ความร่วมมือทางวิชาการ 3) การบูรณาการ การทำงานร่วมกันในพื้นที่ 4) ความโปร่งใส

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย: ชุมชนในพื้นที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาครัฐ สถาบันการศึกษา ภาคเอกชน/ผู้ประกอบการและผู้รับจ้างในระดับพื้นที่

ความต้องการ/ ความคาดหวัง: 1) ข้อมูลดิน เทคโนโลยี องค์ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดินมีความถูกต้อง สะดวก รวดเร็ว และทันสมัย 2) การพัฒนาที่ดินที่ไม่ส่งผลกระทบต่อพื้นที่และชุมชนในพื้นที่

สมรรถนะหลักขององค์กร: 1) สำรวจ วิเคราะห์ และจำแนก กำหนดนโยบายและวางแผนการใช้ที่ดินและติดตามสถานการณ์สภาพการใช้ที่ดิน 2) พัฒนาที่ดินด้วยระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ การปรับปรุงบำรุงดิน การผลิตและใช้เทคโนโลยีชีวภาพทางดิน

แหล่งข้อมูลเชิงเปรียบเทียบ: 1) หน่วยงานให้บริการวิเคราะห์ดิน เช่น กรมวิชาการเกษตร สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ม.เกษตรศาสตร์ ม.แม่โจ้ ม.สงขลานครินทร์ เป็นต้น 2) ระบบการจำแนกดินตามมาตรฐานสากล เช่น ระบบของกระทรวงเกษตรสหรัฐอเมริกา 3) UNEP World Conservation Monitoring Center อ้างถึงใน UNCCD (2011) Desertification a visual synthesis : เรื่องการแปรสภาพเป็นทะเลทราย และ Land Degradation and Biodiversity Loss in Southeast Asia (2011) 4) คณะกรรมการภูมิสารสนเทศแห่งชาติ 5) สำนักงาน ก.พ.ร. 6) สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล 7) สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 8) กรมศาสนา

พันธกิจ : 1) สนับสนุนงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ 2) เสริมสร้างพัฒนางานวิจัยด้านการพัฒนาที่ดิน และส่งเสริมเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดินให้เกิดเป็นรูปธรรมเชิงนวัตกรรม สามารถนำไปถ่ายทอด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับเกษตรกร 3) พัฒนาฐานข้อมูลดิน โดยการสำรวจ วิเคราะห์ และจำแนกดิน เพื่อกำหนดแผนการใช้ที่ดิน 4) พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการพัฒนาที่ดิน โดยการอนุรักษ์ดินและน้ำ การฟื้นฟู ปรับปรุงบำรุงดิน เพื่อลดต้นทุน เพิ่มผลผลิตทางการเกษตร และสามารถใช้อย่างยั่งยืน 5) พัฒนาหมอดินอาสา เกษตรกร ยุวเกษตรกร หมอดินน้อย และกลุ่มเครือข่ายเกษตรกรให้มีความรู้ ความเข้าใจด้านการพัฒนาที่ดิน สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเป็นรากฐานในการดำเนินชีวิต และยกระดับศักยภาพชุมชน ให้เข้มแข็ง 6) พัฒนางองค์การเพื่อให้เป็นองค์กรที่เป็นเลิศด้านการพัฒนาที่ดิน

วิสัยทัศน์ : พัฒนาที่ดินให้สมบูรณ์ เพิ่มพูนผลผลิต ในทิศทางการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน บนพื้นฐานการมีส่วนร่วม

ค่านิยม : THAI LDD (T-Trust, H-Happiness, A-Accomplishment, I-Integration, L-Learning, D-Developing, D-Delighting)

วัฒนธรรมองค์กร : ยึดหลักวิชาการ บริการด้วยใจ ใฝ่เรียนรู้

งบประมาณ: 4,888,934,500 บาท (ปี 2563) **รายได้:** 25,203,546.17 บาท (ปี 2563)

จำนวนบุคลากร: ข้าราชการ 1,454 คน ลูกจ้างประจำ 405 คน และพนักงานราชการ 1,320 คน รวมทั้งสิ้น 3,179 คน(ธันวาคม 63)

กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ: 1) พ.ร.บ.พัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551 2) มติคณะรัฐมนตรีเรื่องการจำแนกประเภทที่ดินและป่าไม้ถาวร 3) กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไข และอัตราค่าใช้จ่ายในการบริการแผนที่หรือข้อมูลทางแผนที่เป็นการเฉพาะราย พ.ศ. 2555 4) ระเบียบคณะกรรมการพัฒนาที่ดินว่าด้วยหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขเกี่ยวกับคำขอในบริการแผนที่หรือข้อมูลทางแผนที่เป็นการเฉพาะราย พ.ศ. 2553 5) ระเบียบกรมพัฒนาที่ดิน ว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2562

ระบบการปรับปรุงผลการดำเนินการ: พต. มีกระบวนการทำงานที่สำคัญ 6 กระบวนการหลัก และ 7 กระบวนการสนับสนุน ครอบคลุมภารกิจตามยุทธศาสตร์ โดยใช้แนวคิด PDCA ในการบริหารแผนงานและยุทธศาสตร์ ตั้งแต่ การวางแผน การนำไปปฏิบัติ การตรวจสอบและติดตามประเมินผล นำไปสู่การปรับปรุงกระบวนการทำงาน โดยใช้หลักการของ SMART LDD ด้วย SIPOC Model และนำเครื่องมือสมัยใหม่มาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพ เช่น PMQA, Process Management, SWOT Analysis, PESTEL Analysis, 2S4M, As is Process Management, To be Process Redesign, Fish bone diagram, service blueprint, HR scorecard, Organization Design และ Trend Analysis เป็นต้น เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงาน ให้บรรลุผลสำเร็จตาม LDD Excellent Model

การเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขัน: 1) การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals)2030 2) บุคลากรมีความเชี่ยวชาญทางด้านบริหารจัดการทรัพยากรดิน 3) นโยบายรัฐบาล/แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี/แผนแม่บท 4) นโยบาย Thailand 4.0 การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการเกษตรมากขึ้น 5) แผนปฏิรูปประเทศ/ภาคการเกษตร 6) นโยบาย รว.กษ/รมช.กษ.(Zoning/ เกษตรอินทรีย์) 7) นโยบายเกษตร 4.0 8) แนวทางการพัฒนางองค์การ เช่น ระบบราชการ 4.0 PMQA 4.0

ผลผลิตและบริการ : 1. แผนการใช้ที่ดิน 2. เทคโนโลยีการจัดการดินและน้ำ 3. การบริการตรวจสอบสภาพดินและให้คำแนะนำการจัดการดิน น้ำ พืช

ความโดดเด่น : 1. แผนการใช้ที่ดินที่เกิดจากการเชื่อมโยงข้อมูลทั้งด้านดิน น้ำ พืช ป่าไม้ เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ผ่านการประชาพิจารณ์จากเกษตรกร ชุมชน และผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน วิเคราะห์และประมวลผลโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและภูมิสารสนเทศ (GIS) สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาทุกระดับตั้งแต่ระดับประเทศ จังหวัด และตำบล รวมทั้งวางแผนการใช้ที่ดินรายชนิดพืชเศรษฐกิจและลุ่มน้ำ 2. เทคโนโลยีการจัดการดินและน้ำที่มีความหลากหลายและครอบคลุมทุกสภาพดิน สามารถนำไปบริหารจัดการทรัพยากรดินได้แบบเฉพาะเจาะจงและตรงจุด 3. การบริการตรวจสอบสภาพดินเชิงรุกให้คำแนะนำการจัดการดิน น้ำ พืช ได้หลากหลายรูปแบบ ตามความต้องการใช้ประโยชน์ของเกษตรกรและประชาชนทั่วไป ได้แก่ การบริการให้ข้อมูลดินเบื้องต้นผ่านบัตรดินดี หรือผ่านแอปพลิเคชันดินออนไลน์ การวิเคราะห์ดินอย่างง่ายโดยใช้ชุดตรวจสอบดินภาคสนาม (LDD Test Kit) หรือบริการวิเคราะห์ดินอย่างละเอียดในระดับห้องปฏิบัติการที่ได้มาตรฐานเพื่อนำไปใช้ในงานที่ต้องการผลแม่นยำ เช่น การวางแผน หรืองานวิจัย เป็นต้น นอกจากนี้ยังสนับสนุนปัจจัยการผลิตและจัดทำแปลงสาธิตเป็นแปลงต้นแบบตามคำแนะนำการจัดการดิน น้ำ พืช เพื่อให้เกษตรกรและประชาชนทั่วไปเข้ามามีความรู้ สามารถนำไปปฏิบัติในพื้นที่ของตนเองได้จริง

ในการทำงาน บุคลากรจำเป็นต้องดูแลเกี่ยวกับความเสี่ยงภัยอะไรบ้าง

ข้อกำหนดพิเศษการปฏิบัติงาน : บุคลากรที่ปฏิบัติงานในห้องปฏิบัติการเกี่ยวกับสารเคมีและจุลินทรีย์ มีความจำเป็นที่จะต้องปฏิบัติงานให้เป็นไปตามมาตรฐานด้านความปลอดภัยของห้องปฏิบัติการกลาง มีการอบรมผ่านหลักสูตร E-learning ของกรมวิทยาศาสตร์บริการ และมีการสำรวจสภาพความปลอดภัยของห้องปฏิบัติการโดยใช้เครื่องมือ ESPReL Checklist อย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งจัดตรวจสอบสภาพประจำปีให้กับเจ้าหน้าที่ เพื่อสร้างความปลอดภัยให้แก่บุคลากร ประจำทุกปี

ผู้รับบริการ : 1) เกษตรกร 2) หน่วยงานภาครัฐ 3) ภาคเอกชน 4) สถาบันการศึกษา **ความต้องการ :** 1) เกษตรกร ต้องการเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินที่สามารถแก้ไขปัญหาด้านทรัพยากรดินในพื้นที่ได้อย่างเหมาะสม สะดวก รวดเร็ว เข้าถึง ง่ายและสามารถปฏิบัติได้จริง ช่วยบรรเทาความเดือดร้อนในการอุปโภคบริโภคและประสิทธิภาพในการ กักเก็บน้ำอย่างพอเพียง ช่วยลดต้นทุน การผลิตเพิ่มผลผลิตพืชได้จริง 2) หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษาที่ขอรับบริการกรมฯ ต้องการบริการที่น่าเชื่อถือ ถูกต้อง สะดวก รวดเร็ว มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับระดับสากล

สภาพแวดล้อมการแข่งขัน : ด้วยสถานการณ์โลกในปัจจุบันที่การพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วขีดจำกัด ทำให้ พต.ต้องปรับรูปแบบกระบวนการทำงานให้ทันต่อการเปลี่ยนผ่านสู่ Digital Transformation และ พัฒนาการสู่ระบบราชการ 4.0 โดย นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติงานและการให้บริการที่มีคุณภาพสนองความต้องการและความคาดหวังของผู้รับบริการ ได้แก่ ความน่าเชื่อถือของข้อมูล ความถูกต้อง ความรวดเร็ว รวมทั้งการปรับปรุงงานบริการที่เกษตรกรสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายนำไปใช้ในพื้นที่ เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ชัดเจน ลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกร รวมทั้งเสริมสร้างอาหารที่มีคุณภาพ ปลอดภัยต่อประชาชนและสิ่งแวดล้อมโดยรวม

ความได้เปรียบเชิงยุทธศาสตร์ : (ด้านพันธกิจ ปฏิบัติการ บุคลากร สังคม) **ด้านพันธกิจ :** 1) มียุทธศาสตร์ชาติที่ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการทรัพยากรพื้นฐานทางการผลิตภาคเกษตร 2) แผนปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 3) แผนแม่บทด้านการเกษตรและแผนแม่บทด้านการบริหารจัดการน้ำ 4) มีนโยบายรัฐบาลสำคัญและเร่งด่วน 5) นโยบายด้านเกษตรอินทรีย์ และยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาภาคการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม **ด้านปฏิบัติการ :** 1) มีระบบข้อมูลสารสนเทศพัฒนาที่ดินที่ทันสมัยสนับสนุนการปฏิบัติงาน เช่น ข้อมูลดิน การใช้ที่ดิน แหล่งน้ำ เทคโนโลยีชีวภาพทางดิน แผนที่ การจัดการดิน บริการวิเคราะห์ตัวอย่างดิน 2) มีเครือข่ายหมอดินอาสา 3) มีเทคโนโลยีอากาศยานไร้คนขับ (UAV) กับแผนที่ภาพถ่ายออร์โธรี ช่วยให้อินโฟการสำรวจมีความแม่นยำสูง รองรับนโยบายเกษตร 4.0 **ด้านบุคลากร :** 1) บุคลากรมีความเชี่ยวชาญด้านสำรวจ จำแนกดิน วิเคราะห์ดิน วางแผนการใช้ที่ดิน เทคโนโลยีชีวภาพทางดิน และเทคโนโลยีดิจิทัล 2) มีหมอดินอาสาที่มีความรู้และทักษะสูงที่ช่วยขับเคลื่อนกระบวนการทำงานของ พต. ที่กระจายครอบคลุมทั้งประเทศ 82,976 ราย **ด้านสังคม :** สร้างความเชื่อมั่นให้กับเกษตรกรและประชาชนบริโภคอาหารปลอดภัย ส่งเสริมการทำเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Green City)

ความท้าทายเชิงยุทธศาสตร์: (ด้านพันธกิจ ปฏิบัติการ บุคลากร สังคม) **ด้านพันธกิจ :** 1) นโยบายรัฐบาลที่สำคัญและเร่งด่วน 2) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ 3) การขับเคลื่อนเป้าหมาย SDGs 15.3 ในการหยุดยั้งความเสื่อมโทรมของที่ดิน 4) การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศภายใต้เป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ 4) การสร้างกลไกให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนการผลิตสินค้าเกษตรให้เหมาะสมกับศักยภาพของที่ดินอย่างยั่งยืน **ด้านปฏิบัติการ :** การรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ มีขั้นตอนซับซ้อนยุ่งยาก และมีค่าใช้จ่ายสูง **ด้านบุคลากร :** พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้มีทักษะด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมรองรับนโยบายเกษตร 4.0 **ด้านสังคม :** 1) สร้างความตระหนักให้กับเกษตรกรในการลดใช้สารเคมีทางการเกษตร 2) สร้างการมีส่วนร่วมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนการผลิตสินค้าเกษตรให้เหมาะสมกับศักยภาพของที่ดินอย่างยั่งยืน

เทคโนโลยีการสื่อสารและการให้บริการ ที่สำคัญ : 1) เทคโนโลยีสื่อสาร (1) MPLS (2) C Internet (3) Cloud Computing (4) AI (5) Machine Learning 2) บริการที่สำคัญ (1) ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุกออนไลน์ (Agri Map Online) (2) ระบบแผนที่ทางเลือกพืชเศรษฐกิจ (LDD Zoning) (3) Mobile Application (LDD Soil Guide, ปุ๋ยรายแปลง, คลิปเด็ดหมอดิน,ฐานข้อมูลจำลองการทำเกษตรกรรม Ldd's IM Farm) (4) ระบบสารสนเทศเชิงพื้นที่เพื่อวางแผนการใช้ที่ดินเกษตรกรรายแปลง LDD On Farm (5) Chatbot คุยกับหมอดิน

ความสำคัญเชิงเปรียบเทียบของพันธกิจหรือหน้าที่ต่อความสำเร็จของส่วนราชการ และการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศคืออะไร : พต. มีพันธกิจหลัก ในการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ที่ดิน ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการบริหารจัดการทรัพยากรดินของประเทศ จึงกำหนดทิศทางและแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานสู่เกษตร 4.0 ให้มีการผลิตทางการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีคุณภาพได้มาตรฐาน สอดคล้องกับความต้องการของตลาด และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่เข้ามาช่วยในการผลิตด้วยแนวคิด SMART Agriculture สอดคล้องกับสถานการณ์โลกในปัจจุบัน การพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วชี้ชัดจำกัด ทำให้ พต.ต้องปรับรูปแบบกระบวนการทำงานให้ทันต่อการเปลี่ยนผ่านสู่ Digital Transformation และพัฒนาองค์การสู่ระบบราชการ 4.0 โดยนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติงานและการให้บริการที่มีคุณภาพ สนองความต้องการและความคาดหวังของผู้รับบริการ ส่งผลให้เกษตรกรสามารถใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ยั่งยืน บนพื้นฐานการเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

กฎหมายและกฎระเบียบอะไรที่มีอยู่และเอื้อให้ส่วนราชการทำงานอย่างมีความคล่องตัวและตอบสนองการเปลี่ยนแปลงอย่างมีประสิทธิภาพ : 1) พ.ร.บ. พัฒนาที่ดิน พ.ศ. 2551 2) ระเบียบกรมพัฒนาที่ดิน ว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2562 3) คำสั่งมอบอำนาจของกรมพัฒนาที่ดิน

ประเด็นการเปลี่ยนแปลงด้านบุคลากรที่สำคัญคืออะไร

- 1) โครงสร้างอายุราชการในตำแหน่งที่สำคัญ
- 2) เทคโนโลยีดิจิทัลในการปฏิบัติงาน

พื้นฐานของบุคลากรที่มีผลต่อการวางแผนการพัฒนาและการสร้างขีดความสามารถในการเป็นองค์การสมรรถนะสูงมีอะไรบ้าง :

- 1) ระดับความรู้และทักษะของบุคลากรในแต่ละตำแหน่ง
- 2) ทักษะความเข้าใจและใช้เทคโนโลยีดิจิทัล(Digital literacy)
- 3) ทักษะการมองภาพองค์รวม (Conceptual Skill)
- 4) ทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงระบบ (Systemic Thinking)

ความสำคัญของสมรรถนะหลักของส่วนราชการที่มีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม สาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมของประเทศคืออะไรทั้งทางตรงและทางอ้อม :

1) ทางตรง (1) ด้านเศรษฐกิจ : การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืช ทำให้เกษตรกรสามารถเพิ่มผลผลิต ลดต้นทุน มีรายได้เพิ่มขึ้น ส่งผลต่อรายได้สุทธิทางการเกษตรของประเทศเพิ่มขึ้น **(2) ด้านสิ่งแวดล้อม :** ลดการชะล้างพังทลายของดิน ส่งผลให้สภาพแวดล้อมของชุมชนดีขึ้น **2) ทางอ้อม (1) ด้านสังคม :** การสร้างหมอดินอาสา ช่วยสร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกร เกิดการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่ายเกษตรกร ชุมชนเกิดความเข้มแข็ง สังคมมีความสุข **(2) ด้านสาธารณสุข :** การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ลดใช้สารเคมีทางการเกษตร/เกษตรอินทรีย์ ส่งผลเกษตรกรมีสุขภาพจากการใช้สารเคมีลดลง **(3) ด้านสิ่งแวดล้อม :** การลดการเผาตอซังพืชเพื่อแก้ปัญหาหมอกควัน นอกจากช่วยรักษาอินทรีย์วัตถุในดิน ยังลดมลพิษทางอากาศของชุมชนและบริเวณรอบชุมชน

สภาพแวดล้อมด้านการแข่งขันทั้งภายในและภายนอกประเทศของส่วนราชการเป็นเช่นใด? ประเด็นการแข่งขันคืออะไร และมีผลต่อการดำเนินการของส่วนราชการอย่างไร :

ด้านการแข่งขันภายใน : จากแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2551 ระบุให้ พต. ถ่ายโอนภารกิจการก่อสร้างและบำรุงรักษาแหล่งน้ำที่มีปริมาตรกักเก็บน้ำน้อยกว่า 2 ล้านลูกบาศก์เมตร ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่ง พต. ได้ปรับตัวโดยการทบทวนภารกิจให้มุ่งเน้นไปในงานด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำเป็นหลักเพื่อลดการเสื่อมโทรมของดินและฟื้นฟูสภาพดิน โดยเน้นการบริหารจัดการทรัพยากรดินและน้ำเชิงบูรณาการ กำหนดกิจกรรมด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำ ที่ประกอบด้วย ระบบอนุรักษ์ดินและน้ำทั้งวิถีกลและวิถีพืช การพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อปรับปรุงฟื้นฟูพื้นที่เชิงระบบในลักษณะ Area based ให้เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และเพิ่มศักยภาพการผลิต บูรณาการและสร้างการมีส่วนร่วมของหน่วยงานท้องถิ่น เพิ่มโอกาสการแข่งขันในตลาดสินค้าเกษตร **ด้านการแข่งขันภายนอก SGDs UNCCD LDN DSSLM :** จากเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ 15 (SDGs) ของโลก ในเรื่องการต่อต้านการแปรสภาพเป็นทะเลทราย หยุดยั้งการเสื่อมโทรมของดินและฟื้นฟูสภาพดิน เป้าประสงค์ที่ 15.3 ต่อสู้การกลายสภาพเป็นทะเลทราย ฟื้นฟูแผ่นดินที่เสื่อมโทรม ความแห้งแล้ง และอุทกภัย และพยายามที่จะบรรลุถึงโลกที่ไร้ความเสื่อมโทรมของที่ดิน ภายในปี พ.ศ. 2573 ซึ่งเป้าหมายในระดับประเทศ คือ สามารถรักษาความสมดุลของทรัพยากรให้อยู่ในระดับคงที่ โดยมีผลต่อการดำเนินงานของ พต. ที่ต้องจัดทำแผนงานโครงการให้สามารถขับเคลื่อนเป้าหมายและตัวชี้วัดของประเทศได้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมในการแข่งขันกับประเทศอื่นๆ

การเปลี่ยนแปลงความสามารถในการแข่งขันที่สำคัญคืออะไร ส่งผลต่อสถานการณ์แข่งขันของประเทศอย่างไร :

การเปลี่ยนแปลงความสามารถในการแข่งขันที่สำคัญ คือ พต. เปลี่ยนแปลงความสามารถในการแข่งขัน โดยขับเคลื่อนงานพัฒนาที่ดินเชิงบูรณาการจากนโยบายสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ นำหลักการตลาดนำการผลิตมาใช้ในการพัฒนาและส่งเสริมกิจกรรมด้านการพัฒนาที่ดิน ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของเกษตรกร และชุมชน ประกอบด้วย การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-map) การให้บริการเชิงรุกด้วยบัตรดินดี การพัฒนาดินออนไลน์ การพัฒนาหมอดินอาสา 4.0 เพื่อสนับสนุนข้อมูลด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล ร่วมกับการสาคิดส่งเสริมกิจกรรมต่างๆ ให้สอดคล้องกับสภาพของพื้นที่และความต้องการของเกษตรกร ทำให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงข้อมูลได้สะดวกรวดเร็ว เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตภาคการเกษตรให้ทันกับการแข่งขันและความต้องการของตลาด ขณะที่ประเทศไทยกำลังก้าวผ่านสู่สังคมและเศรษฐกิจดิจิทัล และขยายตัวเพื่อเติบโตด้านการพัฒนาและเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรให้ทันต่อการแข่งขันในตลาดโลก

ส่วนที่ 1.2

แผนงานการปรับปรุงเพื่อยกระดับการพัฒนาสู่ระบบราชการ 4.0

- แผนพัฒนาด้านเทคโนโลยี

ชื่อแผนงาน/โครงการ	ปีที่ดำเนินการ	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
1) โครงการพัฒนาระบบบริการตรวจสอบแนวเขตป่าไม้ถาวรเบื้องต้นผ่านระบบออนไลน์	2565	พต. มีฐานข้อมูลการจำแนกประเภทที่ดินและข้อมูลป่าไม้ถาวรในรูปแบบดิจิทัลที่สามารถนำไปสืบค้นเรียกใช้งาน ที่มีความถูกต้องและเป็นมาตรฐาน เป็นที่ยอมรับของหน่วยงานและผู้ให้บริการ โดยสามารถตรวจสอบแนวเขตป่าไม้ถาวรเบื้องต้นได้อย่างสะดวกรวดเร็ว ทันต่อเวลา ผ่านการเรียกใช้งานในรูปแบบ Web Application เป็นการป้องกันและลดปัญหาความขัดแย้ง การบุกรุกที่ดินของรัฐ และแก้ไขปัญหาเรื่องที่ดินทำกินของประชาชนกับหน่วยงานภาครัฐ สร้างความพึงพอใจในการให้บริการ
2) โครงการปรับปรุงแผนที่ดินโดยใช้ระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) ร่วมกับระบบกำหนดตำแหน่งบนพื้นโลกด้วยดาวเทียม (GPS) และ ข้อมูล Google Maps	2560-2564	สนับสนุนให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ ช่วยลดระยะเวลาและการใช้จ่ายงบประมาณในการสำรวจดินในภาคสนาม ตลอดจนเพิ่มความละเอียดถูกต้องแม่นยำของการทำแผนที่ เหมาะสมกับการนำไปใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร
3) โครงการพัฒนาระบบฐานข้อมูลจุดสำรวจดิน (Soil Survey Database) ผ่านระบบออนไลน์	2560-2564	พต. มีระบบฐานข้อมูลกลางด้านการสำรวจดินแบบเบ็ดเสร็จ ที่เกิดจากการบูรณาการระหว่างหน่วยงานทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคของ พต. ตามมาตรฐานของการจัดเก็บข้อมูลดิน ทำให้ช่วยเพิ่มความสะดวกรวดเร็วในการจัดเก็บ วิเคราะห์และให้บริการข้อมูล
4) โครงการคาดการณ์ผลผลิตพืชด้วยแบบจำลองพืช (Crop Models)	2560-2564	ช่วยให้การวิเคราะห์และคาดการณ์ผลผลิตของพืชเศรษฐกิจได้อย่างแม่นยำ เพื่อสนับสนุนงานด้านการวางแผนการใช้ที่ดิน ตั้งแต่ระดับตำบลจนถึงระดับชาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ
5) โครงการยกเลิกสำเนาเอกสารเพื่อบริการประชาชนด้านการพัฒนาที่ดิน	2562-2563	ผู้ขอรับบริการสามารถใช้บัตรประจำตัวประชาชนเพียงใบเดียวในการติดต่อขอรับบริการ เป็นการอำนวยความสะดวกให้ประชาชนในการรับบริการจากกรมพัฒนาที่ดิน ซึ่งทำให้สะดวก รวดเร็ว ลดภาระค่าใช้จ่ายในการทำสำเนาเอกสาร
6) โครงการจัดทำข้อมูลสารสนเทศเชิงพื้นที่ เพื่อวางแผนการใช้ที่ดินในพื้นที่เกษตรกรรมแปลง (LDD On Farm Land Use Planning)	2562-2563	ผู้รับบริการ/เกษตรกร สามารถตรวจสอบตำแหน่งพื้นที่ที่ต้องการการเพาะปลูก ระบบจะแสดงข้อมูลประจำแปลงนั้น ๆ อาทิ ข้อมูลดิน ความเหมาะสมของดินในการปลูกพืช ข้อมูลแหล่งน้ำ ข้อมูลการใช้ที่ดิน และแสดงข้อมูลภูมิอากาศปัจจุบัน ณ ตำแหน่งที่ตั้งของแปลง และสามารถวาดแปลงและบริหารจัดการข้อมูลแปลงได้ด้วยตนเองบนแผนที่ Online จะทำให้ทราบถึงข้อมูลประจำแปลงนั้น ๆ ตั้งแต่เริ่มปลูกจนถึงเก็บเกี่ยว เพื่อนำมาวางแผนการใช้ที่ดินในพื้นที่เกษตรกรรมแปลงได้อย่างเหมาะสม นำข้อมูลที่ได้มาใช้เป็นแนวทางวางแผนการเพาะปลูกในพื้นที่จริง หรือต้องการปรับเปลี่ยนพืชเป็นชนิดอื่น ๆ ได้เพื่อเป็นทางเลือกการเพาะปลูกให้เหมาะสมกับชุดดิน
7) โครงการจัดทำฐานข้อมูล การโต้ตอบกับผู้ใช้งาน ด้วย เทคโนโลยี ปัญญาประดิษฐ์ เพื่อวางแผนการใช้ที่ดิน สำหรับเกษตรกรรายแปลง (AI Chatbot คู่กับน้องดินดี)	2562-2563	เป็นช่องทางในการสื่อสารข้อมูลผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ระหว่างกรมพัฒนาที่ดินกับผู้ใช้งาน/เกษตรกร ประชาชนทั่วไป ในการให้บริการข้อมูลและบริการต่าง ๆ สามารถให้บริการได้ตลอด 24 ชม. ทำให้กรมพัฒนาที่ดินได้เข้าถึงความสนใจ ความต้องการของผู้รับบริการ ระบบจะจัดเก็บข้อมูล สำหรับนำมาวิเคราะห์การใช้งาน มีการบริหารจัดการข้อมูล Knowledge ที่เหมาะสม และทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
8) โครงการจัดหาระบบสำรองข้อมูล (Data Backup System)	2562-2563	พต. มีระบบสำรองข้อมูล เพื่อช่วยป้องกันการสูญเสียข้อมูลในกรณีเกิดภัยพิบัติ สามารถนำข้อมูลที่ทำการสำรองข้อมูล (Backup) กู้คืนข้อมูล (Restore) กลับมา

ชื่อแผนงาน/โครงการ	ปีที่ดำเนินการ	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
		ยังระบบเพื่อให้ระบบสามารถใช้งานได้อย่างต่อเนื่อง ลดระยะเวลา และลดความเสี่ยงที่อาจเกิดความเสียหายกับข้อมูลของกรมพัฒนาที่ดิน
9) โครงการจัดหาอุปกรณ์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพความมั่นคงปลอดภัยทางไซเบอร์	2563-2565	พต. มีระบบรักษาความมั่นคงปลอดภัยระบบเครือข่าย และคอมพิวเตอร์ สามารถป้องกันการบุกรุก โจมตีทางไซเบอร์ ตรวจสอบผู้ประสงค์ร้าย และ แจ้งเตือนภัยการโจมตีทางไซเบอร์ เพื่อผู้ดูแลระบบสามารถแก้ไขสถานการณ์และป้องกันข้อมูล ระบบเครือข่าย และเครื่องลูกข่ายภายในกรม ให้มีความมั่นคงปลอดภัย สามารถให้บริการได้อย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ

- แผนพัฒนา นวัตกรรม

ชื่อแผนงาน/โครงการ	ปีที่ดำเนินการ	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
1) โครงการพัฒนาระบบ e-Service ข้อมูลคุณภาพดินระดับประเทศ	2564	พต. ให้บริการตรวจสอบดินทางการเกษตรที่ทันสมัยโดยอาศัยเครือข่ายหมอดินอาสา สร้างการเข้าถึงที่มีความรวดเร็ว แม่นยำ และครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ ด้วยระบบ e-Service เกษตรกรสามารถนำผลวิเคราะห์ที่ไปปรับใช้ในการจัดการทรัพยากรดินและที่ดิน ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยสนับสนุนให้เกษตรกรนำข้อมูลไปใช้จัดการดินอย่างเหมาะสม สามารถวางแผนการผลิต ตัดสินใจปลูกพืชได้ มีการจัดการดินอย่างถูกวิธี เพิ่มผลผลิตและสร้างรายได้ รวมทั้งยกระดับการให้บริการประชาชนต่อการขอรับบริการจากภาครัฐ อีกทั้งเป็นการยกระดับความรู้ความสามารถของหมอดินอาสาให้สูงขึ้น เพื่อให้บริการที่เกินความคาดหวังของเกษตรกร
2) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพ การให้บริการวิเคราะห์ดินด้วย ID DIN DEE	2561-2563	เกษตรกรได้รับบัตรดินดี ซึ่งเป็นบัตรประจำตัวดินของแปลงเกษตรกรที่ พต. มอบให้แก่เกษตรกรเฉพาะรายที่ได้รับการตรวจสอบคุณภาพดิน และสามารถเข้าถึงองค์ความรู้ คลังข้อมูลดิน แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ผ่านเครือข่ายผู้มีบัตรดินดี ผ่านเว็บไซต์ พต. (บัตรดินดี ID Din Dee) ประกอบกับเจ้าหน้าที่ลงพื้นที่ ติดตามวิเคราะห์ดิน ให้คำแนะนำในการจัดการดิน เกษตรกรสามารถพัฒนาที่ดินของตนเองได้อย่างเหมาะสม รวดเร็วทันต่อฤดูกาลเพาะปลูก ส่งผลให้ดินดีมีความอุดมสมบูรณ์ และเกษตรกรได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิตทางการเกษตร เช่น กล้าหญ้าแฝก ผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ พต. เมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด วัสดุปลูกเพื่อการเกษตร เป็นต้น
3) วิจัยและพัฒนาจุลินทรีย์ ส่งเสริมการเจริญเติบโต เพิ่มผลผลิต และควบคุมโรคอ้อย	2560-2564	ผลิตภัณฑ์แบคทีเรียเอนโดไฟต์ดักตริงโนโตรเจน เชื้อราอาร์บัสคูลาร์ไมคอร์ไรซา และแอคติโนมัยซิสควบคุมโรคเพื่อใช้ในการส่งเสริมการเจริญเติบโต ผลผลิต และควบคุมโรคของอ้อย ส่งผลให้สามารถลดการใช้ปุ๋ยเคมี/สารเคมี 20 - 30 เปอร์เซ็นต์ และเพิ่มผลผลิตอ้อย 30 เปอร์เซ็นต์
4) วิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ จุลินทรีย์ควบคุมไส้เดือนฝอย รากปมสำหรับพืชเศรษฐกิจ	2561-2566	ผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ควบคุมไส้เดือนฝอยรากปม ช่วยลดการใช้สารเคมีควบคุมโรคพืช 30 เปอร์เซ็นต์
5) วิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ แบคทีเรียสังเคราะห์แสงและไซยาโนแบคทีเรียส่งเสริมการเจริญเติบโตและเพิ่มผลผลิตพืชอินทรีย์ ส่งผลให้ลดการใช้ปุ๋ยเคมี/สารเคมีทางการเกษตร 20 - 30 เปอร์เซ็นต์ และเพิ่มผลผลิตเศรษฐกิจพืช 20 - 30 เปอร์เซ็นต์	2562-2566	

- แผนพัฒนาเครือข่าย และความร่วมมือ

ชื่อแผนงาน/โครงการ	ปีที่ดำเนินการ	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
เครือข่ายความร่วมมือภายในประเทศ		
1) โครงการอบรมหมอดินอาสา 4.0	2563-2564	ภาคีเครือข่ายหมอดินอาสา ร่วมกันช่วยเหลือและสนับสนุนภารกิจประสาน เชื่อมโยงระหว่าง พต.กับเกษตรกรในระดับต่างๆ รวมทั้งถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์และเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดินแก่เกษตรกรในท้องถิ่น (จากหมอดินอาสาทั่วประเทศ จำนวน 77,672 คน ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จากโครงการฝึกอบรมใน 3 หลักสูตร ได้แก่ 1)หลักสูตร 1 (วันดินโลก) 2) หลักสูตร 2 (ฝึกปฏิบัติและเรียนรู้ ณ ศูนย์ฝึกปฏิบัติหมอดินอาสา) 3) หลักสูตร 3 (การพัฒนา และใช้ประโยชน์จากองค์ความรู้หมอดินอาสาบนเว็บไซต์ของกรมพัฒนาที่ดิน)
2) โครงการ “กิจกรรมสนับสนุนงานคณะทำงานกลุ่มความร่วมมือด้านดินของประเทศไทย สาขาที่ 5 การจัดทำมาตรฐาน (Pillar5)”	2562 (ทุน ASP)	- ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ พต. ได้รับการรับรองมาตรฐาน ISO/IEC 17025: 2017 สามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ขอรับบริการวิเคราะห์ดินทุกกลุ่ม ได้แก่ นักวิชาการ นักวิจัย และเกษตรกร เป็นต้น มีความเชื่อมั่นในกระบวนการวิเคราะห์ มาตรฐานวิธีวิเคราะห์ และผลวิเคราะห์ที่ได้รับจาก พต. ทั้งนี้ พต. สามารถรักษามาตรฐานการวิเคราะห์ได้อย่างสม่ำเสมอ เพราะได้รับการตรวจประเมินจากผู้ตรวจประเมินเป็นประจำทุกปี - หน่วยงานบูรณาการ 4 หน่วยงาน ได้แก่ กรมวิชาการเกษตร สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน และ พต. สามารถพัฒนาเป็นเครือข่ายห้องปฏิบัติการวิเคราะห์ดินของประเทศไทยต่อไปได้
เครือข่ายความร่วมมือ ระดับประเทศ		
3) โครงการ “การประเมินความสามารถของห้องปฏิบัติการ และสร้างความร่วมมือด้านการวิเคราะห์ดินของไทย ภายใต้โครงการ Strengthening the CESRA network for Sustainable Soil Management”	2563 (ทุน FAO/RAP)	- เครือข่ายห้องปฏิบัติการวิเคราะห์ดินของประเทศไทย เป็นช่องทางให้สมาชิกห้องปฏิบัติการวิเคราะห์ดินจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และมหาวิทยาลัย ปรึกษาหารือและร่วมกันพัฒนามาตรฐานด้านการวิเคราะห์ดิน โดยมุ่งหวังให้ผลการวิเคราะห์ดินจากทุกห้องปฏิบัติการสมาชิก มีความน่าเชื่อถือ และมีมาตรฐานเดียวกัน เป็นประโยชน์ต่อผู้ขอรับบริการทุกกลุ่มที่จะได้รับผลวิเคราะห์ดินที่มีมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ สามารถเลือกใช้บริการได้ตามความเหมาะสม - เครือข่ายห้องปฏิบัติการวิเคราะห์ดินของประเทศไทย สามารถร่วมกันจัดทำคู่มือวิเคราะห์ดินของประเทศไทย เป็นคู่มือกลางที่ทุกหน่วยงานสามารถใช้และอ้างอิงได้ และเป็นคู่มือที่ได้มาตรฐานตามแนวทางของเครือข่ายห้องปฏิบัติการวิเคราะห์ดินโลก (GLOSOLAN) - พต. สามารถพัฒนาไปสู่การเป็นหน่วยงาน PT-Provider ด้านการวิเคราะห์ดินของประเทศไทยได้ สามารถให้บริการทดสอบความชำนาญกับสมาชิกเครือข่ายห้องปฏิบัติการวิเคราะห์ดินของประเทศไทย ซึ่งต้องดำเนินการเป็นประจำทุกปี เพื่อประเมินประสิทธิภาพการวิเคราะห์ดินของห้องปฏิบัติการแต่ละแห่งให้มีมาตรฐานอยู่เสมอ และ พต. ต้องมีการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเพิ่มขึ้นของสมาชิกห้องปฏิบัติการเครือข่ายด้วย
4) โครงการ “การควบคุมมาตรฐานห้องปฏิบัติการวิเคราะห์ดินกรมพัฒนาที่ดิน เพื่อเข้าร่วมเครือข่ายห้องปฏิบัติการวิเคราะห์ดินของประเทศไทย”	2563 (ทุน ASP)	- ห้องปฏิบัติการวิเคราะห์ดินภายใต้ พต. เข้าร่วมกิจกรรมทดสอบความชำนาญกับเครือข่ายห้องปฏิบัติการวิเคราะห์ดินของประเทศไทยเป็นประจำทุกปี เพื่อรักษาประสิทธิภาพการวิเคราะห์ดินให้มีมาตรฐานอยู่เสมอ - คลิบัติวิธีไอออนวิเคราะห์ OC ด้วยวิธี Walkley-Black Titration method ได้เผยแพร่ในเวปไซต์ของ GLOSOLAN-FAO ตั้งแต่ปี 2564 เป็นต้นไป สามารถถ่ายทอดวิธีวิเคราะห์ดินที่ถูกต้องให้กับสมาชิกเครือข่ายห้องปฏิบัติการวิเคราะห์ดินโลก และเป็นบทบาทความร่วมมือของประเทศไทยต่อ GLOSOLAN และ GSP

ชื่อแผนงาน/โครงการ	ปีที่ดำเนินการ	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
5) การจัดตั้งสมัชชาความร่วมมือทรัพยากรดินแห่งประเทศไทย	2562	เครือข่ายองค์กรด้านดินทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชนจะช่วยสร้างความเข้มแข็งด้านการจัดการทรัพยากรดินของประเทศ องค์ความรู้จะได้รับการเผยแพร่และแบ่งปันสู่นักวิชาการ ชุมชน และเกษตรกรที่เข้าร่วมเครือข่ายผ่านทาง การประชุมประจำปี และช่องทางการสื่อสารต่างๆ
เครือข่ายความร่วมมือ ระดับสากล		
6) การดำเนินงานภายใต้สมัชชาความร่วมมือทรัพยากรดินแห่งเอเชีย (Asian Soil Partnership: ASP)	2558-2564	เครือข่ายองค์กรด้านดินของประเทศสมาชิกในภูมิภาคเอเชีย 24 ประเทศ จะเป็นแหล่งความร่วมมือและแหล่งความรู้ให้แก่ นักวิชาการ ในการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การจัดการทรัพยากรดินอย่างยั่งยืน และองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินร่วมกับผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ และนักปฐพีวิทยา ของนานาประเทศ และสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับบริบทการจัดการดินของประเทศไทย เพื่อให้สามารถรองรับวิกฤตด้านความมั่นคงและปลอดภัยทางอาหาร และการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศ ตอบสนองต่อการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ เป้าหมายที่ 2 ด้านการขจัดความ อดอยากหิวโหย เป้าหมายที่ 13 ด้านการรับมือกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และเป้าหมายที่ 15 ด้านการปกป้องและใช้ประโยชน์จากนิเวศทางบก
7) การจัดตั้งรางวัล King Bhumibol World Soil Day Award	2562	เครือข่ายองค์กรที่ จัดกิจกรรมวันดินโลกจากทั่วโลกจะเป็นช่องทางเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนประสบการณ์และแนวคิดด้านการจัดกิจกรรมสร้างความตระหนักถึง ความสำคัญของการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรดินอย่างยั่งยืน ประกอบการจัดกิจกรรมวันดินโลกของ พต. เพื่อสื่อสารข้อมูลให้สังคมโดยรวมได้รับทราบและร่วมกันดูแลรักษาทรัพยากรดินให้สามารถใช้ประโยชน์ในการผลิตอาหารได้อย่างยั่งยืน ภายใต้ข้อจำกัดด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการเพิ่มขึ้นของประชากรโลก
8) การจัดตั้งศูนย์ความเป็นเลิศด้านการวิจัยทรัพยากรดินแห่งเอเชีย (CESRA : Center of Excellence for Soil Research in Asia)	2562	ข้อมูลการวิจัยด้านดิน และแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศด้านการจัดการดินขององค์กรต่างๆ ในภูมิภาคเอเชียที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกจะเป็นฐานข้อมูลที่จะช่วยสนับสนุนการดำเนินงานวิจัยของนักวิจัยของไทยและนานาชาติ และเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้พัฒนาต่อยอดสู่นวัตกรรมด้านการจัดการดินอย่างยั่งยืน
9) โครงการ Ayawadee-Chao praya-Mae kong-Economic Cooperation Strategies (ACMECS)	2538-2564	เครือข่ายความร่วมมือนักสำรวจดิน และบุคลากรภาครัฐที่ทำหน้าที่วางแผนการใช้ที่ดินและการจัดการทรัพยากรดินอย่างยั่งยืนขององค์กรภาครัฐ และสถาบันการศึกษาที่รับผิดชอบด้านทรัพยากรดินของประเทศสมาชิกอนุภูมิภาค ACMECS ประกอบด้วย กัมพูชา ลาว เมียนมา และไทย ซึ่งก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูล องค์ความรู้ และประสบการณ์ ระหว่างกัน ลดช่องว่างการพัฒนา สร้างความเข้มแข็งและอำนาจต่อรองของอนุภูมิภาค ACMECS ส่งผลถึงการมีบทบาทนำของไทยในด้านวิชาการการจัดการดินของอาเซียน

ส่วนที่ 2

การดำเนินการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐสู่ระบบราชการ 4.0

หมวด 1 การนำองค์กร

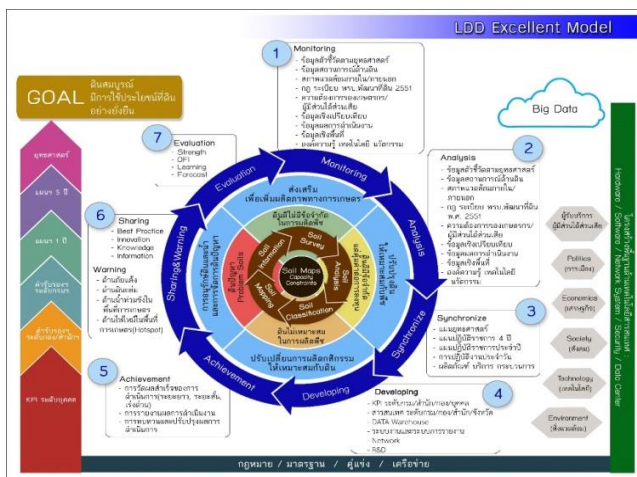
1.1 ระบบการนำองค์กรที่สร้างความยั่งยืน

กรมพัฒนาที่ดิน (พด.) มีภารกิจในการขับเคลื่อนให้ทรัพยากรดินของประเทศไทยมีความอุดมสมบูรณ์ เพิ่มพูนผลผลิต เกษตรกรและประชาชนมีการใช้ประโยชน์ที่ดินเหมาะสมกับศักยภาพของดินได้อย่างยั่งยืน ระบบการนำองค์กรของ พด. ได้รับการพัฒนาและกำหนดขึ้นจากกระบวนการมีส่วนร่วมของคณะผู้บริหารระดับสูงทั้งในอดีตและปัจจุบัน การประชุมระดมความคิดเห็นของคณะกรรมการและคณะทำงานเพื่อใช้เป็นแนวทางในการนำพา พด. ไปสู่การบรรลุ วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ตามภารกิจและบทบาทหน้าที่ ตามกฎหมายที่กำหนดได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และอย่างมีธรรมาภิบาล จากฐานข้อมูล ทรัพยากรดินของประเทศไทย (Soil Map) สามารถ จัดชั้นความเหมาะสมของดิน จำแนกตามการบริหารจัดการพื้นที่ตามศักยภาพของพื้นที่เกษตร (Zoning) 4 ประเภท ได้แก่ ดินดีไม่มีข้อจำกัดในการผลิตพืช ดินดีมีข้อจำกัดแต่คุ้มค่าต่อการลงทุน ดินไม่เหมาะสมในการผลิตพืช และดินปัญหา ข้อมูลดังกล่าวนำไปสู่การออกแบบระบบการจัดการ

“LDD Excellent Model” เป็นเครื่องมือการ

ขับเคลื่อนการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ของ พด. ตามภาพที่ 1.1 จากเป้าประสงค์หลักของการดำรงอยู่ขององค์กร และระบบนิเวศน์ในปัจจุบันของ พด. ซึ่งบางภารกิจหลัก มีหลายหน่วยงานพร้อมที่จะส่งมอบคุณค่าและบริการให้กับลูกค้าหลักในกลุ่มเดียวกันคือ เกษตรกร ก่อให้เกิดสภาพการแข่งขันในขณะเดียวกัน พด. ยังประสบปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เกิดภัยธรรมชาติทั้งภัยแล้ง อุทกภัย การเกิดโรคระบาด รวมทั้งเทคโนโลยี ก่อให้เกิดความท้าทายที่ พด. ต้องกำหนดทิศทางและยุทธศาสตร์ให้ องค์กรสามารถสร้างคุณค่าให้ตรงกับความต้องการและความคาดหวังของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย นำไปสู่การกำหนดวิสัยทัศน์ “พัฒนาที่ดินให้สมบูรณ์ เพิ่มพูนผลผลิต ในทศการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน บนพื้นฐานการมีส่วนร่วม” และร่วมกันสืบค้นพฤติกรรมของบุคลากรภายใน พด. กำหนดค่านิยมร่วม “THAI LDD” มุ่งปลูกฝังค่านิยมใน 2 ระดับ คือ “THAI” ปลูกฝังค่านิยมในระดับบุคคล คือ Trust - เชื่อมั่น Happiness - สุขสันต์ Accomplishment - สำเร็จ Integration - บูรณาการ และ “LDD” ปลูกฝังค่านิยมในระดับองค์กร คือ Learning - การเรียนรู้ Development - พัฒนา และ Delighting - ความปิติยินดี โดยให้ความสำคัญกับการปลูกฝังค่านิยม ในการปฏิบัติงานและการอยู่ร่วมกันของบุคลากรในองค์กร สร้างการรับรู้ ให้แก่บุคลากรในองค์กรอย่างต่อเนื่อง ก่อให้เกิดวัฒนธรรมการทำงานยึดหลักวิชาการ บริการด้วยใจ ใฝ่เรียนรู้

เมื่อใช้เครื่องมือ LDD Excellent Model ไประยะหนึ่ง ทำให้ทราบถึงปัญหาการนำข้อมูลไปใช้ใน กระบวนการพัฒนาที่ดินในระดับพื้นที่ ประกอบกับเทคโนโลยีสารสนเทศและภูมิสารสนเทศที่มีความทันสมัย และนโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ให้บูรณาการฐานข้อมูลของหน่วยงานในสังกัดกระทรวง จัดทำแผนที่การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรเชิงรุก (Agri - Map) เพื่อพัฒนาฐานข้อมูลให้มีความแม่นยำ จัดเขตความเหมาะสมการปลูกพืชเศรษฐกิจ ออกเป็น 4 ประเภท ประกอบด้วย พื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก

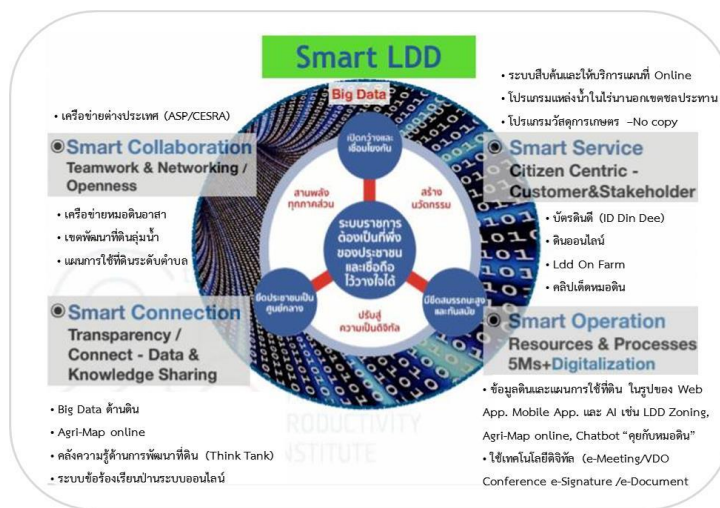
ภาพที่ 1.1 ระบบการบริหารจัดการ LDD Excellent Model

(S1) พื้นที่ที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S2) พื้นที่ที่มีความเหมาะสมน้อย (S3) และพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม (N) ทำให้ พต.สามารถกำหนดพื้นที่เป้าหมายในการพัฒนาในระดับพื้นที่ได้ถูกต้องและแม่นยำขึ้น ในปี 2562 พต. ได้มีการทบทวนและปรับเปลี่ยนนโยบายให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงเชิงบริบทที่สำคัญ ได้แก่ 1) การปรับเปลี่ยนผู้บริหารสูงสุดของกรม (อธิบดี พต.) และ 2) แผนปฏิรูปประเทศกำหนดให้มีการจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับประเทศและระดับตำบลครอบคลุมทั่วประเทศ อธิบดี พต. ในฐานะผู้นำสูงสุด ได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เพื่อให้มีการใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างเหมาะสมและยั่งยืนด้วยแผนการใช้ที่ดิน (Land Use Plan) อาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (Participatory Rural Appraisal : PRA) จัดทำแผนการใช้ที่ดินของประเทศไทยและต้นแบบแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล จากแผนการใช้ที่ดินของประเทศไทย พบว่า ประเทศไทยมีพื้นที่เกษตรกรรม จำนวน 153.18 ล้านไร่ ในพื้นที่ดังกล่าวกำหนดเขตพื้นที่ความเหมาะสมกับเกษตรกรรม แบ่งเป็น 3 เขต คือ 1) เขตเกษตรกรรมขั้นดี เนื้อที่ 42.64 ล้านไร่ เป็นเขตที่ควรคุ้มครองไว้เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรเพื่อความมั่นคงทางด้านอาหาร และการส่งออก 2) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง เนื้อที่ 73.19 ล้านไร่ เป็นเขตที่ควรสงวนไว้เพื่อเป็นพื้นที่เกษตรกรรมในการผลิตอาหารและสินค้าเกษตรของประเทศ และ 3) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ เนื้อที่ 39.47 ล้านไร่ ลักษณะพื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการผลิตทางการเกษตรค่อนข้างต่ำ หรือไม่เหมาะสมกับการผลิตสินค้าเกษตร ข้อมูลดังกล่าวนำไปสู่การกำหนดวิสัยทัศน์ในช่วงปี 2565-2570 “เป็นองค์การอัจฉริยะทางดิน เพื่อขับเคลื่อนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม 15 ล้านไร่ ภายในปี 2570” และการวางกลยุทธ์แบ่งสัดส่วนการพัฒนาพื้นที่ทั้ง 3 เขต เพื่อยกระดับเขตเกษตรกรรมในแต่ละเขต โดยเฉพาะการยกระดับเขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูงเป็นเขตเกษตรกรรมขั้นดี จะส่งผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในอนาคต

ผู้บริหาร พต. วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลและสารสนเทศที่ได้จากการรวบรวมอย่างเป็นระบบนำไปสู่การกำหนดยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติการ แผนงาน โครงการ กิจกรรม และงบประมาณ จากนั้นจึงถ่ายทอดอย่างเป็นระบบลงสู่ระดับหน่วยงาน และบุคคล มีการกำหนดตัวชี้วัดและถ่ายทอดค่าเป้าหมายจากระดับกรมลงสู่หน่วยงาน และบุคคลอย่างเป็นระบบ และเชื่อมโยงกับระบบเงินเดือน เพื่อสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรดำเนินงานให้บรรลุผลสำเร็จ ในขณะเดียวกันในการสื่อสารนโยบาย ยุทธศาสตร์ แผนงาน และแผนการติดตามการดำเนินการต่าง ๆ ทั้งกับบุคลากรภายในกรมฯ และกับเครือข่ายภายนอก ผู้บริหาร พต. ใช้การสื่อสารแบบสองทิศทาง (Two-way) ทั้งในแนวดิ่งและแนวระนาบ **การสื่อสารในแนวดิ่ง** 1) การสื่อสารระดับผู้บริหาร เช่น จากอธิบดีฯ/รองอธิบดีฯถึงผู้บริหารระดับกอง/สำนัก และสถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดทั่วประเทศ ผ่านระบบการประชุมทางไกล VDO / Web Conference ประจำทุกเดือน รวมถึงการสื่อสาร/สั่งการเชิงนโยบายที่ทันทั่วถึง ผ่าน Group Line 2) การสื่อสารระดับหน่วยงาน จากผู้บริหารหน่วยงานถึงบุคลากรในสังกัด และ 3) การสื่อสารระดับเจ้าหน้าที่ จากอธิบดีถึงบุคลากรในสังกัดกรม และ**การสื่อสารในแนวระนาบ** 1) การสื่อสารระดับโครงการ เป็นการสื่อสารเฉพาะกลุ่มขับเคลื่อนโครงการที่สำคัญของ พต. และ 2) การสื่อสารระดับเครือข่าย เป็นการสื่อสารระหว่างเจ้าหน้าที่ พต. กับหมอดินอาสา เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสื่อสารข้อมูลข่าวสาร พต. ซึ่งจากรูปแบบและช่องทางการสื่อสารดังกล่าวส่งผลให้บุคลากรในสังกัด พต. มีการรับรู้และความเข้าใจในทิศทางของ พต. สูงขึ้นจากเดิมร้อยละ 80.70 ในปี 2561 เป็นร้อยละ 85.30 ในปี 2563

ผู้บริหาร พต. ได้กระตุ้นเตือนให้บุคลากรทำงานโดยยึดประชาชนเป็นศูนย์กลาง ให้มีการทบทวนแผนงานโครงการและกิจกรรม โดยคำนึงถึงหลักความคุ้มค่า การประหยัดทรัพยากร และเกิดประโยชน์สูงสุดกับประชาชนเป็นสำคัญ ผลักดันการปรับปรุงกระบวนการงานและสร้างนวัตกรรม โดยสร้างบรรยากาศ

และกิจกรรมในหลากหลายรูปแบบให้บุคลากรสร้างเครือข่ายการทำงาน เกิดการทำงานเป็นทีม และนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการปรับปรุงกระบวนการเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการงานพัฒนาที่ดิน โดยใช้แนวทางการขับเคลื่อนงานตามหลัก Smart Workplace for Productivity Enhancement เป็นกรอบแนวคิดในการออกแบบระบบ Smart LDD ยุทธศาสตร์การเพิ่มผลิตภาพของ พต. ใน 4 Smart ตามภาพที่ 1.2 ดังนี้ 1) **Smart Collaboration** ดำเนินการสานพลังจากทุกภาคส่วน สร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านดินภายในและระหว่าง ประเทศ เช่น การพัฒนาเครือข่ายหมอดินอาสา เครือข่ายโครงการตัดสินใจแบบมีส่วนร่วมเพื่อการขับเคลื่อนและขยายผลการจัดการที่ดินอย่างยั่งยืน (Decision Support for Mainstreaming and Scaling up Sustainable Land Management : DS-SLM) การเป็นเจ้าภาพในการขับเคลื่อนสมัชชาความร่วมมือทรัพยากรดินแห่งภูมิภาคเอเชีย (ASP) การจัดตั้งศูนย์ความเป็นเลิศด้านการวิจัยดินแห่งภูมิภาคเอเชีย (CESRA) การจัดตั้งสมาคมดินโลก การจัดตั้งสมัชชาความร่วมมือทรัพยากรดินแห่งประเทศไทย 2) **Smart Connection** ดำเนินการเปิดเผยข้อมูลทรัพยากรดินของ พต. จำนวน 14 ชุดข้อมูล ผ่านระบบ MOAC Open Data ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ บูรณาการข้อมูลด้านดินและการใช้ที่ดิน จัดทำเป็น Big data ของกระทรวงฯ การเชื่อมโยงฐานข้อมูลเชิงพื้นที่จาก 19 หน่วยงาน จัดทำแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agricultural Map for Adaptive Management : Agri-Map) เป็นเครื่องมือขับเคลื่อนโครงการปรับเปลี่ยนการผลิตพืชในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม 3) **Smart Service** ด้วยการปฏิบัติงานเชิงรุกแก้ไขปัญหาและตอบสนองความต้องการของประชาชน ผ่านหลากหลายช่องทางทั้งติดต่อด้วยตนเอง สมาร์ทโฟน หรือเว็บไซต์ ปรับเปลี่ยนการให้บริการประชาชนเป็น e-service เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงบริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ สะดวก รวดเร็ว ผ่าน Web Application และ Mobile Application ตัวอย่างเช่น บัตรดินดี (ID Din Dee) ดินออนไลน์ (บริการข้อมูลดินและการใช้ที่ดิน) LDD On Farm (ระบบสารสนเทศเชิงพื้นที่เพื่อวางแผนการใช้ที่ดินเกษตรกรรายแปลง) โปรแกรมแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน เป็นต้น และ 4) **Smart Operation** ปรับกระบวนการทำงาน Reprocess ยกเลิกโครงการที่ไม่เป็นประโยชน์กับเกษตรกร ปรับวิธีการทำงานยึดความต้องการของเกษตรกรเป็นสำคัญ เช่น (1) โครงการบริหารจัดการดินเชิงรุกแก่เกษตรกรรายแปลงผ่านบัตรดินดี (2) โครงการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม (N) กับการปลูกข้าว ตามแผนที่ Agri-Map (3) โครงการเกษตรอินทรีย์ (4) สร้างองค์กรมี่ขีดสมรรถนะสูงและทันสมัย นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในระบบบริหารจัดการเพื่อความสะดวก รวดเร็ว ประหยัดทรัพยากรและงบประมาณ เช่น ใช้ระบบ e-Saraban แบบเต็มรูปแบบภายในกรมทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ใช้ระบบการประชุมทางไกล (e-Meeting/VDO/Web Conference/Zoom) พร้อมกันทุกจังหวัดทั่วประเทศ พัฒนาระบบ e-Office ระบบ e-Document และระบบรายงานแผน/ผลการปฏิบัติงานฯ การใช้ LDD Zoning ช่วยเจ้าหน้าที่ให้สามารถแก้ไขปรับปรุง (Redline) ข้อมูลผ่านระบบออนไลน์ การใช้ Agri-Map online เป็นเครื่องมือช่วยเจ้าหน้าที่ในการให้

ภาพที่ 1.2 Smart LDD

คำแนะนำการปรับเปลี่ยนการผลิตพืช และพัฒนาปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligent : AI) ตอบคำถามแทนเจ้าหน้าที่ผ่าน Chatbot “คุยกับน้องดินดี” เป็นต้น

อธิบดี พต. สนับสนุนการสร้างวัฒนธรรม บรรยากาศ และสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงาน จัดโครงการจิตอาสา “เราทำความดีด้วยหัวใจ” ระดมพลัง ความรัก ความสามัคคีของบุคลากรทุกระดับร่วมกัน พัฒนาล้างทำความสะอาด เก็บกวาดรอบรั้ว ถนนทางเดินและสนามหญ้าหน้า พต. เพื่อปรับภูมิทัศน์ให้มีทัศนียภาพสวยงาม และรับบริจาคโลหิต ณ กรมพัฒนาที่ดิน ยกกระตือรือร้นให้ข้าราชการ พต. ให้มีจิตอาสา มีจิตใจเสียสละ เอื้อเฟื้อ และบำเพ็ญสาธารณประโยชน์เพื่อส่วนรวมมากยิ่งขึ้น ส่งเสริมบุคลากรให้มีการเรียนรู้ตลอดเวลา สร้างศูนย์อัจฉริยะด้านการพัฒนาที่ดิน (Center of Excellence on Land Development) และพัฒนาห้องสมุดดิจิทัลเชื่อมโยงห้องสมุดมหาวิทยาลัยต่าง ๆ สามารถค้นคว้าเอกสาร และงานวิจัยผ่านระบบออนไลน์ รวมทั้งจัดกิจกรรมประกวดต่าง ๆ กระตุ้นบุคลากรให้ทำงานเป็นทีม มีความคิดสร้างสรรค์ คิดเชิงนวัตกรรม เช่น การประกวดผลงานวิชาการของ พต. 6 สาขา รางวัลหน่วยงาน จัดทำคลังความรู้ดีเด่น รางวัลขับเคลื่อนนวัตกรรมดีเด่น รางวัลกลุ่มเกษตรกรอินทรีย์ PGS ดีเด่น และการประกวดหมอดินอาสาดีเด่น และมอบรางวัล เชิดชูเกียรติให้กับหน่วยงานและบุคคลที่มีผลงานดีเด่น รวมทั้งจัดเวทีให้ผู้มีผลงานดีเด่นได้เสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ เทคนิค และแนวทางการทำงานที่เป็นเลิศให้กับบุคลากรนำไปประยุกต์ใช้ เช่น การเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ “เส้นทางสู่ความสำเร็จกับรางวัลข้าราชการดีเด่นกรมพัฒนาที่ดิน” “เส้นทางสู่ความสำเร็จกับการเดินทางศึกษาดูงานต่างประเทศ” “องค์ความรู้สู่ความสำเร็จกรมพัฒนาที่ดิน” ส่งผลให้บุคลากรเริ่มมีความคิดสร้างสรรค์ กล้าคิด กล้าเสนอแนวทางปรับปรุงกระบวนการ

ด้านการกำกับดูแลองค์กร อธิบดี พต. มีนโยบายมุ่งเน้นการปฏิบัติราชการที่มีประสิทธิภาพ มีธรรมาภิบาล โปร่งใส ตรวจสอบได้ ซึ่งระบบการกำกับดูแลของ พต. ได้ถูกกำหนดไว้อย่างชัดเจน โดยอธิบดีในฐานะผู้นำสูงสุด (CEO) ได้มอบอำนาจให้รองอธิบดีเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง (CCO) ผู้บริหารเทคโนโลยีสารสนเทศระดับสูงระดับกรม (DCIO) และผู้บริหารข้อมูลระดับสูง (CDO) รวมทั้งรับผิดชอบและกำกับดูแลการปฏิบัติงานแต่ละด้าน โดยบริหารงานในลักษณะข้ามสายงาน (Cross - functional team) ในรูปแบบคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ คณะทำงานชุดต่าง ๆ ซึ่งตั้งขึ้นมาอย่างเป็นเครือข่ายที่เชื่อมโยงกัน (network) เพื่อรับผิดชอบในการวางแผน ออกแบบ กำหนดแนวทางวางมาตรการ และขับเคลื่อนไปสู่การปฏิบัติ ตลอดจนการกำกับ ดูแล ติดตาม และประเมินผลการดำเนินการ รวมทั้งมีการกำหนดนโยบายกำกับองค์กรที่ดี (Organizational Governance) เพื่อสร้างความมั่นใจว่า ข้อสั่งการและนโยบายจะไม่ก่อให้เกิดผลกระทบทางลบต่อระบบหรือสังคมโดยรวม เช่น โครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน กำหนดข้อปฏิบัติให้การเลือกสถานที่ขุดแหล่งน้ำ ขอบบ่อจะต้องห่างจากพื้นที่ข้างเคียงตามกฎหมายกำหนด เพื่อลดความขัดแย้งของผู้เข้าร่วมโครงการกับพื้นที่ข้างเคียงจากการขุดบ่อ และโครงการพัฒนาคุณภาพดินพื้นที่ปลูกข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้พต. มีมาตรการการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกระยะของโครงการตั้งแต่เริ่มวางแผน ออกแบบ ก่อสร้าง และเปิดให้มีช่องทางการสอบถาม/แนะนำ หรือร้องเรียน ร้องทุกข์ ผ่านหน่วยประชาสัมพันธ์โครงการ และดำเนินกระบวนการทำความเข้าใจประนีประนอม เป็นต้น

นอกจากนี้ ภายใต้บริบทในสังคมปัจจุบันที่เกิดปัญหาด้านสุขภาพอันเกิดจากบริโภคสินค้ามีการปนเปื้อนของสารเคมี การเกิดมลพิษทางดิน น้ำ และอากาศ อันเกิดจากพฤติกรรมของมนุษย์และสังคมที่ใช้ทรัพยากรโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม อธิบดี พต. ตระหนักและคำนึงถึงผลกระทบจากปัญหาดังกล่าวต่อชุมชน จึงกำหนดชุมชนที่สำคัญออกเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) ชุมชนทั่วไปที่อยู่บริเวณรอบ ๆ

หน่วยงานทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค 2) กลุ่มเกษตรกรที่เกิดจากการรวมกลุ่มดำเนินการโครงการของ พต. และ 3) หมอดินอาสา โดย พต. วิเคราะห์ศักยภาพ องค์ความรู้ และเทคโนโลยีของหน่วยงาน และวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนแต่ละกลุ่ม จากนั้นจึงจัดทำโครงการและกิจกรรมที่เหมาะสมเพื่อช่วยบรรเทาหรือแก้ไขปัญห สร้างความเข้มแข็งให้แต่ละชุมชน เช่น โครงการส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดใช้สารเคมีทางการเกษตร โครงการส่งเสริมการไถกลบและผลิตปุ๋ยอินทรีย์เพื่อป้องกันหมอกและควันไฟในพื้นที่เกษตรภาคเหนือ โครงการเกษตรอินทรีย์ และโครงการฝึกอบรมหมอดินอาสา 4.0 เป็นต้น

จากการนำของอธิบดี พต. และทีมงาน ส่งผลให้การพัฒนาที่ดินบรรลุเป้าหมายตามพันธกิจและยุทธศาสตร์ และการพัฒนาองค์การอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ พต. ได้รับรางวัลเลิศรัฐสาขาบริการภาครัฐ 15 รางวัล (ได้รับติดต่อกันทุกปีตั้งแต่ปี 2557 – 2563) รางวัลเลิศรัฐสาขาการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม 14 รางวัล (ปี 2559 – 2563) และรางวัลคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) 2 รางวัล (หมวด 2 และหมวด 4) จากสำนักงาน ก.พ.ร. รางวัลเชิดชูเกียรติในงานมอบรางวัล IPv6 ต่อเนื่องกัน 2 ปี (2559 – 2560) จากกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ในเวทีโลก พต. ได้รับรางวัลเชิดชูเกียรติเป็น Influential Figures in Soil Conservation (ผู้มีบทบาทสำคัญด้านอนุรักษ์ดินและน้ำ) จากการประชุม International Symposium on Soil Health and Sustainable Development ณ สาธารณรัฐประชาชนจีน และรางวัล The Vetiver Network International Awards (TVNI awards) ด้านนวัตกรรม (Innovation) พร้อมเงินรางวัลจากเครือข่ายหญ้าแฝกโลก

1.2 การป้องกันทุจริตและสร้างความโปร่งใส

พต. สร้างสภาพแวดล้อมเพื่อเป็นองค์การที่มีคุณธรรมและความโปร่งใสโดยปลูกฝังค่านิยม THAI LDD สร้างค่านิยมให้บุคลากรมีความสุจริตใจในการทำงาน เพื่อให้เกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน เสริมด้วยการกำหนดนโยบายด้านจริยธรรม ความโปร่งใส และหลักธรรมาภิบาล ตาม พรฎ.ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์วิธีการเสริมสร้างและพัฒนาให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา มีวินัยและป้องกันและมิให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชากระทำความผิดวินัย ตามมาตรา 87 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. 2551 เสริมสร้างและจัดฝึกอบรมพัฒนาให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีวินัย และป้องกัน มิให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชากระทำความผิดวินัย มีการเตรียมความพร้อมสร้างผู้นำต้นแบบที่ดี สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาพัฒนาตนเองเพื่อให้เป็นข้าราชการที่ดี มีวินัย และดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างสม่ำเสมอ และถอดความรู้จากการฝึกอบรม จัดให้มีการปฐมนิเทศข้าราชการและพนักงานราชการเพื่อปลูกฝังและสร้างความเข้าใจเรื่องการแยกแยะผลประโยชน์ส่วนตัวออกจากผลประโยชน์ส่วนรวม ด้วยวิธีการคิดฐานสอง รวมทั้งเรื่องวินัยข้าราชการ และหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีการลงนามรับทราบในเรื่องมาตรฐานทางจริยธรรม ประมวลจริยธรรม และนำกรอบแนวคิดการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity & Transparency Assessment : ITA) มาประยุกต์ใช้ในการกำหนดมาตรการเสริมสร้างให้เกิดความโปร่งใสภายในองค์การ ตามเกณฑ์การประเมินระดับคุณธรรมและความโปร่งใสฯ โดยได้เปิดเผยข้อมูลผลการดำเนินการ การบริหารงบประมาณและอื่น ๆ ต่อสาธารณะ ได้แก่ 1) โครงสร้างหน่วยงาน ข้อมูลผู้บริหาร อำนาจหน้าที่ แผนยุทธศาสตร์หรือแผนพัฒนาหน่วยงาน ข้อมูลการติดต่อหน่วยงาน และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง 2) การประชาสัมพันธ์ภารกิจของหน่วยงาน 3) เจตจำนงสุจริตของผู้บริหารสูงสุด 4) แผนปฏิบัติราชการประจำปี 5) ข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้าง 6) คู่มือหรือมาตรฐานการปฏิบัติงาน พต. ได้วางมาตรการเชิงรุกในการป้องกันการทุจริตและสร้างความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน จัดทำแผนการบริหารความเสี่ยงการทุจริต มีการติดตามผลการดำเนินการตามแผนฯ มีระบบการจัดการข้อร้องเรียนด้านการทุจริตผ่านเว็บไซต์ ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กรมพัฒนาที่ดิน (ศปท.พต.) ที่รัดกุมเป็นไปตามหลักการ นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการติดตามและรายงานผลเกี่ยวกับการป้องกันการทุจริต รวมทั้ง

เชื่อมต่อระบบกับหน่วยงานส่วนกลาง คือ ระบบรับเรื่องร้องทุกข์ 1111 ของสำนักนายกรัฐมนตรี และระบบการจัดการเรื่องราวร้องทุกข์ของสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (สป.กษ.) และมอบหมายเจ้าหน้าที่ดูแลระบบและตรวจสอบข้อมูลทุกวัน และติดตามรายงานผลความก้าวหน้าในการดำเนินการอย่างต่อเนื่องจนกว่าจะยุติเรื่อง มีการรวบรวมสถิติการจัดการเรื่องร้องเรียนด้านการทุจริต และดำเนินการแก้ไข ซึ่งเป็นผลให้จำนวนข้อร้องเรียนการทุจริตมีแนวโน้มลดลง คือ จากปี 2561 ซึ่งมีจำนวน ถึง 8 เรื่อง ลดลงเป็นจำนวน 1 เรื่องในปี 2562 จำนวน 3 เรื่องในปี 2563 และจำนวน 2 เรื่องในปี 2564

พต. กำหนดมาตรการเผยแพร่ข้อมูลต่อสาธารณะ มาตรการตรวจสอบการใช้ดุลยพินิจ มาตรการป้องกันการเรียกรับสินบนหรือผลประโยชน์อื่นใดเพื่อป้องกันผลประโยชน์ทับซ้อน หลักเกณฑ์ มาตรการแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการข้อร้องเรียน และแนวทางปฏิบัติกรณีการให้หรือรับของขวัญ ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด เผยแพร่ผ่านทางหน้าเว็บไซต์กรม และออกบูธในโอกาสต่าง ๆ และออกแบบโครงสร้างการบริหารที่มีระบบการกำกับดูแล โดยแยกงานอนุมัติ อนุญาต งานกำกับตรวจสอบ การบังคับใช้กฎหมาย รวมถึงจัดให้มีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ตรวจสอบ กำกับดูแล และติดตามประเมินผล เช่น กลุ่มตรวจสอบภายใน กลุ่มวินัย และกลุ่มติดตามประเมินผล ออกแบบการบริหารราชการโดยให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการเพื่อความโปร่งใส เช่น คณะทำงานประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสฯ คณะกรรมการพัฒนาที่ดิน เครือข่ายหมอดินอาสา รวมทั้งได้นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เพื่อป้องกันการทุจริต และสร้างความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน เช่น วางระบบการให้บริการเรื่องการสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน จะมีการจัดลำดับก่อนและหลัง ด้วยระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อลดการใช้ดุลยพินิจและลดโอกาสในการทุจริต เป็นช่องทางให้ประชาชนตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่และแจ้งข้อร้องเรียนต่าง ๆ ได้อย่างสะดวก และยึดหลักการรักษาความลับของผู้ให้ข้อมูล วางระบบกำกับติดตามการดำเนินงานเพื่อสร้างความโปร่งใสตามกรอบ ITA ซึ่งเป็นระบบการกำกับจากหน่วยงานกลางภายนอกอย่างเป็นทางการ คือ สำนักงาน ป.ป.ช.

นอกจากผู้บริหารให้ความสำคัญในการป้องกันการทุจริตและสร้างความโปร่งใสแล้ว ยังได้ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างโดยได้ประกาศเจตจำนงการบริหารงานด้วยความซื่อสัตย์ สุจริตและโปร่งใส ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเสริมสร้างธรรมาภิบาลและต่อต้านการทุจริต ไม่ว่าจะเป็นการแสดงออกเชิงสัญลักษณ์ด้านทุจริต การจัดโครงการฝึกอบรม การจัดโครงการคัดเลือกบุคลากรผู้มีคุณธรรมและจริยธรรมดีเด่น เพื่อยกย่องบุคคลที่เป็นต้นแบบด้านคุณธรรมและจริยธรรม โดยจะมอบโล่รางวัลประกาศเกียรติคุณในวันครบรอบวันสถาปนากรม 23 พฤษภาคม นอกจากนี้ ผู้บริหาร พต. ได้ใช้ประโยชน์จากระบบ GFMS เพื่อควบคุมกำกับดำเนินการสำหรับป้องกันการทุจริต โดยดูความสัมพันธ์ระหว่างผลการดำเนินการกับการใช้จ่ายงบประมาณ รวมทั้งได้เปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะเพื่อแสดงเจตนาในการปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส ด้วยกลไกการป้องกันทุจริตและสร้างความโปร่งใสของ พต. ดังกล่าวข้างต้น ส่งผลให้ พต. ได้รับการประเมินเป็นองค์กรคุณธรรมต้นแบบในปี 2562 และ ปี 2563 จาก คณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ

1.3 การมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ผ่านการมีส่วนร่วมจากเครือข่ายทั้งภายในและภายนอก

พต. เน้นการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วน สร้างการมีส่วนร่วมภายในองค์กร มีการพัฒนาจากภายในภาคราชการ (Inside-out Approach) โดยการส่งเสริมให้ส่วนราชการปรับปรุงระบบหรือวิธีบริหารงานให้เอื้อต่อการสร้างการมีส่วนร่วม สร้างความรู้ความเข้าใจและทักษะของการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วมให้กับข้าราชการในระดับต่าง ๆ และส่งเสริมการพัฒนานวัตกรรม การทำงานแบบมีส่วนร่วม รวมทั้งส่งเสริมแนวปฏิบัติที่ดี สำหรับการมีส่วนร่วมของเครือข่ายภายนอก มีการพัฒนาจากภายนอกภาคราชการ (Outside-in Approach) โดยสนับสนุนการสร้างศักยภาพและโอกาสให้ภาคประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารราชการ ด้วยการส่งเสริมให้มีการจัดเวที/การประชุม เพื่อสร้างความเข้าใจประสานงาน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันของเครือข่ายภาคประชาชน รวมทั้งการพัฒนาความรู้ความเข้าใจ

เพิ่มขีดความสามารถ และเพิ่มโอกาสเกษตรกรในการเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อเป็นภาคีเครือข่าย และมีบทบาทร่วมทำงานกับภาครัฐในลักษณะหุ้นส่วนความร่วมมือ พต. มีแนวทางที่เอื้อให้เครือข่ายทั้งภายในและภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงานด้วยวิธีการต่าง ๆ ดังนี้ **1) การจัดตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงาน** เช่น คณะกรรมการวันดินโลก คณะกรรมการวิชาการกรมพัฒนาที่ดิน คณะกรรมการพัฒนาที่ดิน เป็นต้น **2) การจัดตั้งเครือข่ายความร่วมมือ** เช่น การประกาศเจตนารมณ์การขับเคลื่อนสมัชชาความร่วมมือทรัพยากรดินแห่งประเทศไทย (THAI SOIL PARTNERSHIP : TSP) และลงนามปฏิญญาความร่วมมือการขับเคลื่อนสมัชชาความร่วมมือทรัพยากรดินแห่งประเทศไทย ระหว่าง 18 หน่วยงาน เป็นหน่วยงานหลักจัดตั้ง Thailand Soil Laboratory Network : TSLAN เพื่อสร้างเครือข่ายห้องปฏิบัติการของประเทศไทย และ มีหน่วยงานที่สนใจสมัครเข้าร่วมโปรแกรมทดสอบความชำนาญห้องปฏิบัติการวิเคราะห์ดิน จำนวน 35 หน่วยงาน **3) การจัดตั้งหน่วยงานสร้างความร่วมมือด้านดินภายในและระหว่างประเทศ** เช่น การจัดตั้งศูนย์ความเป็นเลิศด้านการวิจัยดินแห่งภูมิภาคเอเชีย (CESRA) **4) การสร้างความร่วมมือทางวิชาการ** เช่น โครงการความร่วมมือทางวิชาการด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำ ระหว่าง พต. และสถาบันอนุรักษ์ดินและน้ำแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน (The Institute of Soil and Water Conservation : ISWC) โครงการความร่วมมือพัฒนาเครือข่ายหมอดินอาสาระหว่าง พต. และประเทศในกลุ่มล้านช้าง-เมืงโขง โครงการตัดสินใจแบบมีส่วนร่วมเพื่อการขับเคลื่อนและขยายผลการจัดการที่ดินอย่างยั่งยืน (DS-SLM) "ความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถาบัน IRD สถาบัน INRA และกรมพัฒนาที่ดิน" **5) การขับเคลื่อนงานตามนโยบายและงานตามภารกิจหลัก** เช่น โครงการส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ โครงการเกษตรอินทรีย์ โครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) การจัดทำแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล การจัดกิจกรรมวันดินโลกของเครือข่ายองค์กรจากทั่วโลก เป็นต้น **6) การสร้างและพัฒนาเครือข่ายหมอดินอาสา และ 7) การกำหนดตัวชี้วัดการประเมินผลการปฏิบัติราชการ** สร้างความร่วมมือภายในหน่วยงานขับเคลื่อนงานให้บรรลุเป้าหมายตามพันธกิจและยุทธศาสตร์

พต. สร้างสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นให้บุคลากรมีส่วนร่วม มีความมุ่งมั่นตั้งใจให้เกิดการทำงานอย่างสัมฤทธิ์ผล ดังนี้ 1) จัดประชุม/สัมมนา ชี้แจงแนวทางการดำเนินงานและติดตามการดำเนินงาน 2) สร้างความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาองค์การสู่ระบบราชการ 4.0 3) จัดประกวดผลงานต่าง ๆ 4) การจัดกิจกรรมต่าง ๆ สร้างสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นในบุคลากรมีส่วนร่วม ได้แก่ กิจกรรม Trail Walking เดินตามรอยพ่อ, LDD Virtual RUN, DIY ผลิตหน้ากาก Face Shield เพื่อบุคลากรทางการแพทย์ จัดเวทีเสวนาวิชาการของนักวิชาการทั้งจากภายในและภายนอกกรม โครงการจิตอาสาพัฒนาที่ดิน กิจกรรมร่วมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ เรียนรู้ ในการประชุมวิชาการกรมพัฒนาที่ดิน เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีแก่ชาวพัฒนาที่ดิน

จากการสร้างการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ ด้วยวิธีการดังกล่าว ส่งผลให้เกิดนวัตกรรมในการแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อน เช่น **1) โครงการพัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อขับเคลื่อนและขยายผลการจัดการที่ดินอย่างยั่งยืน (DS-SLM)** เป็นโครงการความร่วมมือในระดับนานาชาติและระดับชาติ ภายใต้การสนับสนุนจากกองทุนสิ่งแวดล้อมโลกและองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ ร่วมกับประเทศที่เข้าร่วมโครงการ 15 ประเทศ เพื่อแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของที่ดิน การดำเนินงานโครงการจะใช้หลักการดำเนินงานแบบบูรณาการ เน้นการพัฒนาองค์ความรู้และฐานข้อมูลที่เชื่อมโยงจากระดับพื้นที่ สู่ระดับภูมิภาค และระดับโลก เกิดนวัตกรรมเชิงนโยบาย “ระบบการตัดสินใจแบบมีส่วนร่วมเพื่อขับเคลื่อนและขยายผลการจัดการที่ดินอย่างยั่งยืน” ในประเทศไทย พต. ร่วมดำเนินโครงการฯ กับองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ สมาคมดินและปุ๋ยแห่งประเทศไทย และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พร้อมทั้งมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตั้งแต่ชุมชนในท้องถิ่น องค์กรไม่แสวงหาผลกำไร หน่วยงานภาครัฐ เอกชน สถาบันการศึกษา สื่อ ประชาชน และเกษตรกร ซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการผลักดันและสนับสนุนให้เกิดการขยายผลการจัดการที่ดินอย่างยั่งยืนหรือวางแผนในการพัฒนาทรัพยากร

ที่ดินเชิงนโยบายและในเชิงพื้นที่ 2) **โครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map)** เป็นการบูรณาการฐานข้อมูล องค์ความรู้ และการดำเนินงานในระดับพื้นที่ของหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดินที่ไม่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ สังคม และเศรษฐกิจ โดยบูรณาการข้อมูลเชิงพื้นที่ 36 ชั้นข้อมูลจากทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และจัดทำแผนที่แผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) ซึ่งกำหนดระดับความเหมาะสมในการปลูกพืชออกเป็น 4 ระดับ คือ S1 เหมาะสมมาก S2 เหมาะสมปานกลาง S3 เหมาะสมน้อย และ N ไม่เหมาะสม จากแผนที่พบว่า การผลิตทางการเกษตรในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม (N) มีจำนวน 14.52 ล้านไร่ จึงนำไปสู่การกำหนดนวัตกรรมเชิงนโยบายจากเดิมปรับเปลี่ยนพื้นที่ให้เหมาะสมกับพืช ซึ่งต้องลงทุนสูง เปลี่ยนเป็น “การปรับเปลี่ยนการผลิตทางการเกษตรให้เหมาะสมกับพื้นที่” เช่น เปลี่ยนชนิดพืช เปลี่ยนกิจกรรมการผลิตเป็นปศุสัตว์หรือประมง เป็นต้น โดยไม่ต้องรอรอการลงทุนจากภาครัฐ เกษตรกรที่มีความพร้อมสามารถดำเนินการได้ทันที มีการแต่งตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานระดับกระทรวงฯ และระดับจังหวัด บูรณาการทำงานทุกภาคส่วนในระดับจังหวัดเพื่อให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพ ส่งผลให้เกษตรกรใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างเหมาะสม มีรายได้เพิ่มขึ้นและมีคุณภาพชีวิตดีขึ้นหลังจากการปรับเปลี่ยนการผลิต และ 3) **โครงการ Smart Tumbon** ดำเนินการร่วมกันระหว่าง พต. สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (อปท.) และ บริษัท เบทาโกร จำกัด เพื่อขับเคลื่อนตำบลให้ใช้ข้อมูลทรัพยากรดินและข้อมูลต่าง ๆ ในการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ และนำเทคโนโลยีที่มีมาใช้แก้ไขปัญหาในตำบล ขับเคลื่อนให้ตำบลเป็นตำบลอัจฉริยะ (Smart Tumbon) เป็นต้น

1.4 การคำนึงถึงผลกระทบต่อสังคมทั้งในระยะสั้น และระยะยาว

ผู้บริหาร พต. ได้ตระหนักถึงการกิจความรับผิดชอบของ พต. ในพื้นที่เกษตรกรรม ซึ่งการดำเนินการใด ๆ เกี่ยวกับทรัพยากรดินหรือที่ดินในพื้นที่ดังกล่าวอาจส่งผลกระทบต่อประชาชนหรือชุมชนในพื้นที่ได้ โดย พต. มีมาตรการป้องกัน/แก้ไขผลกระทบเชิงลบต่อสังคม ที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินงาน เช่น 1) **โครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน** มีมาตรการเพื่อลดความขัดแย้งของผู้เข้าร่วมโครงการกับพื้นที่ข้างเคียงจากการขุดบ่อ โดยกำหนดข้อปฏิบัติให้การเลือกสถานที่ขุดแหล่งน้ำ ขอบบ่อจะต้องห่างจากพื้นที่ข้างเคียงตามกฎหมายกำหนด และมีมาตรการในการป้องกันอันตรายไว้ตามกฎหมาย ที่ระบุไว้ในทำคู่มือการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน และ 2) **โครงการพัฒนาคุณภาพดินพื้นที่ปลูกข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้** มีมาตรการในการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกระยะของโครงการ ดังนี้ ระยะที่ 1 ระยะวางแผนโครงการ จัดเวทีของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อชี้แจงองค์ประกอบของโครงการ รับรู้การยินยอมสละพื้นที่เพื่อทำการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน การใช้ประโยชน์โครงสร้างพื้นฐานเพื่อลดความขัดแย้งการใช้ที่ดิน ระยะที่ 2 ระยะสำรวจออกแบบ จัดเวทีชี้แจงแนวเขตก่อสร้าง การเกรงกลัวการสูญเสียที่ดินทำกิน ระยะที่ 3 ระยะก่อสร้าง เปิดให้มีช่องทางการสอบถาม/แนะนำ หรือร้องเรียน ร้องทุกข์ ผ่านหน่วยประชาสัมพันธ์โครงการ และดำเนินกระบวนการทำความเข้าใจประนีประนอม ระยะที่ 4 เปิดให้มีช่องทางการสอบถาม/แนะนำ หรือร้องเรียน ร้องทุกข์ ผ่านสถานีพัฒนาที่ดินเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหา หรือซ่อมบำรุงตามแผนโครงการ เป็นต้น ทั้งนี้ มีการรายงานผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนินงานของหน่วยงานเพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาอย่างทันการณ์ ด้วยการใช้เทคโนโลยีและดิจิทัลที่ทันสมัย ได้แก่ 1) ระบบรับเรื่องร้องเรียน ผ่านทางเว็บไซต์ ศปท. ของ พต. (http://www1.ddd.go.th/Gov_Clean/complain.html) และ 2) ช่องทางการชี้แจงประเด็นสำคัญที่ทันต่อสถานการณ์ โดยใช้ระบบ GNews และ IA-Chat และยังมีศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริตที่เฝ้าระวังในเรื่องข้อร้องเรียนต่าง ๆ ของ พต. มีการกำหนดตัวชี้วัดการดำเนินการด้านการจัดการผลกระทบเชิงลบต่อสังคม เช่น 1) ร้อยละการชี้แจงประเด็นสำคัญที่ต่อสถานการณ์ และ 2) ร้อยละของการดำเนินการตามแผน

ประชาสัมพันธ์เชิงรุก เพื่อสร้างความเข้าใจกับประชาชน และมีการติดตามผลดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ทุก 1 วัน และทุก 1 เดือน

พต. มีการติดตามผลการดำเนินการตามมาตรการจัดการผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม ดังนี้ **1) มาตรการจัดการด้านเศรษฐกิจ** มีการกำหนดตัวชี้วัดในการติดตามและการประเมินผล การดำเนินงานเชิงปริมาณและคุณภาพ เช่น ต้นทุนการผลิตลดลง ผลผลิตเพิ่มขึ้น เป็นต้น ผลการติดตาม คือ กิจกรรมที่ พต.ดำเนินการ ส่งผลให้เกษตรกรสามารถลดต้นทุน เช่น พัฒนาคุณภาพดินในระบบส่งเสริม การเกษตรแบบแปลงใหญ่ พัฒนาคุณภาพดินในพื้นที่จัดการปัญหาที่ดินทำกิน พบว่า เกษตรกรมีต้นทุนการ ผลิตลดลง คิดเป็นร้อยละ 13.97 และ 17.07 ตามลำดับ และยังพบว่าเกษตรกรมีผลผลิตเพิ่มขึ้นในการ ดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดสารเคมีทางการเกษตร พื้นฟูและป้องกันการชะล้างพังทลาย ของดิน ปรับปรุงคุณภาพดิน และพัฒนาที่ดินพื้นที่เฉพาะ พบว่า เกษตรกรมีผลผลิตเพิ่มขึ้น 15.09, 22.07, 18.65 และ 23.08 ตามลำดับ เกษตรกรสามารถกักเก็บน้ำตลอดปีจากแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน คิดเป็นร้อยละ 83.67 โดยเกษตรกรมีการใช้ประโยชน์แหล่งน้ำเพื่อทำนา ปลูกพืช ปลูกพืชผัก สวนครัว และ เลี้ยงปลา และ **2) มาตรการจัดการด้านสิ่งแวดล้อม** มีการกำหนดตัวชี้วัดในการติดตามและการประเมินผล การดำเนินงานการดำเนินกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม ผลการติดตาม คือ 1) ลดปริมาณขยะมูลฝอยภายใน พต. ได้ร้อยละ 87.35 2) จำนวนพื้นที่ส่งเสริมการไถกลบและผลิตปุ๋ยอินทรีย์เพื่อป้องกันหมอกและควันไฟ ในพื้นที่เกษตรภาคเหนือ จำนวน 82,026 ไร่ และ 3) กิจกรรมส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดสารเคมีทาง การเกษตร พบว่า เกษตรกรสามารถลดปริมาณการใช้สารเคมีทางการเกษตร เฉลี่ยร้อยละ 45.78

ผลลัพธ์สำคัญในหมวด 7 ที่เป็นผลจากการดำเนินงานของหมวด 1

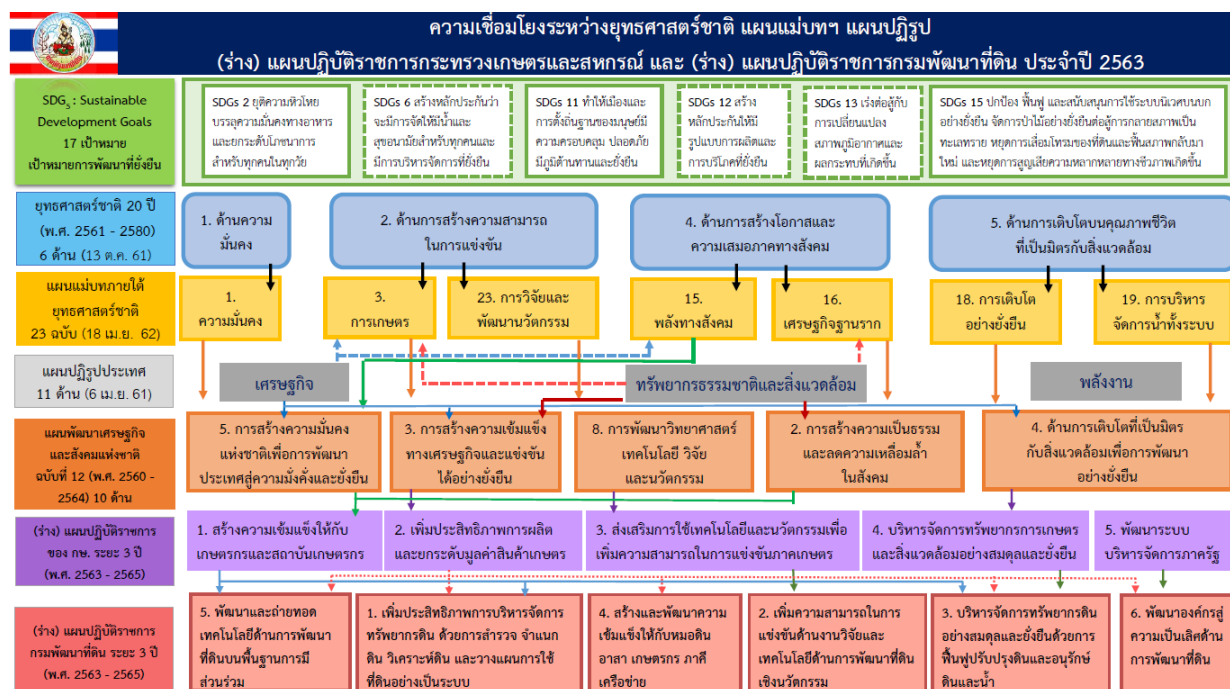
จากการนำของอธิบดี พต. และทีมงาน ทำให้การพัฒนาที่ดินบรรลุเป้าหมายตามพันธกิจและยุทธศาสตร์ โดยดำเนินการได้ตามแผนและสูงกว่าเป้าหมายที่วางไว้ เช่น การปรับเปลี่ยนพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม (N) กับการ ปลูกข้าวเป็นเกษตรผสมผสาน โครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน พื้นที่การเกษตรที่ทำการผลิตใน ระบบเกษตรอินทรีย์ เป็นต้น ด้านการเป็นต้นแบบ พต. ได้รับรางวัลเลิศรัฐสาขาบริการภาครัฐ 15 รางวัล (ได้รับติดต่อกันทุกปีตั้งแต่ปี 2557 – 2563) รางวัลเลิศรัฐสาขาการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม 14 รางวัล (ปี 2559 – 2563) และรางวัลคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) 2 รางวัล (หมวด 2 และ หมวด 4) จากสำนักงาน ก.พ.ร. รางวัลเชิดชูเกียรติในงานมอบรางวัล IPV6 ต่อเนื่องกัน 2 ปี (2559 – 2560) จากกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และได้รับการประเมินเป็นองค์กรคุณธรรมต้นแบบในปี 2562 และ ปี 2563 จาก คณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ เป็นต้น

หมวด 2 การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์

2.1 แผนยุทธศาสตร์ที่ตอบสนองความท้าทาย สร้างนวัตกรรม การเปลี่ยนแปลง และมุ่งเน้นประโยชน์ สุข ประชาชน

ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ในการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิต ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และการ สร้างความสามารถในการแข่งขัน เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) เรื่อง ยุติความหิวโหย บรรลุความมั่นคง ทางอาหารและยกระดับโภชนาการและส่งเสริมเกษตรกรรมที่ยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ รวมถึง ยุทธศาสตร์เกษตรและสหกรณ์ระยะ 20 ปี เกี่ยวกับการสร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร และการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืนสู่การผลิตเกษตรอินทรีย์ ประกอบกับกระแสสังคมที่หันมาใส่ใจการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการบริโภคอาหารที่ปลอดภัยต่อสุขภาพมาก ขึ้น พต. ได้ดำเนินการจัดทำยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดิน โดยมีประเด็นยุทธศาสตร์ 6 ด้าน ดังนี้ 1) เพิ่ม ประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรดินด้วยการสำรวจจำแนกดิน วิเคราะห์ดิน และวางแผนการใช้ที่ดิน อย่างเป็นระบบ 2) เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยงานวิจัยและเทคโนโลยีด้านการพัฒนา ที่ดินเชิงนวัตกรรม 3) บริหารจัดการทรัพยากรดินอย่างสมดุลและยั่งยืนด้วยการฟื้นฟูปรับปรุงดิน และอนุรักษ์

ดินและน้ำ 4) สร้างและพัฒนาความเข้มแข็งให้กับหมอดินอาสา เกษตรกร และภาคีเครือข่าย 5) พัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยี ด้านการพัฒนาที่ดินบนพื้นฐานการมีส่วนร่วม และ 6) พัฒนาศักยภาพการรู้ความเป็นเลิศด้านการพัฒนาที่ดิน โดยมีความเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทฯ แผนปฏิรูป (ร่าง) แผนปฏิบัติการราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และ (ร่าง) แผนปฏิบัติการราชการกรมพัฒนาที่ดิน ตามภาพที่ 2.1

ภาพที่ 2.1 ความเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท แผนปฏิรูปประเทศ (ร่าง) แผนปฏิบัติการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และ

(ร่าง) แผนปฏิบัติการกรมพัฒนาที่ดิน ประจำปี 2563

ซึ่งกระบวนการสร้างยุทธศาสตร์ พต. ได้คำนึงถึง ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมของบุคลากร เครือข่าย โดยมีการดำเนินการจัดทำยุทธศาสตร์ด้วยวิธี Bottom-up ซึ่งมีการดำเนินการทบทวนยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดินในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 ที่ผ่านมา โดยทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก และสอบถามผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การติดตามและประเมินผล แผนงาน โครงการตามยุทธศาสตร์ของ พต. ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา 2) ประโยชน์/ความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยมีการสำรวจความต้องการ ความคาดหวังของเกษตรกร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในการรับบริการจาก พต. และ 3) สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก เช่น การจัดทำยุทธศาสตร์ พต. มีการวิเคราะห์ SWOT จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และการดำเนินการรับฟังความคิดเห็นต่อการจัดทำ (ร่าง) ยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดิน ทั้งนี้ พต. มีการกำหนดเป้าหมายเพื่อรองรับและคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงในอนาคตออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะสั้น (1 ปี) ระยะกลาง (5 ปี) และระยะยาว (20 ปี)

ยุทธศาสตร์ พต. ที่ตอบสนองต่อความท้าทาย เช่น 1) นโยบายรัฐบาลที่สำคัญและเร่งด่วน 2) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ 3) การขับเคลื่อนเป้าหมาย SDGs 15.3 ในการหยุดยั้งความเสื่อมโทรมของที่ดิน 4) การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศภายใต้เป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ และ 5) การสร้างกลไกให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนการผลิตสินค้าเกษตรให้เหมาะสมกับศักยภาพของที่ดินอย่างยั่งยืน เช่น ยุทธศาสตร์ที่ 1 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรดินด้วยการสำรวจจำแนกดิน วิเคราะห์ดิน และวางแผนการใช้ที่ดินอย่างเป็นระบบ และยุทธศาสตร์ 3 บริหารจัดการทรัพยากรดินอย่างสมดุลและยั่งยืนด้วยการฟื้นฟูปรับปรุงดิน และอนุรักษ์ดินและน้ำ เป็นต้น ส่วนยุทธศาสตร์ที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคตที่

ประเทศไทยกำลังพัฒนาเข้าสู่ยุค 4.0 การดำเนินการที่เน้นเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรดิน ด้วยการสำรวจ จำแนกดิน วิเคราะห์ดินและวางแผนการใช้ที่ดินอย่างเป็นระบบ มีแผนการจัดการทรัพยากรดินปัญหา ยุทธศาสตร์ที่ 2 เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยงานวิจัยและเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดินเชิงนวัตกรรม มีแผนการพัฒนางานวิจัยเชิงนวัตกรรม และยุทธศาสตร์ที่ 6 พัฒนาการสู่ความเป็นเลิศด้านการพัฒนาที่ดิน มีการพัฒนาองค์การตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ มีแผนกลยุทธ์การบริหารทรัพยากรบุคคลตามแนวทาง HR Scorecard มีแผนพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลสำหรับข้าราชการและบุคลากรกรมพัฒนาที่ดิน และแผนปฏิบัติการด้านดิจิทัลของกรมพัฒนาที่ดิน มาใช้ในการปรับเปลี่ยนการทำงานและรองรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เช่น การพัฒนาบริการงานพัฒนาที่ดินเป็นระบบ e-Service เพื่อยกระดับการให้บริการให้รวดเร็ว ครอบคลุม ต้นทุนต่ำ เข้าถึงได้ง่ายและเข้าถึงได้ทุกที่ ทุกเวลา ได้แก่ โปรแกรมขอรับบริการสำเนาในไร่นา (บ่อจั่ว) บริการวัสดุการเกษตร ตรวจสอบดินเพื่อการเกษตร ขอรับบริการแผนที่ ดินออนไลน์ (บริการข้อมูลดินและการใช้ที่ดิน) และบริการตรวจสอบแนวเขตป่าไม้ถาวรเบื้องต้น เป็นต้น ยุทธศาสตร์ที่ตอบสนองต่อความรับผิดชอบต่อสังคม ได้แก่ การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรของประเทศที่มีความเหมาะสมตามศักยภาพของดินที่ตน สภาพเศรษฐกิจ คือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรดิน ด้วยการสำรวจ จำแนกดิน วิเคราะห์ดินและวางแผนการใช้ที่ดินอย่างเป็นระบบ และยุทธศาสตร์ที่ 3 บริหารจัดการทรัพยากรดินอย่างสมดุลและยั่งยืนด้วยการฟื้นฟูปรับปรุงดินและอนุรักษ์ดินและน้ำ

ทั้งนี้ พต. ยังมีแผนยุทธศาสตร์และแผนงานที่**สร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน** คือ พต. มีการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรดินด้วยการสำรวจจำแนกดิน วิเคราะห์ดิน และวางแผนการใช้ที่ดินอย่างเป็นระบบ และยุทธศาสตร์ที่ 2 เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยงานวิจัยและเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดินเชิงนวัตกรรม และ**สร้างโอกาสเชิงกลยุทธ์ใหม่ ๆ** คือ พต. มีการกำหนดประเด็นยุทธศาสตร์เพื่อสร้างโอกาสเชิงยุทธศาสตร์หรือกลยุทธ์ใหม่ ๆ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 2 เพิ่มความสามารถในการแข่งขันภาคการเกษตรด้วยงานวิจัยและเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดินเชิงนวัตกรรม เช่น ผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุกออนไลน์ (Agri-Map Online) การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) ทำให้เกษตรกรสามารถลดต้นทุน เพิ่มผลผลิตทางการเกษตรและเพิ่มรายได้ ทำการเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมส่งผลให้มีคุณภาพชีวิตดีขึ้น โดยกระบวนการสร้างยุทธศาสตร์ มีการคำนึงถึง 1) **การมีส่วนร่วมของบุคลากร/เครือข่าย** โดยมีการดำเนินการจัดทำยุทธศาสตร์ด้วยวิธี Bottom-up ซึ่งมีการดำเนินการนำผลการประเมินแผนฯ 12 (ระยะครึ่งแผน) มาใช้เป็นข้อมูลเพื่อสนับสนุนในการทำแผนฯ 13 ต่อไป โดยทำการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก และสอบถามผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การติดตามและประเมินผล แผนงาน โครงการ ตามยุทธศาสตร์ของกรมฯ ในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา 2) **ความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย** โดยมีการสำรวจความต้องการ ความคาดหวังของเกษตรกร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในการรับบริการจากกรมพัฒนาที่ดิน เช่น มีการประเมินผลการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมของกรมฯ ประจำปีงบประมาณ โดยมีข้อคำถามเกี่ยวกับปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะที่ผู้รับประโยชน์/เกษตรกรมีต่อการดำเนินกิจกรรม จากการวิเคราะห์พบว่า กรมฯ ควรจัดอบรมให้แก่หมอดินอาสาอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาความรู้ ส่งเสริมเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดินรูปแบบใหม่ให้ทันต่อยุคสมัย สามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่เกษตรกรนำไปปฏิบัติในพื้นที่ของตนเอง

ในปีงบประมาณ 2563 มีการทบทวนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการราชการ โดยประชุมเชิงปฏิบัติการในเรื่องการออกแบบและพัฒนาระบบงานด้วย Business Model Canvas วิเคราะห์ความต้องการและ

ความคาดหวังของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย วิเคราะห์สภาพการแข่งขัน เปรียบเทียบกับคู่แข่งรายผลิตภัณฑ์และบริการ เพื่อหาความท้าทายและโอกาสในการพัฒนา เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนปฏิบัติราชการในระยะต่อไป และ 3) **สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก** เช่น สภาพแวดล้อมภายนอก ได้มีการวิเคราะห์ PESTEL นำยุทธศาสตร์ชาติ แผนปฏิรูปประเทศ นโยบายรัฐบาล นโยบายกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รวมทั้งสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ มาใช้ในการวิเคราะห์เพื่อปรับแผนการดำเนินงานของกรมฯ และ (ร่าง) แผนปฏิบัติราชการกรมฯ ให้มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนฯ และนโยบายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง สภาพแวดล้อมภายใน ได้มีการทบทวนผลการดำเนินงานที่ผ่านมา บุคลากร ระบบปฏิบัติงาน โครงสร้างองค์กร โดยจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อนำข้อมูลไปใช้ประกอบการจัดทำ (ร่าง) แผนปฏิบัติราชการกรมฯ ต่อไป

2.2 เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ทั้งระยะสั้นและระยะยาวสอดคล้องพันธกิจและยุทธศาสตร์ชาติ

จากเป้าประสงค์หลักของการดำรงอยู่ขององค์กร และระบบนิเวศในปัจจุบันของ พต. ซึ่งเกิดสภาพการแข่งขัน และประสบปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เกิดภัยธรรมชาติทั้งภัยแล้ง อุทกภัย การเกิดโรคระบาด รวมทั้งเทคโนโลยี ก่อให้เกิดความท้าทายหลากหลายประเด็นที่ พต. ต้องจัดลำดับความสำคัญและวิเคราะห์เชิงยุทธศาสตร์ เพื่อกำหนดกลยุทธ์ที่สามารถตอบสนองต่อความท้าทายทั้งในระยะสั้นและระยะยาว พต. ได้กำหนดเป้าหมายสูงสุดที่สำคัญสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติคือ พื้นที่การเกษตรมีการใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ดำเนินการโดยกำหนดเป้าหมายจากฐานข้อมูลที่มีการเชื่อมโยงกันของหน่วยงานภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประมวลผลโดยใช้เทคโนโลยีภูมิสารสนเทศ (GIS) การสร้างนวัตกรรมจากเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ รวมทั้งใช้กลไกของการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการดำเนินงานผ่านโครงการต่าง ๆ ได้แก่ โครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) โครงการวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล และโครงการเกษตรอินทรีย์ (ระบบการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (PGS)) อีกทั้งยังมีการวิเคราะห์ผลกระทบของเป้าหมายและตัวชี้วัดของหน่วยงานต่อการบรรลุยุทธศาสตร์ชาติทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยมีเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ของหน่วยงาน คือ 1) พื้นที่การเกษตรมีการใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม 40 ล้านไร่ 2) พื้นที่การเกษตรได้รับการอนุรักษ์ ปรับปรุง พื้นฟู 34 ล้านไร่ (พื้นที่ S1 S2 S3) และ 3) พื้นที่การเกษตรมีการบริหารจัดการได้อย่างเหมาะสม จำนวน 6 ล้านไร่ จากพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) สำหรับปลูกพืชเศรษฐกิจ ทั้งประเทศ 14.59 ล้านไร่ เป็นผลให้เกิดการบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตรและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืนสู่การผลิตเกษตรอินทรีย์ ประกอบกับกระแสสังคมที่หันมาใส่ใจการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการบริโภคอาหารที่ปลอดภัยต่อสุขภาพมากขึ้น ส่งผลกระทบต่อยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน และด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พต. ได้มีการกำหนดตัวชี้วัด ได้แก่ ร้อยละของพื้นที่การเกษตรได้รับการบริหารจัดการการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างเหมาะสม พต. มีการวางแผนการจัดการดินให้มีความอุดมสมบูรณ์เหมาะสมกับการปลูกพืช ถือเป็นหัวใจสำคัญของการเริ่มต้นการทำเกษตรและเป็นต้นน้ำของกระบวนการผลิตเกษตรอินทรีย์ โดยใช้ปัจจัยการผลิตที่เป็นวัสดุธรรมชาติซึ่งจะไม่ก่อให้เกิดมลพิษหรือผลกระทบต่อความอุดมสมบูรณ์ของดิน กระบอบต่อยุทธศาสตร์ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน และด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

พต. ได้มีการกำหนดเป้าหมายระยะสั้น คือ เกษตรกรสามารถทำการเกษตรได้ตามความเหมาะสมของดิน มีตัวชี้วัดเชิงยุทธศาสตร์ที่ตอบเป้าหมาย ได้แก่ ร้อยละของพื้นที่ที่ได้รับการปรับปรุงพื้นที่เพิ่มขึ้น และเป้าหมายระยะยาว คือ เกษตรกรสามารถทำการเกษตรสมัยใหม่ได้ทันต่อการแข่งขันในตลาดโลก มีตัวชี้วัดเชิงยุทธศาสตร์ที่ตอบเป้าหมาย ได้แก่ ร้อยละของพื้นที่การเกษตรได้รับการบริหารจัดการการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างเหมาะสม โดยมีการวิเคราะห์ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อแผนงานและ

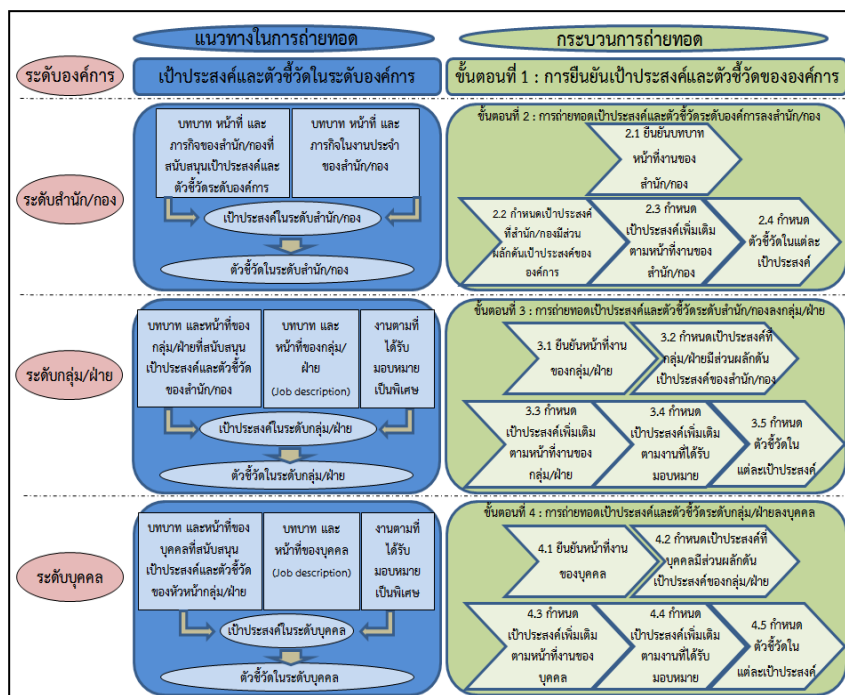
เป้าประสงค์ของ พต. พบว่า มีความเสี่ยงที่สำคัญ คือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ความเสื่อมโทรมของที่ดิน การชะล้างพังทลายของดิน จึงได้มีการกำหนดแผนงาน/แนวทางที่รองรับความเสี่ยง คือ การวิเคราะห์และทบทวนผลการดำเนินงาน และการคาดการณ์สถานการณ์ และเตรียมรับมือกับผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วหรือคาดไม่ถึง เช่น ปัญหาภัยแล้ง น้ำท่วม โดยมีแผนงาน/แนวทางที่รองรับผลกระทบ คือ การก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน การส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกพืชใช้น้ำน้อย การจัดการทรัพยากรดินหลังน้ำลด และการถอดบทเรียนจากการอบรมหมอดินอาสาเพื่อสกัดกั้นความรู้ด้านการจัดการดินให้กับเกษตรกรในพื้นที่ประสบปัญหาภัยแล้ง

ทั้งนี้ จากการปรับเปลี่ยนรูปแบบการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เพื่อให้มีการใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างเหมาะสมและยั่งยืนด้วยแผนการใช้ที่ดิน (Land Use Plan) ของผู้บริหาร พต. ซึ่งแผนการใช้ที่ดินของประเทศไทย แบ่งเขตพื้นที่ความเหมาะสมกับเกษตรกรรม ออกเป็น 3 เขต คือ 1) เขตเกษตรกรรมชั้นดี เนื้อที่ 42.64 ล้านไร่ 2) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูง เนื้อที่ 73.19 ล้านไร่ และ 3) เขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตต่ำ เนื้อที่ 39.47 ล้านไร่ ข้อมูลดังกล่าวนำไปสู่การกำหนดวิสัยทัศน์ในช่วงปี 2565-2570 “เป็นองค์การอัจฉริยะทางดิน เพื่อขับเคลื่อนการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม 15 ล้านไร่ ภายในปี 2570” โดยสามารถกำหนดเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ทั้งระยะสั้นและระยะยาวได้อย่างชัดเจน และการวางกลยุทธ์แบ่งสัดส่วนการพัฒนาพื้นที่ทั้ง 3 เขต โดยเฉพาะการยกระดับเขตเกษตรกรรมที่มีศักยภาพการผลิตสูงเป็นเขตเกษตรกรรมชั้นดี จะส่งผลต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศในอนาคต

2.3 แผนขับเคลื่อนในทุกระดับและทุกภาคส่วน

พต. นำแผนไปปฏิบัติ โดยใช้เครื่องมือ Individual Scorecard การถ่ายทอดตัวชี้วัดระดับกรมไปสู่ระดับหน่วยงาน และกลุ่ม/ฝ่ายตามบทบาท หน้าที่ และภารกิจของสำนัก/กอง ที่สนับสนุนต่อเป้าประสงค์และตัวชี้วัดระดับองค์การ และมีการถ่ายทอดตัวชี้วัดระดับ กลุ่ม/ฝ่าย ลงสู่ระดับบุคคล ตามบทบาท หน้าที่ ความรับผิดชอบ และงานที่ได้รับมอบหมาย พต. ได้มีการถ่ายทอดแผนยุทธศาสตร์ไปสู่ระดับหน่วยงาน โดยจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ และได้กำหนดกรอบการประเมินผลการปฏิบัติราชการตาม

คำรับรองการปฏิบัติราชการของหน่วยงาน (IPA) โดยใช้แนวคิด Balanced Scorecard เป็นเครื่องมือทางด้านการจัดการที่ทำให้องค์กรมีความชัดเจนในเรื่อง วิสัยทัศน์ กลยุทธ์ เป้าหมาย และการนำไปปฏิบัติ โดยอาศัยการวัดหรือการประเมินที่จะช่วยให้องค์กรเกิดการร่วมมือเป็นหนึ่งเดียวและมุ่งเน้นความสำเร็จขององค์กรเป็นสำคัญ โดยกำหนดตัวชี้วัดเพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานตามคำรับรองการปฏิบัติราชการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อวัดผลงานผู้บริหารระดับอธิบดี และ

ภาพที่ 2.2 การถ่ายทอดยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ

รองอธิบดี ประเมินผลการปฏิบัติงานตามภารกิจที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ของหน่วยงาน และถ่ายทอดตัวชี้วัดลงสู่บุคคลตามระบบการประเมินผลการปฏิบัติงานรายบุคคล (PMS) ภายใต้กรอบการประเมินผลทั้ง 4 มิติ นอกจากนั้นแล้ว พต. มีการควบคุมกำกับตัวชี้วัดระดับบุคคลที่เชื่อมโยงกับระบบการประเมินผลการเลื่อนขั้นเงินเดือนรายบุคคล โดยใช้ระบบสารสนเทศทรัพยากรบุคคลระดับกรม (DPIS) ตามภาพที่ 2.2

พต. มีแผนการดำเนินงาน/แผนปฏิบัติการ มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ทุกด้าน และมีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินงาน ระยะเวลา และผู้รับผิดชอบที่ชัดเจน โดยแผนการดำเนินงาน/แผนปฏิบัติการ มีการคำนึงถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผล การลดต้นทุน เพิ่มความรวดเร็ว และสร้างคุณค่าต่อประชาชน โดยมีรายละเอียด ดังนี้ **1) ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัลมาปรับปรุงกระบวนการ/การบริการ** ได้แก่ แผนปฏิบัติการด้านดิจิทัลของกรมพัฒนาที่ดิน มีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการเพื่อลดการใช้ทรัพยากร เช่น การจัดประชุมโดยใช้ E-Meeting, Video/Web Conference, QR code และ ระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์/E-document/E-Office การติดต่อและประสานงานผ่านอีเมล, Line, Facebook รวมทั้งการพัฒนาคิดค้น เทคโนโลยี Mobile Application ด้านการพัฒนาที่ดิน เช่น LDD Soil Guide, LDD on Farm, แผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก Agri-Map Online, ดินออนไลน์, Chatbot คุยกับน้องดินดี ทำให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายและนำไปปฏิบัติได้ทันที **2) การปรับปรุงกระบวนการ ลดการล่าช้าและความผิดพลาด** ได้แก่ การนำ LDD Excellence Model มาปรับใช้ ซึ่งเป็นระบบการปรับปรุงผลการดำเนินงานโดยผสมผสานแนวคิด PDCA และนำเครื่องมือสมัยใหม่มาใช้ปรับปรุงกระบวนการสร้างคุณค่าและสนับสนุนทั้งระบบ เช่น PMQA, SIPOC, Process Management, To be Process Redesign, Fish bone diagram, Service blueprint เพื่อให้มีการจัดการกระบวนการการทำงานและปรับปรุงกระบวนการการทำงานที่ตอบสนองต่อสถานการณ์ปัจจุบัน รวมทั้งนำหลัก Smart Workplace of Productivity Enhancement มาใช้ในการบริหารจัดการงานและการปฏิบัติงานของหน่วยงาน และ **3) การใช้นวัตกรรมในการปฏิบัติงาน** ได้แก่ การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อความสะดวก รวดเร็ว ประหยัดเวลา และทรัพยากร เช่น ดินออนไลน์, LDD on Farm, Zoning by Agri-Map, Chatbot คุยกับหมอดิน, LDD Soil Guide การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการดินเชิงรุกแบบรายแปลงผ่านบัตรดินดี เป็นต้น การสำรวจความต้องการผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ของผู้รับบริการในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ พร้อมจัดทำแผนการผลิต จัดทำหลักสูตรการอบรม เผยแพร่องค์ความรู้ เพื่อส่งเสริมให้มีการใช้นวัตกรรมจุลินทรีย์ในการทำเกษตรมากขึ้น

การจัดทำแผนปฏิบัติการของ พต. นั้น สอดรับกับการบรรลุเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ของ พต. เช่น 1) การจัดทำแผนกลยุทธ์การบริหารทรัพยากรบุคคล แผนพัฒนาทรัพยากรบุคคล และแผนพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลสำหรับข้าราชการและบุคลากรกรมพัฒนาที่ดิน ที่สนับสนุนตามประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 6 พัฒนาศักยภาพความเป็นเลิศด้านการพัฒนาที่ดินที่มุ่งเน้นด้านการบรรลุวัตถุประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ขององค์การเพื่อให้เกิดการทำงานที่มีทิศทางและมุ่งไปสู่เป้าหมายสูงสุดเดียวกัน โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อบุคลากรและความเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นกับความต้องการด้านขีดความสามารถและอัตรากำลังบุคลากรด้วยการใช้การมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องมาร่วมวิเคราะห์ข้อมูลด้านทรัพยากรบุคคลทั้งจากภายในและจากภายนอก 2) การจัดทำแผนฯ รองรับการเปลี่ยนแปลงด้านเทคโนโลยี โดยดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติการด้านดิจิทัลของกรมพัฒนาที่ดินที่มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงกับแผนปฏิบัติการดิจิทัลของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และแผนพัฒนาดิจิทัลของประเทศ โดยมีการวิเคราะห์กระบวนการทำงานของกรมฯ เพื่อปรับปรุงเข้าสู่ระบบดิจิทัล โดยนำบรรจุลงแผนของกรมฯ เพื่อเตรียมความพร้อมด้านต่าง ๆ ด้านเทคโนโลยี ทั้งอุปกรณ์ บุคลากร และข้อมูล รวมทั้งจัดทำแผนพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลสำหรับข้าราชการและบุคลากรกรมพัฒนาที่ดิน 3) การจัดทำแผนการใช้ทรัพยากรและการใช้ข้อมูลผ่านเครือข่ายทั้งภายในและ

ภายนอก โดย 1) แผนงานโครงการของกรมมีแนวทางวิธีการในลักษณะของการบูรณาการระหว่างหน่วยงานทั้งในด้านข้อมูล องค์ความรู้ รวมถึงนวิชาการ เช่น กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 2) มีการเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานอื่น ๆ เช่น เชื่อมโยงฐานข้อมูลกับกรมการปกครอง สำนักงานคณะกรรมการนโยบายวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและนวัตกรรมแห่งชาติ สำนักงานเทคโนโลยีอวกาศและภูมิสารสนเทศ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า สถาบันการศึกษา 3) การเชื่อมโยงข้อมูลของกรมพัฒนาที่ดินไปยังฐานข้อมูลกลางของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เพื่อสนับสนุนการจัดทำ Big Data ยกตัวอย่างการบูรณาการกับแผนงานด้านบุคลากร การใช้ทรัพยากรและการใช้ข้อมูลร่วมกัน ตลอดจนผลลัพธ์ของการทำน้อยแต่ได้มาก เช่น

การดำเนินโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) เป็นการบูรณาการฐานข้อมูลทั้งหมดของทุกหน่วยงานใน พต. ร่วมกับหน่วยงานภายนอก รวมข้อมูลเชิงพื้นที่ 36 ชั้นข้อมูลจัดทำแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) ซึ่งกำหนดระดับความเหมาะสมในการปลูกพืชออกเป็น 4 ระดับ คือ S1 เหมาะสมมาก S2 เหมาะสมปานกลาง S3 เหมาะสมน้อย และ N ไม่เหมาะสมนำไปสู่การกำหนดนโยบายการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) ซึ่งการปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ส่วนกลางจัดส่งข้อมูลแผนที่ Agri-Map ให้เจ้าหน้าที่ส่วนภูมิภาค เพื่อกำหนดเป้าหมายพื้นที่ดำเนินการ ในขณะเดียวกันหน่วยงานส่วนภูมิภาคจะเป็นผู้ตรวจสอบข้อมูลส่งกลับมายังส่วนกลางเพื่อปรับปรุงข้อมูลแผนที่ Agri-Map ให้มีความทันสมัย และเป็นปัจจุบัน มีการบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานในกระทรวง มีการจัดอบรมบุคลากรทั้งภายในกรมและภายนอก พต. ในการใช้แผนที่ Agri-Map รวมทั้งพัฒนาเป็น Agri-Map online เพื่อให้ง่ายต่อการเรียกใช้ได้ทุกที่ ทุกเวลา บุคลากรแต่ละหน่วยงานร่วมดำเนินการตามภารกิจหน้าที่ของหน่วยงาน มีการชี้แจงข้อมูลและทำความเข้าใจ จูงใจให้กับเกษตรกรปรับเปลี่ยนการผลิต โดยเฉพาะเกษตรกรที่มีความพร้อม เช่น มีแหล่งน้ำหรือสระน้ำในพื้นที่ สามารถปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นเกษตรผสมผสานได้ทันที โดยไม่ต้องรอนงบประมาณลงทุนจากภาครัฐ ส่งผลให้เกษตรกรที่ปรับเปลี่ยนการผลิตมีรายได้เพิ่มขึ้นมากกว่าการผลิตพืชเดิม เช่น ในการปลูกข้าวมีรายได้เฉลี่ย 2,661.91 บาท/ไร่ ต้นทุนการผลิตเฉลี่ย 2,549.30 บาท/ไร่ รายได้สุทธิเฉลี่ย 112.31 บาท/ไร่ หลังจากเข้าร่วมโครงการและปรับเปลี่ยนการผลิตสินค้าเกษตรเป็นเกษตรผสมผสาน สามารถเพิ่มรายได้มากกว่าการปลูกข้าว โดยเกษตรกรมีรายได้เฉลี่ย 19,902.39 บาท/ไร่ ต้นทุนการผลิตเฉลี่ย 9,023.30 บาท/ไร่ รายได้สุทธิเฉลี่ย 10,879.09 บาท/ไร่ เป็นต้น

อีกทั้ง พต. ยังมีระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ สนับสนุนการปฏิบัติงานสารบรรณของกรมตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยงานสารบรรณ พ.ศ. 2526 และที่แก้ไขเพิ่มเติม เพื่อใช้ในการรับ-ส่งหนังสือราชการ ระหว่างหน่วยงานภายในกรมและหน่วยงานภายนอก สามารถรับ-ส่งหนังสือได้ถึงตัวบุคคล โดยทำงานในลักษณะ Web Application รองรับการทำงานบนเครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ Mobile Device (iOS, Android) และมีระบบการลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Digital Signature) ที่สอดคล้องตามกฎหมายว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ สามารถเชื่อมโยงระบบฯ ตามมาตรฐาน TH e-Gif e-CMS Version 2.0 on Cloud สอดคล้องกับการเปลี่ยนผ่านเป็นรัฐบาลดิจิทัล ระบบฯ สามารถสร้างหนังสือในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ (e-Form) ได้ 3 รูปแบบ คือ หนังสือภายนอก บันทึกข้อความ หนังสือประทับตรา และรองรับการสแกนหนังสือ การแนบไฟล์เอกสารเข้าสู่ระบบฯ โดยผู้บริหารลงนามใน Template e-Form ด้วยลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Digital Signature) ทำให้เพิ่มความรวดเร็วในการสั่งการ ติดตามงานของผู้บริหาร สะดวกในการกระจายงานสู่ผู้ปฏิบัติ ประหยัดเวลาในการติดตามเรื่อง และลดค่าสำเนาและการจัดส่งเอกสารให้หน่วยงานภายในและส่วนภูมิภาคทั่วประเทศ นอกจากนี้ สามารถจัดเก็บหนังสือเข้าสู่แฟ้มอิเล็กทรอนิกส์แยกเป็นหมวดหมู่ สามารถแจ้งเวียนในรูปแบบออนไลน์ให้เจ้าหน้าที่ภายในกรมฯ ทราบ เพิ่ม

ความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลพร้อมกันภายในกรมฯ ในระยะเวลาอันรวดเร็ว และผู้มีสิทธิใช้งานในระบบฯ สามารถสร้างแฟ้มหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (ส่วนบุคคล) ได้

2.4 การติดตามผลการบรรลุเป้าหมาย การแก้ไขปัญหา และการรายงานผล

พต. มีแผนในการเตรียมความพร้อมต่อการปรับเปลี่ยนแผนในเชิงรุก เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีในการแก้ไขสถานการณ์ที่อาจส่งผลกระทบต่อแผน คือ 1) ภัยพิบัติ เช่น น้ำท่วม ภัยแล้ง 2) เกษตรกรเปลี่ยนแปลงความต้องการ 3) สภาพพื้นที่จริงไม่เหมาะสมต่อการดำเนินโครงการ โดยมีการเตรียมความพร้อม ได้แก่ 1) ชี้แจงโครงการก่อนดำเนินงาน 2) สำรวจพื้นที่และความต้องการของเกษตรกร 3) จัดทำข้อมูลคาดการณ์พื้นที่เสี่ยงภัยทางการเกษตร เช่น ข้อมูลเชิงกายภาพแสดงถึงความเสี่ยงต่อการเกิดความแห้งแล้ง ข้อมูลพื้นที่สถิติพื้นที่ประสบความแห้งแล้ง ข้อมูลพื้นที่เสี่ยงความแห้งแล้ง 4) ใช้ข้อมูลแผนที่ในการสำรวจพื้นที่ก่อสร้างให้อยู่ในขอบเขตความรับผิดชอบในพื้นที่เกษตรกรรมไม่ให้อยู่ในพื้นที่เขตป่าไม้ และขับเคลื่อนโดยใช้แผนการจัดการเชิงรุก เช่น แผนป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยด้านการเกษตร ภัยแล้ง โดย พต. สนับสนุนการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำในพื้นที่นอกเขตชลประทาน ประกอบด้วย การกักเก็บน้ำผิวดินโดยการขุดลอกแหล่งน้ำ อ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก สระเก็บน้ำ ระบบส่งน้ำ และการกักเก็บน้ำในดินโดยระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ทั้งนี้ ยังมีระบบในการติดตามผลการดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ แบ่งเป็น 3 ระยะ ได้แก่ 1) ตัวชี้วัดระยะยาว เพื่อวัดผลสำเร็จของวัตถุประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ 2) ตัวชี้วัดระยะสั้น เป็นการวัดผลการดำเนินงานตามแผนงาน โครงการในระดับหน่วยงาน ภายใต้ข้อตกลงการปฏิบัติงาน IPA และ 3) ตัวชี้วัดผลโครงการสำคัญเร่งด่วน โดยกรมฯ มีการเก็บรวบรวมข้อมูลตามตัวชี้วัดข้างต้น ตามกรอบระยะเวลา ผู้รับผิดชอบในแต่ละตัวชี้วัดจะส่งรายงานผลการวัดผลการดำเนินงาน ปัจจัยที่ทำให้เกิดความสำเร็จ ปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จ รวมถึงข้อเสนอแนะหรือแนวทางในการดำเนินงาน โดยมีระบบรายงานผลการดำเนินงานต่อสาธารณะ ได้แก่ 1) ระบบฐานข้อมูลการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ (<http://sql.ddd.go.th/RevisedRsv/main.aspx>) 2) ระบบรายงานผู้สอบบัญชี รายงานต้นทุนผลผลิต รายงานการเงินและงบทดลอง http://www.ddd.go.th/report_fid/Index.html และ 3) ระบบการจัดซื้อจัดจ้าง (<http://sql.ddd.go.th/auction/>)

นอกจากนี้ พต. ยังมีการคาดการณ์ผลการดำเนินงาน ตามกรอบระยะเวลาของแผนระยะสั้น และระยะยาว ซึ่งพบว่าพื้นที่ดินปัญหาทางการเกษตรกรรมส่วนใหญ่ประสบปัญหาขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง และพื้นที่เกษตรที่ได้รับผลกระทบจากน้ำท่วม ทำให้ใช้ประโยชน์ทรัพยากรดินได้ไม่เต็มศักยภาพ พต. จึงดำเนินการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงโครงการเพื่อป้องกันและคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และมีการติดตามผลการดำเนินงานเป็นรายเดือน หากพบว่ามีโครงการที่มีผลการดำเนินการไม่เป็นไปตามแผน กรมมีการบริหารจัดการโดยปรับแผนงานและงบประมาณให้สอดคล้องกับสถานการณ์และความเหมาะสมในแต่ละพื้นที่และปฏิบัติงานตามแผนสำรองที่ได้จัดลำดับความสำคัญไว้ในแต่ละโครงการ โดยขอสนับสนุนงบประมาณ(งบกลาง)จากรัฐบาล เพื่อรองรับการสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง เช่น การได้รับการสนับสนุนงบประมาณ(งบกลาง) เพื่อดำเนินโครงการสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรที่ผลิตเมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสดในพื้นที่ประสบปัญหาภัยแล้ง ปี 2563 และ พต. ได้จัดทำแผนสำรองในการป้องกันบรรเทาปัญหาภัยแล้ง โดยคาดการณ์จากพื้นที่เสี่ยงภัยพิบัติทางการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง สำรวจความต้องการจากเกษตรกรในพื้นที่ดังกล่าวและจัดตั้งค่าของงบประมาณเพิ่มเติม โดยให้ความสำคัญกับพื้นที่ประสบปัญหาภัยแล้งและได้รับผลกระทบต่อการผลิตทางการเกษตรเป็นอันดับแรก จึงทำให้กรมมีเป้าหมายจากการของงบประมาณเพิ่มเติมเพิ่มขึ้นจากเดิม 40,000 บ่อเป็น 45,588 บ่อเพื่อรองรับและบรรเทาปัญหาภัยแล้งได้ทันเวลา ทั้งนี้ พต. ยังมีการบริหารจัดการโดยปรับแผนงานและงบประมาณให้สอดคล้องกับสถานการณ์และความเหมาะสมในแต่ละพื้นที่ และปฏิบัติงานตามแผนสำรองที่ได้จัดลำดับความสำคัญไว้ในแต่ละโครงการ โดยขอสนับสนุนงบประมาณ (งบกลาง) จากรัฐบาล เพื่อรองรับการสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง เช่น สถานการณ์ภัยแล้ง/น้ำ

ท่วม ส่งผลให้กรมต้องปรับแผนการดำเนินงานก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน งานจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ การปรับเปลี่ยนพื้นที่ความเหมาะสมตามแผนที่ Agri-map การเสนอของบประมาณ (งบกลาง) เพื่อสนับสนุนเกษตรกรปลูกพืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดินเพื่อสร้างอาชีพและรายได้ในช่วงได้รับผลกระทบจากภัยแล้ง เป็นต้น

ผลลัพธ์สำคัญในหมวด 7 ที่เป็นผลจากการดำเนินงานของหมวด 2

พต. ดำเนินงานบรรลุเป้าหมายตามพันธกิจและยุทธศาสตร์ โดยสามารถขับเคลื่อนให้มีการใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างเหมาะสม ดำเนินการปรับเปลี่ยนพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม (N) กับการปลูกข้าวตามแผนที่ Agri-map เป็นเกษตรผสมผสานด้วยการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ และปรับปรุงบำรุงดินเพิ่มขึ้นทุกปีโดยปี 2561-2563 ดำเนินการได้ 264,101 ไร่ และก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทานเพื่อการเกษตรปี 2561-2563 รวม 126,847 บ่อ รวมทั้งส่งเสริมพื้นที่การเกษตรที่ทำการผลิตในระบบเกษตรอินทรีย์ตามนโยบายของกระทรวงฯ เพิ่มขึ้นโดยปี 2561-2563 ดำเนินการได้ 43,269.37 ไร่ ส่งผลด้านเศรษฐกิจผลผลิตของเกษตรกรเพิ่มขึ้นในปี 2562 และ 2563 ร้อยละ 20.23 และ 22.07 ตามลำดับ เมื่อบูรณาการร่วมกับหน่วยงานภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้ผลการดำเนินงานบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน โดยปี 2563 เกษตรกรมีรายได้สุทธิทางการเกษตรเฉลี่ย 78,604 บาท/ครัวเรือน/ปี และมากกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนด ด้านสังคม พต. ส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตรทุกปี ยกย่องเข้าสู่ระบบเกษตรอินทรีย์ (PGS) สร้างความปลอดภัยของทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค โดยสามารถลดการใช้สารเคมีได้ร้อยละ 45.78 และด้านสิ่งแวดล้อม พต. ตระหนักถึงปัญหาการเกิดมลพิษที่เกิดจากการเผาเศษวัสดุทางการเกษตร จึงรณรงค์และส่งเสริมให้เกษตรกรลดการเผาวัสดุทางการเกษตรและรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน ดำเนินการได้ 257,219 ไร่

หมวด 3 การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

3.1 ระบบข้อมูลและสารสนเทศที่ทันสมัยเพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการให้บริการและการเข้าถึง

พต. มีความมุ่งมั่นและเป้าหมายที่จะพัฒนาพื้นที่ทรัพยากรดินของประเทศ จากการวิเคราะห์ภารกิจของพต. พบว่า ผลผลิตและบริการที่สำคัญเพื่อสร้างคุณค่าและส่งมอบให้ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ 1) ฐานข้อมูลทรัพยากรดินและที่ดิน 2) องค์ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน 3) งานบริการด้านการพัฒนาที่ดิน และ 4) โครงสร้างพื้นฐานด้านการพัฒนาที่ดิน และสามารถจัดกลุ่มผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้ดังนี้ ผู้รับบริการ คือ 1) เกษตรกร 2) หน่วยงานภาครัฐ 3) ภาคเอกชนและประชาชน และ 4) สถาบันการศึกษา และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ ชุมชนในพื้นที่ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ภาครัฐ ภาคเอกชน/ผู้ประกอบการ และผู้รับจ้างในระดับพื้นที่ พต. ได้รวบรวมข้อมูลและสารสนเทศจากผู้รับบริการโดยเลือกใช้ข้อมูลและสารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจและข้อเสนอแนะของผู้รับบริการ 2 ช่องทาง คือ ข้อมูลของ พต. จากช่องทางต่าง ๆ เช่น การสำรวจภาคสนาม การ Focus Group เว็บไซต์ และสื่อ Social Media ต่าง ๆ กับใช้ข้อมูลของผู้ประเมินอิสระจากภายนอก เช่น สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ เป็นต้น ซึ่งได้สำรวจความพึงพอใจของผู้รับบริการในภาพรวมของงานบริการ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลป้อนกลับไปยังผู้บริหารในการกำหนดนโยบายทิศทางการบริหารงาน นำมาปรับปรุงกระบวนการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ รวมทั้งเพิ่มช่องทางการเข้าถึงงานบริการที่หลากหลายของ พต. ได้อย่างสะดวกและรวดเร็วขึ้นในระบบสารสนเทศ ได้แก่ การให้บริการสารสนเทศผ่านช่องทาง Internet สำหรับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เช่น ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุกออนไลน์ (Agri-Map On line) การบริการข้อมูลและการใช้ที่ดิน(ดินออนไลน์) ระบบสารสนเทศเชิงพื้นที่ เพื่อวางแผนการใช้ที่ดินเกษตรกรรายแปลง (LDD On Farm Land Use Planning) การเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการดินเชิงรุกแบบรายแปลงผ่านบัตรดินดี (ID Din Dee) เป็นต้น เพื่อให้ พต. สามารถรับทราบความต้องการของ

ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้อย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพและครอบคลุมทุกกลุ่มผู้รับบริการ มีช่องทางการรับฟังความคิดเห็น การสื่อสารข้อมูลสู่ผู้รับบริการ เช่น โทรศัพท์ 02-941-2227 สายด่วน 1760 การสำรวจความคิดเห็นแบบออนไลน์ เว็บไซต์ Facebook Mail Box และการจัดงานเวทีต่าง ๆ เป็นต้น นำข้อมูลที่ได้จากช่องทางต่าง ๆ มารวบรวม ประมวลผลข้อมูลเพื่อให้สามารถตอบสนองได้ทันต่อสถานการณ์ นำมาจัดเก็บเป็นสารสนเทศผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประกอบด้วย 1) ข้อมูลส่วนบุคคล 2) ความต้องการและความคาดหวัง 3) ผลสำรวจความพึงพอใจและไม่พึงพอใจ 4) ข้อร้องเรียน/ข้อเสนอแนะ/ข้อคิดเห็น จากนั้นมีการสรุปผลเสนอผู้บริหารแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการปรับปรุงพัฒนางานให้บริการตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการอย่างทันทั่วถึง

พด. เก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ทั้งในระบบ EIS (Executive Information System) MIS (Management Information System) และGIS (Geographic Information System) เป็นข้อมูลที่มีปริมาณมาก และมีรูปแบบหลากหลาย ทั้งข้อความ แผนที่ รูปแบบวิดีโอ และมัลติมีเดีย การบริการข้อมูลสารสนเทศด้านการพัฒนาที่ดินยังมีข้อจำกัดสำหรับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย แต่ลักษณะของข้อมูลเป็นข้อมูลทางวิชาการในรูปของสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงพื้นที่ (spatial Data) และข้อมูลเชิงบรรยายหรือข้อมูลคุณลักษณะ (Attribute data) แม้ว่าจะทำออกมาในรูปแบบ Web Application และ โปรแกรมประยุกต์ แต่ก็ยังแยกส่วนออกเป็นระบบต่าง ๆ ทำให้เข้าใจยาก ประกอบกับ ผู้รับบริการรุ่นใหม่ต้องการความรวดเร็ว คล่องตัว เข้าถึงข้อมูลได้ง่าย พด. จึงสร้างนวัตกรรม การให้บริการข้อมูลสารสนเทศ ให้สอดคล้องกับยุคโซเซียลเน็ตเวิร์ก เช่น สร้างระบบนำเสนอแผนที่ชุดดิน (Soil Series) มาตราส่วน 1:25,000 ระบบการตรวจสอบการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Present Land use Monitoring) ให้บริการบน Web Map Service ซึ่งเป็นระบบให้บริการข้อมูล GIS ผ่านเครือข่าย Internet ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุกออนไลน์ (Agri-Map On line) ระบบบริการประชาชน (บริการวัสดุการเกษตร) ระบบสารสนเทศเชิงพื้นที่ เพื่อวางแผนการใช้ที่ดินเกษตรกรรายแปลง (LDD On Farm Land Use Planning) และบัตรดินดี (ID Din Dee) เป็นต้น

สำหรับการบริการข้อมูลและการใช้ที่ดิน (ดินออนไลน์) พด. พิจารณาว่า ข้อมูลดินและข้อมูลการใช้ที่ดินของประเทศ เป็นข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Datasets) และเป็นข้อมูลหลักในชั้นข้อมูลภูมิสารสนเทศพื้นฐานของประเทศ (Fundamental Geographic Data Set : FGDS) รวมทั้งเป็นข้อมูลที่มีการขอรับบริการเป็นจำนวนมากจากกลุ่มผู้รับบริการของ พด. จึงวิเคราะห์จากสถิติการให้บริการ ปัญหาและข้อเสนอแนะที่ได้รับจากกลุ่มผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียคือหน่วยงานผู้ผลิตข้อมูลดินและการใช้ที่ดิน เพื่อพัฒนารูปแบบการให้บริการข้อมูลแบบดิจิทัล ณ จุดเดียว (One Stop Service) ผ่านระบบออนไลน์ ที่สามารถให้บริการข้อมูลดินและการใช้ที่ดิน ในรูปแบบที่ผู้รับบริการทุกกลุ่มนำไปใช้งานตามวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกันได้อย่างสะดวกโดยไม่มีค่าใช้จ่าย สามารถขอรับบริการ ติดตามค่าขอและได้รับข้อมูลอย่างรวดเร็ว ลดค่าใช้จ่ายและเวลารับข้อมูลของผู้รับบริการ โดยให้บริการในรูปแบบของระบบดินออนไลน์ ใช้งานผ่านเว็บแอปพลิเคชัน ที่ <http://webapp.ldd.go.th/Soilservice/> และข้อมูลที่ใช้บริการคือ 1) แผนที่กลุ่มชุดดิน (Soil Map) พร้อมคำอธิบาย ในรูปแบบไฟล์เอกสาร (PDF File) 2) แผนที่การใช้ที่ดิน (Land Use Map) พร้อมคำอธิบาย ในรูปแบบไฟล์เอกสาร (PDF File) 3) ข้อมูลการใช้ที่ดิน ในรูปแบบข้อมูลเชิงพื้นที่ (Shape File) และ 4) ข้อมูลชุดดิน (Soil Series) ระดับอำเภอและจังหวัด ในรูปแบบข้อมูลเชิงพื้นที่ (Shape File) ซึ่งรองรับความต้องการใช้งานตามวัตถุประสงค์ของกลุ่มผู้รับบริการ นอกจากนี้ พด. ได้นำข้อเสนอแนะจากผู้รับบริการผ่านระบบดินออนไลน์ มาวิเคราะห์เพิ่มเติมและเสนอเพิ่มบริการข้อมูลดินในรูปแบบข้อมูลเชิงพื้นที่ (Shape File) ซึ่งเดิมข้อมูลดังกล่าวมีระเบียบในการเก็บค่าใช้จ่ายการให้บริการข้อมูล จึงได้มีการปรับปรุงระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถบริการได้โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ทำให้สามารถ

เพิ่มบริการข้อมูลชุดดิน (Soil Series) ระดับอำเภอและจังหวัด ในรูปแบบข้อมูลเชิงพื้นที่ (Shape File) ได้ในเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2563

3.2 การประเมินความพึงพอใจและความผูกพันของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อนำมาใช้ประโยชน์

พต. ได้รวบรวมข้อมูล ข้อร้องเรียน ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ได้รับจากช่องทางต่าง ๆ และนำมาวิเคราะห์หาความต้องการและความคาดหวังที่เปลี่ยนแปลงไป แล้วนำมาพิจารณาการแบ่งกลุ่มให้มีความเหมาะสมอยู่เสมอ หรือนำไปปรับปรุงการให้บริการ เป็นการอำนวยความสะดวก เพิ่มความรวดเร็ว และลดภาระของผู้รับบริการ และได้มีการทบทวนประเมินผลและปรับปรุงวิธีการรับฟังและเรียนรู้ความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมทั้งการประเมินประสิทธิภาพของช่องทาง การรับฟัง และเรียนรู้ความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของช่องทางต่าง ๆ โดยการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล รวมถึงการระดมสมองของคณะทำงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ จากผลจากการประเมินความพึงพอใจและความไม่พึงพอใจทั้งที่ พต. ประเมินเองและจากบุคคลภายนอกประเมิน ได้นำผลการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับผู้รับบริการดังกล่าวมาเป็นข้อมูลเพื่อปรับปรุงแก้ไขการให้บริการทั้งในระดับหน่วยงานและระดับกรมอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ โดยมีเป้าประสงค์ที่จะให้ผู้รับบริการของ พต. ได้รับการบริการที่ดีมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ยกตัวอย่างเช่น

ดินออนไลน์ : บริการข้อมูลดินและการใช้ที่ดิน เพื่อให้เกษตรกร/ผู้รับบริการ สามารถขอข้อมูลดิน การใช้ที่ดิน และการให้คำแนะนำการจัดการดินรายบุคคล ผ่านระบบออนไลน์ และสามารถติดตามสถานะคำขอรับบริการข้อมูลผ่านระบบ Soil Tracking ได้ด้วยตนเอง โดยเข้าที่เว็บไซต์กรม <http://www.ddd.go.th> > เลือกที่ icon “ดินออนไลน์” ด้านซ้ายของหน้าจอ หรือ เข้าตรงที่ URL <http://webapp.ddd.go.th/soilservice> หรือ สแกนผ่าน QR Code จากข้อมูลการให้บริการ พบว่า มีการเข้ามาใช้บริการจากผู้รับบริการรายเดิม และจากการสอบถามความต้องการและเก็บข้อมูลความพึงพอใจของผู้รับบริการ มีข้อเสนอแนะจากผู้รับบริการให้เพิ่มบริการข้อมูลดิน และต้องการให้มีการแจ้งเตือนเมื่อข้อมูลพร้อมดาวน์โหลด จึงมีการวิเคราะห์เพื่อพัฒนาปรับปรุงบริการตามข้อเสนอแนะดังนี้ 1) เพิ่มบริการข้อมูลดิน โดยประชุมเพื่อวิเคราะห์หารูปแบบข้อมูลดินที่เหมาะสมสำหรับให้บริการผ่านระบบออนไลน์ ร่วมกับหน่วยงานผู้ผลิตข้อมูลคือ กองนโยบายและแผนการใช้ที่ดิน ที่จัดทำข้อมูลการใช้ที่ดิน และกองสำรวจดินและวิจัยทรัพยากรดิน ที่จัดทำข้อมูลชุดดินและกลุ่มชุดดิน ทำให้มีการเพิ่มบริการข้อมูลชุดดิน (Soil Series) ระดับอำเภอและจังหวัด ในรูปแบบข้อมูลเชิงพื้นที่ (Shape File) 2) เพิ่มระบบแจ้งให้ผู้รับบริการทราบผ่านทางอีเมลเมื่อข้อมูลพร้อมดาวน์โหลด นอกจากนี้ พต. ได้ย้ายระบบดินออนไลน์จากเครื่องแม่ข่ายที่ศูนย์ Data Center กรมพัฒนาที่ดิน ไปที่ระบบคลาวด์กลางภาครัฐ (Government Data Center and Cloud Service : GDCC) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้รองรับผู้ใช้งานที่มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นและเพื่อรองรับการให้บริการข้อมูลต่อครั้งในปริมาณที่เพิ่มมากขึ้น

โครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) เป็นการบูรณาการข้อมูลพื้นฐานเชิงพื้นที่ด้านการเกษตรจากทุกหน่วยงานในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และหน่วยงานงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย ข้อมูลทรัพยากรพื้นฐานการผลิต (ดิน น้ำ พืช) ข้อมูลด้านการตลาด ข้อมูลเกษตรกร และ เศรษฐกิจและสังคม และจัดทำแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) และพัฒนาแผนที่ Agri-Map ให้สามารถใช้งานได้จากทุกพื้นที่ทุกเวลา ผ่าน Application หรือใช้งานผ่านเว็บไซต์กรม <http://www.ddd.go.th>> เลือกที่ icon Agri-Map Online ด้านขวาของหน้าจอ หรือ ใช้งานผ่าน URL <http://www.ddd.go.th/www/files/80560.pdf> ข้อมูลดังกล่าวใช้ประกอบการวางแผนด้านการผลิตสินค้าเกษตรภายในพื้นที่ ทำให้สามารถบริหารจัดการสินค้าเกษตรให้สอดคล้องกับสภาพความเหมาะสมของปัจจัยการผลิตและการตลาดในพื้นที่ได้อย่างดี นอกจากนี้ยังสามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการปรับเปลี่ยนพื้นที่ปลูกพืชแต่ละชนิด เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี 2559 จนถึงปัจจุบัน การดำเนินการช่วงแรกผลงานยังไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ซึ่งสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรได้ประเมินผลโครงการและมี

ข้อเสนอแนะให้ พต. ควรส่งเสริมเกษตรกรกลุ่มเป้าหมายศึกษาดูผลการปรับเปลี่ยนการผลิตที่ประสบความสำเร็จแล้ว พร้อมทั้งแสดงให้เห็นถึงรายได้และผลตอบแทนการผลิตจากการปรับเปลี่ยนอย่างชัดเจน เพื่อจูงใจให้เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ดังนั้น พต. จึงปรับวิธีการทำงานโดยจัดทำแปลงสาธิตจุดเรียนรู้เพื่อให้เกษตรกรเห็นผลลัพธ์จากการดำเนินงาน และสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อพัฒนาการผลิตไปจนถึงการตลาด ร่วมขับเคลื่อนให้เกษตรกรสามารถผลิตและจำหน่ายสินค้า และสามารถพึ่งพาตนเองได้ ส่งผลให้เกษตรกรมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เกษตรกรในพื้นที่ข้างเคียงได้เห็นผลสำเร็จ จึงสมัครเข้าร่วมโครงการเป็นจำนวนมาก ผลงานในปี 2563 สูงกว่าเป้าหมาย

โครงการหมอดิน 4.0 พต. คัดเลือกหมอดินอาสาจากเกษตรกรที่มีความพร้อมที่จะเรียนรู้และยอมรับการเปลี่ยนแปลง เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี 2538 พต. อบรมเพิ่มพูนความรู้กับหมอดินอาสาประจำทุกปี และทำงานร่วมกันเหมือนญาติมิตร กิจกรรมต่าง ๆ ทุกกิจกรรม จะดำเนินการโดยผ่านหมอดินอาสาเป็นผู้ประสานงานในระดับพื้นที่กับเกษตรกร ทั้งการนัดหมาย และจัดประชุมเกษตรกร การประสานกับผู้นำในท้องถิ่น โดยหมอดินอาสาจะนำความรู้และเทคโนโลยีต่าง ๆ มาศึกษา ทดลอง และปรับใช้ในพื้นที่ของตนเอง พบว่า ดินมีความอุดมสมบูรณ์ ผลผลิตเพิ่มขึ้น ช่วยลดการใช้สารเคมี ส่งผลให้เกิดความปลอดภัยทั้งต่อตัวผู้ผลิตและผู้บริโภค ช่วยลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกรได้อย่างชัดเจน สร้างรายได้ให้ครอบครัวเพิ่มขึ้นจนสามารถพึ่งพาตนเองได้ หมอดินอาสาจึงกลายเป็นต้นแบบของเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ มีเกษตรกรจำนวนมากสนใจมาเรียนรู้ ทำให้หมอดินอาสาได้รับการยอมรับจากชุมชนและหมอดินหลายคนได้รับการยกย่องให้เป็นปราชญ์ชาวบ้าน และได้รับการคัดเลือกเป็นเกษตรกรดีเด่นแห่งชาติประจำปี เป็นความภาคภูมิใจครอบครัวและวงศ์ตระกูล หมอดินอาสาจึงมีความผูกพัน ให้ความสำคัญกับ พต. เป็นลำดับต้น ๆ และให้ความร่วมมือเข้าร่วมกิจกรรมทุกกิจกรรมของ พต. จากการประเมินความรู้ ความสามารถของหมอดินอาสาในปัจจุบัน พบว่า หมอดินส่วนใหญ่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม และเป็นต้นแบบเกษตรกรที่เกิดจากการสั่งสมความรู้และประสบการณ์อย่างต่อเนื่องยาวนาน หลายคนจึงได้รับการยกย่องเป็นปราชญ์ชาวบ้าน

ดังนั้น พต. จึงปรับเปลี่ยนรูปแบบการอบรมหมอดินอาสาจากเดิมที่เป็นการอบรมแบบแยกตามระดับของหมอดินอาสาที่มีอยู่ 4 ระดับ (หมู่บ้าน ตำบล อำเภอ และจังหวัด) เป็นดำเนินการอบรมในรูปแบบบูรณาการ โดยให้หมอดินอาสาทุกระดับมีโอกาสที่จะได้เข้ารับการอบรมร่วมกันในรูปแบบต่าง ๆ เช่น 1) การจัดเสวนาหมอดินอาสา 4.0 เป็นรูปแบบการอบรมที่มีแนวความคิดที่จะให้หมอดินอาสาได้มีเวทีสำหรับการแสดงศักยภาพ แลกเปลี่ยนผลงานและความสำเร็จ มีโอกาสได้พบปะพูดคุย ทำความรู้จักและสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกันในระดับ โดยข้อมูลทางวิชาการหรือการบริหารจัดการพื้นที่ที่มีการแลกเปลี่ยนกันนั้น หน่วยงานที่รับผิดชอบจะเป็นผู้สรุปและรวบรวม เพื่อนำมาถอดบทเรียนความสำเร็จของหมอดินอาสา และนำไปเผยแพร่ในเว็บไซต์หมอดินอาสาที่ <http://lddmordin.ddd.go.th/index.html> ต่อไป 2) การจัดทำถังความรู้หมอดินอาสาเพื่อรวบรวมองค์ความรู้และเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดินและด้านการเกษตรอื่น ๆ ซึ่งสามารถสืบค้นข้อมูลได้จากเว็บไซต์หมอดินอาสาที่ <http://lddmordin.ddd.go.th/lddmordin02.0.html> และ 3) การอบรมให้ความรู้แก่หมอดินอาสาโดยใช้ข้อมูลจากถังความรู้หมอดินอาสา จากผลการดำเนินงานในรูปแบบดังกล่าวส่งผลให้เครือข่ายหมอดินอาสาได้รับการพัฒนาให้มีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น หมอดินอาสาได้รับการพัฒนาความรู้ ความสามารถ ในการทำการเกษตรตามหลักวิชาการ และกรมพัฒนาที่ดินได้รวบรวมองค์ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดินไว้อย่างเป็นระบบบนเว็บไซต์หมอดินอาสา ซึ่งผู้ที่สนใจและต้องการศึกษาหาความรู้ในการพัฒนาที่ดินด้านต่าง ๆ สามารถเข้าสืบค้นได้อย่างสะดวก รวดเร็ว เข้าใจง่าย และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง

การให้บริการแผนที่และข้อมูลทางแผนที่ พต. ได้รับมอบหมายจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ให้ดำเนินการกำกับ ดูแล ในด้านการจัดทำ การผลิต การจัดเก็บ และการให้บริการแผนที่และข้อมูลทางแผนที่

ซึ่งเป็นผลผลิตของโครงการจัดทำแผนที่เพื่อการบริหารทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้แก่ ภาพถ่ายทางอากาศสีเชิงเลข มาตราส่วน 1:25,000 ภาพถ่ายออร์โธสีเชิงเลข มาตราส่วน 1:4,000 และ มาตราส่วน 1:25,000 แบบจำลองระดับสูงเชิงเลข (Digital Elevation Model) มาตราส่วน 1:4,000 เส้นชั้นความสูงเชิงเลข (Digital Contour Line) มาตราส่วน 1:4,000 และ หมุดหลักฐานภาคพื้นดิน (Ground Control point) ซึ่งเป็นชุดข้อมูลภูมิสารสนเทศพื้นฐานของประเทศ (Fundamental Geographic Data Set : FGDS) โดยปฏิบัติตามคู่มือประชาชน “การบริการแผนที่หรือข้อมูลทางแผนที่ของกรมพัฒนาที่ดิน” และมีอัตราค่าบริการตามบัญชีท้ายกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขและอัตราค่าใช้จ่ายในการบริการแผนที่ หรือข้อมูลทางแผนที่เป็นการเฉพาะราย พ.ศ.2555 มีหน่วยงานภาครัฐ เอกชน สถาบันการศึกษา และประชาชนทั่วไป มาขอรับบริการแผนที่และข้อมูลทางแผนที่เป็นจำนวนมาก เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนงานโครงการต่างๆ ในการพัฒนาประเทศ ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งผู้ขอรับบริการสามารถยื่นหนังสือแจ้งความจำนขอรับบริการแผนที่หรือข้อมูลทางแผนที่ได้ ณ กรมพัฒนาที่ดิน พร้อมเอกสาร หลักฐานประกอบ หรือขอรับบริการผ่านระบบออนไลน์ ได้ที่เว็บไซต์ <http://www.dddservice.org> จากการให้บริการแผนที่ออนไลน์ พบว่า ผู้ขอรับบริการรายเดิมได้กลับเข้ามาขอรับบริการแผนที่และข้อมูลทางแผนที่หลายครั้ง จากการวิเคราะห์แบบสำรวจความพึงพอใจของผู้ขอรับบริการที่ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ ซึ่งได้มีการเพิ่มช่องทางการสื่อสารกับผู้ขอรับบริการอีก 1 ช่องทาง คือ ช่องทางการสื่อสารทาง Line Official โดยการสแกน QR Code เพื่อสามารถสอบถามรายละเอียดของข้อมูลที่ได้รับบริการ ขั้นตอนการขอรับบริการ และความรู้ทางวิชาการอื่นๆ ซึ่งแต่เดิมสามารถติดต่อขอทราบรายละเอียดข้อมูลได้ทางโทรศัพท์และ ทางเว็บไซต์ <http://www.dddservice.org> รวมทั้งปัจจุบันกำลังเร่งดำเนินการปรับปรุงระเบียบ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้ขอรับบริการได้รับการบริการที่สะดวกและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ พด. ยังได้พัฒนาระบบการให้บริการประชาชนอื่นๆ ผ่านระบบ e-Service เช่น **ระบบบริการวัสดุการเกษตร** ได้แก่ ผลิตภัณฑ์สารเร่ง พด. กล้าหญ้าแฝก เมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด สารปรับปรุงดิน ปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน และน้ำหมักชีวภาพ โดยใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้โปรแกรมบริการวัสดุการเกษตรกรมพัฒนาที่ดิน ผู้รับบริการสามารถตรวจสอบวัสดุการเกษตร เข้าตรงที่ URL <http://sql.ddd.go.th/intraaccount/MainPage.aspx> **ระบบสารสนเทศเชิงพื้นที่ เพื่อวางแผนการใช้ที่ดินเกษตรกรรายแปลง (LDD On Farm Land Use Planning)** เป็นแอปพลิเคชันที่ช่วยให้เกษตรกรสามารถตรวจสอบตำแหน่งพื้นที่ที่ต้องการเพาะปลูก ระบบจะแสดงข้อมูลประจำแปลงนั้น ๆ อาทิ ข้อมูลดิน ความเหมาะสมของดินในการปลูกพืช ข้อมูลแหล่งน้ำ ข้อมูลการใช้ที่ดิน และแสดงข้อมูลภูมิอากาศ ปัจจุบัน ณ ตำแหน่งที่ตั้งของแปลง เกษตรกรสามารถวาดแปลงและบริหารจัดการข้อมูลแปลงได้ด้วยตนเองบนแผนที่ Online เช่น แผนที่ภาพถ่ายดาวเทียม (Imagery map) แผนที่ภาพถ่ายดาวเทียม (Google Map) และแผนที่แบบผสม (Hybrid map) จะทำให้ทราบถึงข้อมูลประจำแปลงนั้น ๆ ตั้งแต่เริ่มปลูกจนถึงเก็บเกี่ยว เพื่อนำมาใช้วางแผนการใช้ที่ดินในพื้นที่เกษตรกรรายแปลงได้อย่างเหมาะสม เมื่อบริหารจัดการแปลงเสร็จเรียบร้อยแล้ว ระบบจะคำนวณต้นทุนการผลิต และคาดการณ์ผลผลิตประจำแปลง รายรับ-รายจ่าย ผลกำไรขาดทุน และสรุปข้อมูลให้เกษตรกรเป็นรายแปลง พร้อมทั้ง มี QR Code เพื่อให้เกษตรกรสามารถสแกนเพื่อดูข้อมูลได้อย่างสะดวก รวดเร็ว หรือใช้งานผ่านเว็บไซต์กรม <http://www.ddd.go.th>

เลือกที่ icon ระบบสารสนเทศเชิงพื้นที่ เพื่อวางแผนการใช้ที่ดินเกษตรกรรายแปลง (LDD On Farm Land Use Planning) ด้านซ้ายของหน้าจอ หรือ เข้าตรงที่ URL <http://www.ddd.go.th/> www.lek_web/web.jsp?id=21171 และ **บัตรดินดี ID Din Dee** บัตรประจำตัวดินของแปลงเกษตรกรที่ พต. มอบให้แก่เกษตรกรเฉพาะรายที่ได้รับการตรวจสอบสภาพดิน และให้คำแนะนำการจัดการดินจากเจ้าหน้าที่แล้ว ซึ่งเกษตรกรที่ได้รับบัตรจะสามารถนำคำแนะนำเกี่ยวกับการจัดการดินจากเจ้าหน้าที่ที่ดูแลอย่างต่อเนื่องไปใช้ในการพัฒนาที่ดินของตนเองได้อย่างเหมาะสม รวดเร็วทันต่อฤดูกาลเพาะปลูก ส่งผลให้ดินดีมีความอุดมสมบูรณ์ นอกจากนี้ เกษตรกรยังสามารถสืบค้นสาระความรู้เกี่ยวกับดินในคลังข้อมูลดิน และร่วมเครือข่ายเกษตรกรผู้มีบัตรดินดีผ่านทาง Facebook สถานีพัฒนาที่ดินทั่วประเทศ สามารถติดต่อเจ้าหน้าที่ประจำสำนักงานพัฒนาที่ดินเขตทั้ง 12 แห่ง หรือสถานีพัฒนาที่ดินประจำจังหวัดทั่วประเทศ หมอดินอาสา หรือโทรสอบถามไปที่ **Call Center 1760** หรือผ่านทางเว็บไซต์กรม <http://www.ddd.go.th> เลือกที่ icon **บัตรดินดี ID Din Dee** ด้านซ้ายของหน้าจอ

3.3 การสร้างนวัตกรรมบริการที่สร้างความแตกต่าง และสามารถตอบสนองความต้องการเฉพาะ

พต. ได้รวบรวมข้อมูล ทั้งความพึงพอใจและไม่พึงพอใจมาวิเคราะห์เป็นประจำ โดยนำข้อเสนอแนะในการปรับปรุงผลผลิตและบริการ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย นำเสนอต่อผู้บริหารของหน่วยงานพิจารณาตัดสินใจและกำหนดนโยบายปรับปรุงผลผลิตและบริการ มีขั้นตอนตั้งแต่ทบทวนกลั่นกรอง จากนั้นระบุปัญหาความต้องการ นำมาวางแผนแก้ปัญหา และออกแบบบริการ/ผลิตภัณฑ์ใหม่ ทั้งนี้มีการกำกับติดตามผลการดำเนินการและประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาต่อไป พต. นำระบบการรับรองเกษตรอินทรีย์แบบมีส่วนร่วม (Participatory Guarantee Systems: PGS) ซึ่งเป็นระบบการรับรองเกษตรอินทรีย์โดยชุมชน การมีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็ง และต่อเนื่องของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของชุมชน ภายใต้หลักการ พื้นฐานความไว้วางใจซึ่งกันและกัน การเป็นเครือข่ายทางสังคม และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อตอบสนองเกษตรกรรายย่อยที่ไม่สามารถจ่ายค่าตรวจประเมินการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ได้ ในขณะที่แนวโน้มผู้บริโภคต้องการอาหารปลอดภัยเพิ่มขึ้น และจากความพร้อมทั้งด้านข้อมูลและองค์ความรู้ เทคโนโลยีการจัดการดินและน้ำ บุคลากร และเครือข่ายหมอดินอาสา จึงเป็นโอกาสให้ พต. การปรับกระบวนการทำงานเชิงรุก จัดทำ **โครงการบริหารจัดการดินเชิงรุกแก่เกษตรกรรายแปลงผ่านบัตรดินดี** ซึ่ง “บัตรดินดี” เป็นบัตรประจำตัวดินของแปลงเกษตรกรที่มอบให้แก่เกษตรกรเฉพาะราย เสมือนเป็นประตูเชื่อมโยงไปสู่การขอรับบริการของ พต. โดยมีเจ้าหน้าที่และหมอดินลงพื้นที่ติดตามให้คำแนะนำการจัดการดินอย่างต่อเนื่องและมอบสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ เป็นรายแปลง

พต. มีการพัฒนาช่องทางให้สามารถเข้าถึงงานบริการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะจากผู้รับบริการซึ่งต้องการความสะดวกในการขอและรับข้อมูล ไม่ต้องติดต่อหลายหน่วยงาน สามารถติดตามคำขอได้อย่างรวดเร็ว ทำให้พัฒนา**ดินออนไลน์ : บริการข้อมูลดินและการใช้ที่ดิน** ตามแนวทางการลดขั้นตอนและระยะเวลา เพื่อบริการข้อมูลดินและข้อมูลการใช้ที่ดิน ณ จุดเดียว (One Stop Service) ผู้รับบริการสามารถขอข้อมูล ตรวจสอบและติดตามสถานะของการขอรับบริการผ่านระบบออนไลน์ โดยมีกรอบเวลาการให้บริการที่ชัดเจน

สำหรับข้อมูลที่ให้บริการ วิเคราะห์จากข้อมูลที่มีผู้รับบริการเป็นจำนวนมาก และนำข้อมูลที่ใช้บริการเดิม มาจัดทำให้อยู่ในรูปแบบดิจิทัลเพื่อให้บริการกลุ่มเป้าหมายเดิม รวมทั้งเป็นช่องทางสำหรับผู้สนใจกลุ่มอื่น ๆ โดยจัดประเภทข้อมูลเป็น 2 รูปแบบตามลักษณะการนำข้อมูลไปใช้งานให้ครอบคลุมความต้องการของผู้รับบริการทุกกลุ่ม คือ 1) ข้อมูลแผนที่สำเร็จรูปขนาด A4 พร้อมคำอธิบาย ในรูปแบบ PDF File ที่ผู้รับบริการสามารถนำไปใช้งานได้ทันที 2) ข้อมูลในรูปแบบข้อมูลเชิงพื้นที่ (Shape File)

ประกอบด้วยไฟล์ข้อมูลเชิงพื้นที่ พร้อมคำอธิบาย ที่เหมาะสำหรับผู้รับบริการที่นำข้อมูลไปใช้ในการวิเคราะห์ วิจัย/ต่อยอด จัดทำโครงการหรือใช้ในระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์

ผลจากการพัฒนา การบริการข้อมูลดินและการใช้ที่ดิน ผ่านระบบดินออนไลน์ ประกอบด้วย 3 บริการ คือ 1) แผนที่กลุ่มชุดดิน & แผนที่การใช้ที่ดิน ให้บริการแผนที่กลุ่มชุดดิน (Soil Map) และแผนที่การใช้ที่ดิน (Land Use Map) ขนาด A4 พร้อมคำอธิบาย ในรูปแบบ PDF File สามารถเลือกพื้นที่ได้ถึงระดับตำบล 2) ข้อมูลการใช้ที่ดิน (Land Use) บริการข้อมูลการใช้ที่ดิน (Land Use) ในรูปแบบ Shape File สามารถเลือกพื้นที่ได้ถึงระดับตำบล และเลือกปีที่ผลิตข้อมูลได้ตามต้องการ 3) ข้อมูลชุดดิน (Soil Series) บริการข้อมูลชุดดิน (Soil Series) ในรูปแบบ Shape File สามารถเลือกพื้นที่ได้ถึงระดับอำเภอ ทั้งนี้ กลุ่มผู้รับบริการสามารถขอรับบริการข้อมูลดิน และข้อมูลการใช้ที่ดิน ผ่านระบบออนไลน์ และสามารถติดตามสถานะคำขอรับบริการข้อมูลด้วยตนเอง ตามภาพที่ 3.1

ดินออนไลน์ V2 : บริการข้อมูลดินและการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน

1 บริการข้อมูล	2 ลงทะเบียน	3 ติดตามสถานะ	4 ดาวน์โหลด	5 ประเมินความพึงพอใจ
บริการข้อมูล ✓ แผนที่กลุ่มชุดดิน & แผนที่การใช้ที่ดิน ✓ ข้อมูลการใช้ที่ดิน (Land Use) ✓ ข้อมูลชุดดิน (Soil Series)	ลงทะเบียน ลงทะเบียนเพื่อขอรับบริการข้อมูล โดยกรอกข้อมูล สำหรับหัวข้อ ชื่อ-นามสกุล, เลขบัตรประจำตัวประชาชน, ที่อยู่, จังหวัด, อำเภอ, ตำบล, รหัสไปรษณีย์, ช่วงอายุ, ระดับการศึกษา, อาชีพ, หมายเลขโทรศัพท์, อีเมล เลือกบริการ / ปีที่ที่ข้อมูลขอรับบริการ ✓ ข้อมูลการวางแผนการใช้ดินของเกษตรกร (รายละเอียด) ระบบติดต่อ.....จังหวัด.....อำเภอ.....ตำบล..... ระบุพื้นที่ตำบลหรือแปลง จำนวน 4 ตำบล (ก, ข, ย) : สปีด.....จำนวนไร่ (ไร่) : Soil profile.....อื่น ๆ (ระบุ) : กรุณาระบุแปลงของพื้นที่ตำบลที่สนใจให้มีเลขที่หน่วยแปลง ✓ แผนที่กลุ่มชุดดิน & แผนที่การใช้ที่ดิน แผนที่.....จังหวัด.....อำเภอ.....ตำบล..... Soil profile.....อื่น ๆ (ระบุ) : ✓ ข้อมูลการใช้ที่ดิน (Land Use) จังหวัด.....อำเภอ.....ตำบล..... Soil profile.....อื่น ๆ (ระบุ) : ✓ ข้อมูลชุดดิน (Soil Series) จังหวัด.....อำเภอ.....ตำบล..... Soil profile.....อื่น ๆ (ระบุ) :	ระบบติดตามตรวจสอบสถานะคำร้อง (Soil Tracking) & Download File ✓ Login เข้าสู่ระบบด้วยหมายเลขบัตรประชาชน และเบอร์โทรศัพท์ที่ลงทะเบียนไว้ ✓ ระบบแจ้งสถานะการให้บริการ ✓ รับคำร้อง ✓ จัดเตรียมข้อมูล ✓ ข้อมูลพร้อมให้บริการ	ระบบแจ้งสถานะการให้บริการข้อมูล พร้อมให้บริการดาวน์โหลดไฟล์ จาก Soil Drive ✓ ผู้รับบริการสามารถดาวน์โหลดไฟล์ได้ตามระยะเวลาที่กำหนด (15 วัน นับจากวันที่เปิดให้ Download)	ผู้รับบริการประเมินความพึงพอใจหลังใช้บริการ โดยคลิกแบบให้เลือกละดับ 😊 ดีมาก 🙂 มาก 😊 พอ 😞 น้อย 😞 มากน้อย

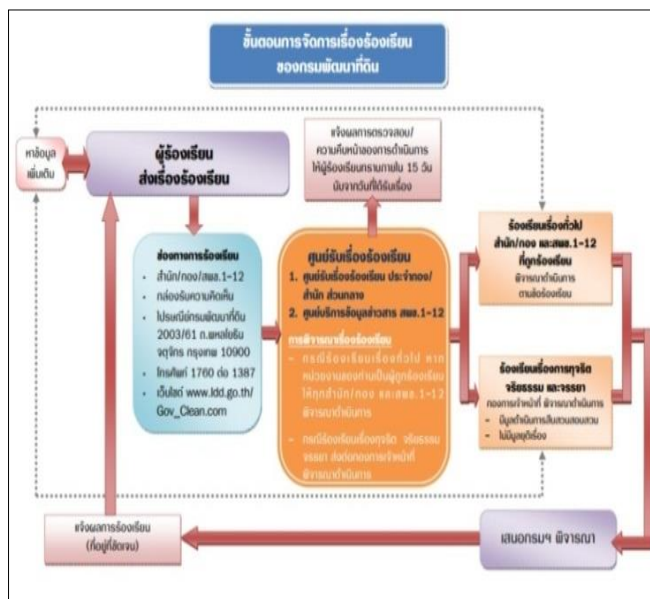
กรมพัฒนาที่ดิน www.idd.go.th Call Center : 1760 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ภาพที่ 3.1 ดินออนไลน์ : บริการข้อมูลดินและการใช้ที่ดิน

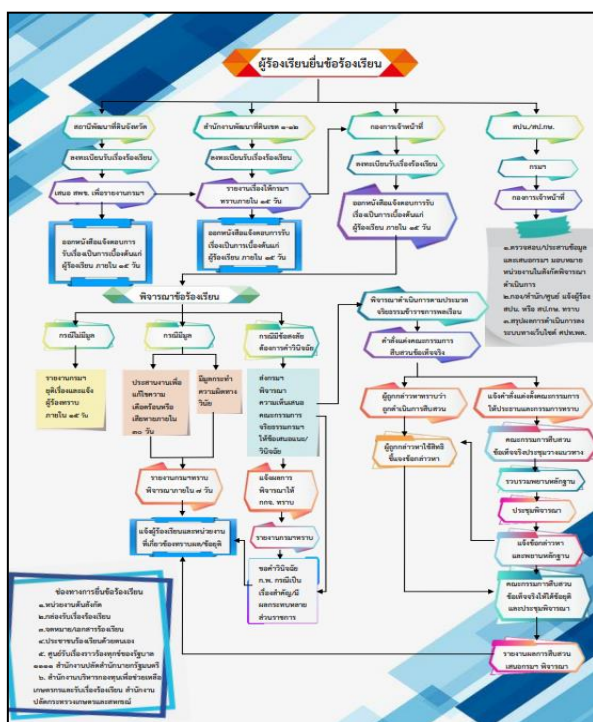
สำหรับระบบบริการวัสดุการเกษตร ได้แก่ ผลิตภัณฑ์สารเร่ง พด. กล้าหญ้าแฝก เมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด สารปรับปรุงดิน ปุ๋ยหมักสูตรพระราชทาน และน้ำหมักชีวภาพ ผู้รับบริการสามารถขอบริการวัสดุการเกษตร และเลือกหน่วยงานที่ต้องการรับบริการ ผ่านระบบออนไลน์ ทำให้ พด. ทราบความต้องการของผู้รับบริการแบบ Real Time หน่วยงานที่รับผิดชอบสามารถตรวจสอบผลิตภัณฑ์ที่จะให้บริการว่ามีปริมาณเพียงพอที่จะให้บริการหรือไม่ผ่านระบบ Stock วัสดุการเกษตร ทำให้สามารถแจ้งข้อมูลไปยังผู้รับบริการไปอย่างรวดเร็วในการรับวัสดุการเกษตร ณ ที่ตั้งของหน่วยงานที่ให้บริการเพื่อให้การบริการเป็นไปอย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ปัจจุบันแนวโน้มเกษตรกรจะใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการค้นหาข้อมูลองค์ความรู้ที่สามารถเรียนรู้ผ่านอินเทอร์เน็ตและสามารถนำมาปฏิบัติได้ทันที โดยเฉพาะเกษตรกรรุ่นใหม่ พด. จึงจัดทำฐานข้อมูลการโต้ตอบกับผู้รับบริการอัตโนมัติด้วยเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) AI Chatbot “คุยกับน้องดินดี” เพื่อให้บริการตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการกลุ่มดังกล่าว

3.4 กระบวนการการแก้ไขข้อร้องเรียนที่รวดเร็วและสร้างสรรค์

พด. ได้วางระบบการจัดการข้อร้องเรียน โดยเปิดช่องทางการสื่อสาร และสร้างระบบรับเรื่องร้องเรียนที่ใช้เทคโนโลยีและดิจิทัลที่ทันสมัย ได้แก่ ระบบรับเรื่องร้องเรียนผ่านทางเว็บไซต์ ศปท. ของ พด. ซึ่งเชื่อมต่อกับระบบการรับเรื่องร้องเรียนและการรายงานผลการดำเนินการเกี่ยวกับการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ กับระบบของหน่วยงานส่วนกลาง คือ 1) ระบบรับเรื่องร้องทุกข์ 1111 ของสำนักงานกฤษฎีกา 2) ระบบการจัดการเรื่องราวร้องทุกข์ของสำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ทั้งนี้ เพื่อประสิทธิภาพในการใช้งานระบบ พด. ได้มอบหมายให้เจ้าหน้าที่จำนวน 2 คน เป็นผู้ดูแลระบบ ซึ่งมีหน้าที่ 1) ตรวจสอบข้อมูลในระบบวันละ 1 ครั้งเป็นอย่างน้อย 2) ให้ข้อมูลในระบบทันทีที่มีการ

ภาพที่ 3.2 ขั้นตอนการจัดการข้อร้องเรียน กรมพัฒนาที่ดิน

ภาพที่ 3.3 ขั้นตอนการจัดการเรื่องร้องเรียน

กรมพัฒนาที่ดิน เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2555 กรณีได้รับเรื่องร้องเรียนเจ้าหน้าที่ที่จะลงทะเบียนเป็นหลักฐาน แล้วดำเนินการแจ้งตอบรับให้ผู้ร้องเรียนทราบทันที ตามช่องทางที่เหมาะสมและแจ้งเรื่องดังกล่าวให้ผู้เกี่ยวข้อง ดำเนินการพร้อมแจ้งให้ศูนย์รับข้อร้องเรียนทราบ โดยกำหนดระยะเวลาในการดำเนินการเรื่องร้องเรียน 1) มอบหมายให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการภายในระยะเวลาที่กำหนด (ต้องรายงานให้กรมฯ ทราบภายใน 15 วัน) 2) ตอบกลับผู้ร้องเรียนภายในกำหนด (ออกหนังสือแจ้งตอบการรับเรื่องร้องเรียนเป็นการเบื้องต้น แก่ผู้

ร้องเรียนภายใน 15 วัน กรณีมีมูลให้ประสานงานเพื่อแก้ไขความเดือดร้อนหรือเสียหายภายใน 10 วัน) ตามภาพที่ 3.2-3.3

พต. ได้สรุปจำนวนและประเภทเรื่องร้องเรียนการทุจริตของเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานประจำปี และนำแนวทางการตอบกลับเรื่องร้องเรียนที่พบบ่อย คือ ข้อร้องเรียนเกี่ยวกับการสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน มาทบทวนและพิจารณาเพื่อลดขั้นตอนและลดระยะเวลาในการตอบกลับเรื่องร้องเรียน และได้วิเคราะห์ดำเนินการประเมินความเสี่ยงการทุจริต โดยได้นำคู่มือการดำเนินงานโครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน เพื่อเผยแพร่ให้ผู้ปฏิบัติได้ยึดถือเป็นมาตรฐานเดียวกัน ตั้งแต่ปี 2555 มาดำเนินการประเมินความเสี่ยงการทุจริต ความโปร่งใสของการใช้จ่ายงบประมาณและการบริหารจัดการทรัพยากรภาครัฐ โดยวิเคราะห์ในแต่ละขั้นตอนของการดำเนินโครงการ และได้วางมาตรการควบคุม และเผยแพร่มาตรการดังกล่าวให้ทราบทั่วกัน ผ่านทางเว็บไซต์ ศปท. ของ พต. อีกทั้งได้รวบรวมข้อมูล ข้อร้องเรียน ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ได้รับจากช่องทางต่าง ๆ ไว้บนเว็บไซต์เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องได้ศึกษา จากการรวบรวมสถิติการจัดการเรื่องร้องเรียนด้านการทุจริต และดำเนินการแก้ไขซึ่งเป็นผลให้จำนวนข้อร้องเรียนการทุจริตมีแนวโน้มลดลง คือ จากปี 2561 ซึ่งมีจำนวนถึง 8 เรื่อง ลดลงเป็นจำนวน 1 เรื่องในปี 2562 จำนวน 3 เรื่องในปี 2563 และจำนวน 2 เรื่องในปี 2564 พต. มีการประเมินผลและปรับปรุงวิธีการรับฟังและเรียนรู้ความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมทั้งการประเมินประสิทธิภาพของช่องทางการรับฟังและเรียนรู้ความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอย่างสม่ำเสมอ ผลการสำรวจระดับความพึงพอใจของบุคลากรที่มีต่อความเหมาะสมและเพียงพอของโปรแกรมร้องเรียนร้องทุกข์ทาง Internet ของ พต. ในแต่ละปี มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

ผลลัพธ์สำคัญในหมวด 7 ที่เป็นผลจากการดำเนินงานของหมวด 3

พต. ให้ความสำคัญกับผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยมีการรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศจากผู้รับบริการ เพื่อให้ทราบความต้องการและความคาดหวังของผู้รับบริการ ใช้ในการกำหนดนโยบาย ทิศทาง การบริหารงาน รวมทั้งนำข้อมูลมาปรับปรุงกระบวนการงานอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ สร้างและพัฒนาหมอดินอาสา 82,976 ราย เป็นต้นแบบถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดิน และเพิ่มช่องทางการเข้าถึงงานบริการที่หลากหลายของ พต. ได้อย่างสะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้นในระบบสารสนเทศ ตลอดจนการประเมินความพึงพอใจและความผูกพันของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผลประเมิน พบว่า ปี 2563 ผู้รับบริการมีความพึงพอใจต่องานบริการของ พต. เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 92.81 และจากการเปิดเผยข้อมูลทรัพยากรดินของ พต. จำนวน 14 ชุด ข้อมูล ผ่านระบบ MOAC Open Data ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีผลประเมินความพึงพอใจ ในปี 2563 ร้อยละ 93.59 พต. ปรับการให้บริการข้อมูลดินและการใช้ที่ดิน โดยยกเลิกการจัดเก็บค่าบริการและพัฒนาการให้บริการผ่านโปรแกรมระบบดินออนไลน์ มีผลประเมินความพึงพอใจในปี 2563 ร้อยละ 93 รวมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการตรวจสอบแนวเขตป่าไม้ถาวรเฉพาะราย โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ก่อให้เกิดนวัตกรรมบริการ “ระบบบริการข้อมูลและแผนที่ป่าไม้ถาวรออนไลน์” ส่งผลให้การให้บริการเกิดความรวดเร็วเกษตรกรได้รับบริการจำนวนมากขึ้น นอกจากนี้ พต.ยังสร้างความผูกพันของผู้รับบริการ โดยปรับวิธีการบริหารจัดการดินเชิงรุกแก่เกษตรกรรายแปลงผ่านบัตรดินดี ซึ่งบัตรดินดีเป็นบัตรประจำตัวดินของแปลงเกษตรกรที่มอบให้แก่เกษตรกรเฉพาะราย เสมือนเป็นประตูเชื่อมโยงไปสู่การขอรับบริการของ พต. โดยมีเจ้าหน้าที่และหมอดินลงพื้นที่ติดตามให้คำแนะนำการจัดการดินอย่างต่อเนื่องและมอบสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ปัจจุบันมีเกษตรกรได้รับบัตรดินดี รวม 173,667 ราย

หมวด 4 การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้

4.1 การใช้ข้อมูลในการกำหนดตัววัดเพื่อติดตามงาน และการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะ

พต. มีการกำหนดตัวชี้วัดในการดำเนินงาน เพื่อนำมาติดตามความก้าวหน้าในการบรรลุวัตถุประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติงานทั้งในระยะสั้นและยาว ด้วยระบบการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานโดย

ใช้หลักการ BSC ร่วมกับการถ่ายทอดเป้าหมายและตัวชี้วัด (Cascading) จากระดับกรมลงสู่กลุ่มภารกิจ สำนัก/กอง และระดับบุคคล เพื่อเกิดความชัดเจนและความสอดคล้องเป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งองค์การ รวมทั้งการบูรณาการให้สอดคล้องทั้งการบริหารจากส่วนกลางไปยังส่วนภูมิภาคที่มีความเชื่อมโยงกันในด้าน นโยบาย แผนยุทธศาสตร์ สู่แผนการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยการติดตามการดำเนินงานผ่านการ รายงานการตรวจราชการในระดับพื้นที่ การประชุม ผ่าน Video Conference รวมถึงการใช้ Group ใน Line Application ในการสนทนา เพื่อให้สามารถแก้ปัญหาได้อย่างทันท่วงที ทั้งนี้ ข้อมูลสารสนเทศดังกล่าวช่วยให้ ผู้ปฏิบัติงานสามารถนำข้อมูลมาปรับปรุง พัฒนางานและสร้างนวัตกรรมที่หลากหลายให้เหมาะสมกับแต่ละ บริบท อีกทั้งยังสนับสนุนการตัดสินใจด้านนโยบายได้ทันสถานการณ์ มีความคล่องตัวในการปรับเปลี่ยน นโยบายและแผนงานต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วเหมาะสมกับสถานการณ์ในขณะเวลานั้น ๆ

การติดตามผลการดำเนินงานของ พต. แบ่งเป็น 3 ระยะ ได้แก่ 1) ตัวชี้วัดระยะกลางและระยะยาว วัดผลสำเร็จของวัตถุประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ เป็นครึ่งแผนและสิ้นสุดแผน (3-5 ปี) 2) ตัวชี้วัดระยะสั้น วัดผล การดำเนินงานตามแผนงาน/โครงการในระดับหน่วยงาน ภายใต้ข้อตกลงการปฏิบัติงาน IPA เป็นรายปี และ 3) ตัวชี้วัดผลโครงการสำคัญเร่งด่วน วัดผลการดำเนินงานเป็นรายสัปดาห์และรายวัน ซึ่งผู้รับผิดชอบในแต่ละตัวชี้วัดจะส่งรายงานผลการวัดผลการดำเนินงาน ปัจจัยที่ทำให้เกิดความสำเร็วจึงปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อ ความสำเร็จ รวมถึงข้อเสนอแนะหรือแนวทางในการดำเนินงานสำหรับนำเสนอต่อผู้บริหารในการประชุม ประจำเดือน เพื่อให้ผู้บริหารที่มีอำนาจตัดสินใจพิจารณาหาแนวทางแก้ไขปัญห และปรับเปลี่ยนแผนให้ การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์และความท้าทายกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง ในปัจจุบัน

พต. มีการใช้ข้อมูลสารสนเทศสำคัญเพื่อประกอบการตัดสินใจของผู้บริหาร คือ 1. ข้อมูลแผน/ผลการ ปฏิบัติงานประจำปีงบประมาณ เช่น โครงการพัฒนาที่ดินเพื่อสนับสนุนการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่ เหมาะสม (Zoning by Agri-Map) โครงการเกษตรอินทรีย์ (ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินเพื่อขับเคลื่อน กลุ่มเกษตรกรเข้าสู่ระบบเกษตรอินทรีย์ (PGS)) โครงการบัตรดินดี แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ระบบ แผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) 2. ข้อมูลแผน/ผลการใช้จ่ายงบประมาณประจำปี งบประมาณ 3. ข้อมูลการบริหารทรัพยากรบุคคล

ข้อมูลสารสนเทศสำหรับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เพื่อให้บรรลุผล โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศเพื่อการ พัฒนาที่ดิน เช่น ข้อมูลกลุ่มชุดดิน ข้อมูลชุดดิน ข้อมูลการใช้ที่ดิน ข้อมูลแหล่งน้ำ พต. ข้อมูลการจัดการดิน ข้อมูลการวิเคราะห์ดิน ข้อมูลหมอดินอาสา ข้อมูลเกษตรอินทรีย์ ข้อมูลเกษตรกรของผู้ถือบัตรดินดี ข้อมูล ภาพถ่ายออร์โธรีโธกราฟ ข้อมูลแนวเขตป่าไม้ถาวร ข้อมูลเขตความเหมาะสมสำหรับปลูกพืชเศรษฐกิจ ข้อมูล หมดหลักฐานภาคพื้นดิน ข้อมูลการสำรวจจัดทำสำมะโนที่ดิน ข้อมูลแบบจำลองระดับสูงเชิงเลข มาตรา ส่วน 1:4,000 ข้อมูลแผนที่พื้นที่ชุ่มน้ำ ข้อมูลพื้นที่เสี่ยงภัยทางการเกษตร ข้อมูลแหล่งน้ำเพื่อการอนุรักษ์ดิน และน้ำ ข้อมูลการดำเนินการปลูกหญ้าแฝก ข้อมูลเทคโนโลยีชีวภาพทางดิน ข้อมูลการจัดการดิน ฯลฯ

พต. ใช้เทคโนโลยีดิจิทัลปรับปรุงกระบวนการทำงาน เพิ่มประสิทธิภาพ ลดขั้นตอน ระยะเวลา และ ประหยัดทรัพยากร และพัฒนาช่องทางการเผยแพร่ฐานข้อมูลทรัพยากรดินที่มีการจัดทำไว้ครอบคลุมทั้ง ประเทศ ให้เกษตรกรและประชาชนทั่วไปเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย สะดวกและรวดเร็ว นำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ได้ ผ่านทาง QR Code Web Application Mobile Application เช่น ดินออนไลน์, LDD on Farm, Chatbot คุยกับน้องดินดี, บัตรดินดี (ID Din Dee) เป็นต้น รวมทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชนอื่นนำไปใช้ประโยชน์

ด้านต่าง ๆ เช่น การวางผังเมือง การออกโฉนดที่ดิน การวางแผนพัฒนาในระดับประเทศ จังหวัด และตำบล และการศึกษาวิจัยเพื่อต่อยอดการพัฒนาในด้านต่างๆ เป็นต้น

พต. ได้เปิดเผยข้อมูลผ่านระบบ MOAC Open Data ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำนวน 14 ชุด ข้อมูล ประกอบด้วย 1) ข้อมูลการใช้ที่ดินพืชเศรษฐกิจ 2) ข้อมูลเขตความเหมาะสมของที่ดินสำหรับการปลูกพืชเศรษฐกิจ 3) ข้อมูลพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดการชะล้างพังทลายของดิน 4) ข้อมูลแผนที่ชุ่มน้ำ 5) ข้อมูลแผนการใช้ที่ดินลุ่มน้ำสาขา 6) ข้อมูลพื้นที่เสี่ยงต่อการเกิดดินถล่ม 7) ข้อมูลเขตการใช้ที่ดินระดับตำบล 8) ข้อมูลโครงการปลูกหญ้าแฝก 9) ข้อมูลพื้นที่น้ำท่วมซ้ำซาก 10) ข้อมูลการใช้ที่ดิน 11) ข้อมูลชุดดิน 12) ข้อมูลที่ตั้งแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน 13) ข้อมูลแหล่งน้ำเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ และ 14) ข้อมูลกลุ่มชุดดิน เพื่อให้หน่วยงานต่างๆ สามารถสืบค้นและเชื่อมโยงนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ รวมทั้งเกษตรกรและประชาชนทั่วไปสามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลเพื่อประกอบการวางแผนและตัดสินใจการผลิตทางการเกษตร นอกจากนี้ สารสนเทศสำหรับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่เพื่อให้บรรลุผล มีการรายงานผลการดำเนินงานตามคำรับรองการปฏิบัติราชการของหน่วยงาน (รอบ 6, 12 เดือน) การตรวจติดตามผลการดำเนินงานตามคำรับรองการปฏิบัติราชการในหน่วยงาน (Internal Performance Agreement : IPA) ประจำปีงบประมาณ ผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการจัดซื้อจัดจ้าง ประกาศผู้ชนะการเสนอราคาจัดซื้อจัดจ้างประเภทต่าง ๆ ขึ้นเผยแพร่หน้าเว็บไซต์ของหน่วยงาน เพื่อสร้างความโปร่งใส

4.2 การวิเคราะห์ผลจากข้อมูล และตัววัด เพื่อนำไปสู่การพัฒนาและแก้ไขปัญหา

พต. มีการวิเคราะห์ และปรับปรุงผลการดำเนินการ เพื่อขับเคลื่อนการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ของพต. โดยเริ่มจากการติดตาม (Monitoring) ที่ข้อมูลตัวชี้วัดตามยุทธศาสตร์ ข้อมูลสถานการณ์ด้านดิน ความต้องการของเกษตรกร/ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ข้อมูลผลการดำเนินงาน ข้อมูลเชิงพื้นที่ องค์ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม จากนั้นนำข้อมูลและสารสนเทศจากการติดตามทั้งหมดมาวิเคราะห์ (Analysis) สังเคราะห์ (Synthesize) เพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์ แผนปฏิบัติราชการ 5 ปี แผนปฏิบัติราชการประจำปี และออกแบบกระบวนการที่เกี่ยวข้องเพื่อส่งมอบผลิตภัณฑ์และบริการ จากนั้นพัฒนา (Develop) ระบบการวัดและการรายงานโดยกำหนด KPI และ สารสนเทศ ระดับกรม/สำนัก/กอง/บุคคล พัฒนาระบบงานและระบบการรายงาน เพื่อนำไปสู่การบรรลุผลความสำเร็จ (Achievement) โดยดำเนินการขับเคลื่อนผ่านกระบวนการวัดผลสำเร็จของการดำเนินการ (ระยะยาว ระยะสั้น และ ระยะเร่งด่วน) ด้วยการรายงานผลการดำเนินงาน การทบทวนและปรับปรุงผลการดำเนินการ รวมถึงมีการแลกเปลี่ยน (Sharing)/การแจ้งเตือน (Warning) เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ตามลำดับ จาก Information Knowledge Innovation Best Practice และการเตือนภัย (Warning) ด้านภัยแล้ง ดินถล่ม น้ำท่วมขังในพื้นที่ทำการเกษตร และปัญหาหมอกควันทำให้มีจุดความร้อน (Hotspot) จากการเผาพื้นที่เกษตรกรรม จากนั้นมีการประเมินผล (Evaluation) การดำเนินงาน เพื่อเรียนรู้จุดแข็ง และโอกาสในการปรับปรุงนำไปสู่การบริหารจัดการเพื่อการคาดการณ์และการป้องกันในอนาคต

จากการวิเคราะห์ประเด็นความท้าทายและความได้เปรียบเชิงยุทธศาสตร์ พบประเด็นที่เป็นจุดแข็งและโอกาสที่สอดคล้องกับภารกิจของ พต. ได้แก่ นโยบายรัฐบาล/แผนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี นโยบายรัฐบาลที่สำคัญและเร่งด่วน นโยบาย Thailand 4.0 แผนปฏิรูปประเทศภาคการเกษตร นโยบายเกษตร 4.0 นโยบายเกษตรอินทรีย์ การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีภาคเกษตร ระบบราชการ 4.0 และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals) ซึ่งจุดแข็งที่เป็นโอกาสจากภายใน ได้แก่ บุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านสำรวจ จำแนกดิน วิเคราะห์ดิน วางแผนการใช้ที่ดิน และ

เทคโนโลยีชีวภาพ ฐานข้อมูลดินและแผนการใช้ที่ดินครอบคลุมการใช้ข้อมูลทุกระดับ มีเครือข่ายหมอดินอาสาที่เข้มแข็ง ครอบคลุมทั่วประเทศ โดยโอกาสเชิงยุทธศาสตร์ดังกล่าว ส่งผลให้เกิดผลักดันการพัฒนาที่ดิน เทคโนโลยีและนวัตกรรมให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและรองรับแผนคาดการณ์การดำเนินงาน ตามกรอบระยะเวลาของแผนระยะสั้น และระยะยาว โดยใช้ข้อมูลสถานภาพทรัพยากรดินและที่ดิน เช่น ข้อมูลพื้นที่ดินปัญหาและความเสื่อมโทรม พื้นที่ที่มีการชะล้างพังทลายของดิน ข้อมูลผลการดำเนินงานย้อนหลัง 3-5 ปี และผลการประเมินโครงการมาวิเคราะห์เพื่อพิจารณาแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และใช้ประกอบการคาดการณ์และวางแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการของหน่วยงานทำให้สามารถคาดการณ์เป้าหมาย และกำหนดตัวชี้วัดของแผนการดำเนินในระยะสั้นและระยะยาว และข้อมูลผลการดำเนินงานและข้อมูลเชิงเปรียบเทียบสถานการณ์ทรัพยากรที่ดินของไทย (ความเสื่อมโทรมของที่ดิน การชะล้างพังทลายของดิน) กับประเทศในระดับภูมิภาค (เอเชีย เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และ เอเชียใต้) มาใช้ประกอบการคาดการณ์ผลการดำเนินงาน โดยการวิเคราะห์และทบทวนผลการดำเนินงานเพื่อให้ได้แนวทางการดำเนินงานที่ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วหรือคาดไม่ถึง เช่น การปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติงานด้านการก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน แหล่งน้ำเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ และแหล่งน้ำชุมชน เนื่องจากการก่อสร้างต้องใช้เครื่องจักรกลขนาดใหญ่ มีต้นทุนสูง และต้องใช้บุคลากรที่มีความรู้เฉพาะด้าน พต. จึงพิจารณาให้ภาคเอกชนดำเนินการแทน เพื่อลดต้นทุนค่าใช้จ่ายระยะยาว และถ่ายโอนแหล่งน้ำเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ ให้ อบท. ดูแลบำรุงรักษา ตาม พ.ร.บ.การถ่ายโอนภารกิจ นอกจากนี้ พต. ยังมีการให้บริการวิเคราะห์ดินที่ครอบคลุมพื้นที่ 77 จังหวัด และมีบริการที่เข้าถึงผู้รับบริการเข้าถึงหมู่บ้าน (Mobile Unit) มีชุดตรวจสอบดินภาคสนาม (Ldd test kits) และให้บริการแก่เกษตรกรโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ในขณะที่ห้องปฏิบัติการวิเคราะห์ดินของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์หรือกรมวิชาการเกษตรยังไม่สามารถให้บริการได้ครอบคลุมทุกพื้นที่ และให้บริการผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ (ซูเปอร์ พต. 1, 2, 3, 6, 7, 9, และจุลินทรีย์ปรับปรุงบำรุงดิน พต.11 และปุ๋ยชีวภาพ พต.12) โดยการใช้ประโยชน์ครอบคลุมปัญหาทางการเกษตร ได้แก่ 1) เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ธาตุอาหารและฮอร์โมนพืช 2) ควบคุมศัตรูพืช 3) บำบัดน้ำเสีย แต่หน่วยงานอื่น มีผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ ไม่ครอบคลุมปัญหา เช่น กรมวิชาการเกษตรไม่มีจุลินทรีย์สำหรับผลิตปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ และบำบัดน้ำเสีย กรมส่งเสริมการเกษตรมีเฉพาะจุลินทรีย์ควบคุมแมลง กรมประมงมีเฉพาะจุลินทรีย์บำบัดน้ำเสีย และผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ พต. ให้บริการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย โดยให้บริการครอบคลุมทั่วประเทศผ่านหน่วยงานส่วนภูมิภาคและหมอดินอาสา แต่หน่วยงานอื่นไม่มีการให้บริการผ่านตัวแทนเกษตรกร พต. มีการจัดทำแผนที่ดินละเอียดระดับมาตราส่วน 1:25000 ครอบคลุมทั้งประเทศ ในขณะที่ประเทศในกลุ่มแม่น้ำโขงตอนล่าง (เมียนมาร์ ลาว กัมพูชา เวียดนาม) และภูฏาน เพิ่งเริ่มดำเนินการในมาตราส่วนเดียวกัน แต่ยังไม่ครอบคลุมทั้งประเทศ

ทั้งนี้ ยังมีการรวบรวมและจัดทำข้อมูลขนาดใหญ่ (Big data) ประกอบด้วยชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูง (High Value Data Set) ข้อมูลกลุ่มดิน ข้อมูลชุดดิน ข้อมูลการใช้ที่ดิน ข้อมูลเขตความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืชเศรษฐกิจ ข้อมูลแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน และข้อมูลสำหรับนำมาใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการทำงาน เช่น ข้อมูลการใช้จ่ายเงินงบประมาณจากระบบ GFMS ข้อมูลการรายงานผลการปฏิบัติงานและการใช้จ่ายงบประมาณ ตามแบบ สบป.301 ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวจะนำสู่การค้นหาค่าสาเหตุของปัญหา ตัวอย่างเช่น การใช้ที่ดินไม่เหมาะสมตามศักยภาพของดิน การผลิตสินค้าเกษตรไม่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ของเกษตรกร พต. จึงได้มีการกำหนดเขตการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning) โดยบูรณาการข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรจากหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และหน่วยงานภายนอกผ่าน

ระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) และมีการนำเทคโนโลยี Google Cloud Platform, Geospatial Analysis, Remote sensing, web application, สารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) มาใช้สามารถตอบสนองต่อสถานการณ์ และคาดการณ์ผลลัพธ์ อีกทั้งยังมีการตรวจสอบศักยภาพพื้นที่โดยใช้ Agri-Map ในการจัดทำเขตความเหมาะสมสำหรับการปลูกพืช (Zoning) โดยใช้วิธีการอนุรักษ์ดินและน้ำ เพื่อปรับเปลี่ยนโครงสร้างของพื้นที่ให้เหมาะสมกับการทำการเกษตรผสมผสานและการปลูกพืชชนิดอื่น ๆ เป็นการส่งเสริมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนการปลูกพืชเดิมไปปลูกพืชที่มีศักยภาพในพื้นที่เหมาะสมน้อยและไม่เหมาะสม และมีการใช้แผนที่ทางเลือกพืชเศรษฐกิจ (LDD Zoning) ซึ่งเป็น web application และ mobile application ที่ช่วยสนับสนุนการทำงานของเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ สามารถพิมพ์แผนที่เพื่อนำไปตรวจสอบกับพื้นที่จริง หากมีการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน เจ้าหน้าที่สามารถแก้ไข ปรับปรุง (Redline) ข้อมูลผ่านระบบออนไลน์ ได้อย่างสะดวกและรวดเร็ว เพื่อให้หน่วยงานเจ้าของข้อมูลตรวจสอบความถูกต้อง และปรับปรุงข้อมูลในระบบให้ใกล้เคียงกับปัจจุบัน (Near Real Time)

4.3 การจัดการความรู้ และใช้องค์ความรู้เพื่อเรียนรู้ พัฒนา แก้ปัญหา และสร้างนวัตกรรม

ในการจัดการความรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน พต. ใช้ระบบ LDD Excellent Model เป็นรูปแบบในการวัด วิเคราะห์ ปรับปรุงผลการดำเนินการจัดการความรู้ และระบบสารสนเทศ เพื่อนำไปสู่ความเป็นเลิศ โดยมีแนวทางจัดการความรู้ 7 ขั้นตอน และมีระบบการถ่ายทอดความรู้ โดยการจัดทำแผนการจัดการความรู้ประจำปี และ ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพ โดยวางระบบตัวชี้วัดการพัฒนาความรู้เพื่อสร้างการจัดการความรู้ระดับหน่วยงาน ตามประเด็นยุทธศาสตร์ พันธกิจ วิสัยทัศน์ของหน่วยงาน และมีการถ่ายทอดความรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในระหว่างหน่วยงานและระหว่างบุคคล เพื่อนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจและปรับปรุงการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ทำให้เกิดการพัฒนาศักยภาพความรู้หรือทุนปัญญาขององค์กรอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้องค์กรเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ มีการสร้างบรรยากาศของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับแนวทางการปฏิบัติงานระหว่างกัน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้และซึมซับวิธีการปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพจากรุ่นพี่สู่รุ่นน้อง หรือ จากหัวหน้าสู่ลูกน้อง เช่น การใช้ระบบการสอนงาน (Coaching) การกำหนดเป็นตัวชี้วัดในแต่ละรอบการประเมินให้เจ้าหน้าที่ต้องได้รับการพัฒนา และถอดความรู้ เพื่อนำมาคัดเลือกลงเว็บไซต์ของหน่วยงาน เพื่อเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเป็นแหล่งสำหรับศึกษาข้อมูล การจัดโครงการฝึกอบรมหลักสูตร “การวางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล” มีผู้เชี่ยวชาญ และผู้ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์ และผู้อำนวยการกลุ่มงานยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด นายก อบต. ในพื้นที่เป้าหมาย มาร่วมกันอภิปรายแลกเปลี่ยนรู้ให้กับข้าราชการรุ่นน้องของหน่วยงาน เพื่อแสดงให้เห็นถึงวิธีการในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น จากนั้น พต. จึงสรุปบทเรียนและถอดความรู้ เพื่อนำมากลั่นกรองให้เป็นแก่นความรู้ที่แสดงให้เห็นถึงองค์ความรู้แนวทางการแก้ปัญหาในการทำงาน และแนวทางการปฏิบัติงานที่เป็นเลิศ และนำเข้าสู่กระบวนการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน มีการจัดทำคู่มือประชาชนตาม พ.ร.บ. อำนาจความสะดวก พ.ศ. 2558 เป็นมาตรฐานการให้บริการอีกด้วย เช่น คู่มือการวิเคราะห์ดินสำหรับเกษตรกร คู่มือการให้บริการกล้าหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ และคู่มือการให้บริการแผนที่หรือข้อมูลทางแผนที่ของ พต. ให้ผู้รับบริการ พต. เก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ทั้งหมด 43 ระบบ ทั้งในระบบ EIS (Executive Information System) MIS (Management Information System) และ GIS (Geographic Information System) เป็น Big Data ซึ่งเป็นข้อมูลที่มีปริมาณมาก และมีรูปแบบหลากหลาย ทั้งข้อความ แผนที่ รูปแบบวิดีโอ และมัลติมีเดีย การบริการข้อมูลสารสนเทศด้านการพัฒนาที่ดินยังมีข้อจำกัดสำหรับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เนื่องจากลักษณะของข้อมูลเป็นข้อมูลทางวิชาการในรูปของสารสนเทศภูมิศาสตร์ (GIS) ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงพื้นที่

(spatial Data) และข้อมูลเชิงบรรยายหรือข้อมูลคุณลักษณะ(Attribute data) แม้ว่าจะทำออกมาในรูปแบบ Web Application และ โปรแกรมประยุกต์แต่ก็แยกส่วนออกเป็นระบบต่าง ๆ ทำให้เข้าใจยาก ประกอบด้วย ผู้รับบริการรุ่นใหม่ต้องการความรวดเร็ว คล่องตัว เข้าถึงข้อมูลได้ง่าย พต. จึงสร้างนวัตกรรมการให้บริการข้อมูลสารสนเทศ ให้สอดคล้องกับยุคโซเชียลเน็ตเวิร์ก เช่น ระบบฐานข้อมูลจำลองการทำเกษตรกรรมในรูปแบบเกมเสมือนจริง (Simulation Game) ชื่อว่า “ทำการเกษตรกับเกมออนไลน์ LDD’s IM Farm” เป็นแหล่งความรู้ด้านการทำเกษตรกรรม ให้เกษตรกร นักเรียน นิสิต นักศึกษาและประชาชนทั่วไป เพื่อการศึกษา (e-Education) และได้ทดลองปลูกพืชผ่านการเล่นเกมนอกตัดสินใจปลูกพืชจริง

พต. นำข้อมูลแผนที่และองค์ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดินมาพัฒนารูปแบบการให้บริการและสร้างมูลค่าเพิ่ม จนได้รับรางวัลบริการภาครัฐแห่งชาติ ในปี 2557 เรื่อง “การบริการตรวจสอบแนวเขตป่าไม้ถาวรเบื้องต้นผ่านระบบออนไลน์” และในปี 2558 เรื่อง “แผนที่และสารสนเทศดินเพื่อการใช้และบริหารจัดการที่ดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด” ล่าสุดได้พัฒนา Mobile Application คือ ระบบสารสนเทศเชิงพื้นที่เพื่อวางแผนการใช้ที่ดินเกษตรกรรมรายแปลง (LDD On Farm) เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจเรื่อง การใช้ที่ดินให้เหมาะสมกับศักยภาพของทรัพยากรดินที่มีอยู่นับเป็นแนวทางพื้นฐานที่สำคัญทางการเกษตร ส่งผลให้สามารถลดค่าใช้จ่ายจากการใช้ปุ๋ยและสารเคมี ลดผลกระทบต่อผู้บริโภคและสิ่งแวดล้อม ซึ่งเกิดการถ่ายทอดองค์ความรู้ไปสู่เกษตรกรโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เป็นการลดค่าใช้จ่าย และอัตรากำลังบุคลากรที่ต้องทำหน้าที่ถ่ายทอดเทคโนโลยี

พต. ยกระดับการจัดการความรู้เข้าสู่ระบบราชการ 4.0 (KM LDD 4.0) เพื่อเพิ่มขีดสมรรถนะของบุคลากรในองค์กรนำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของบริบทสถานการณ์ตามแผนยุทธศาสตร์ชาติ การปฏิรูปประเทศที่ให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนผ่านไปสู่ยุคดิจิทัล จึงจำเป็นต้องเชื่อมโยงข้อมูลหลายระดับให้สอดคล้องกับผู้บริหารและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยเน้นการเปิดเผย เชื่อมโยงข้อมูลทั้งระบบที่เป็นปัจจุบันเข้าตั้งแต่ฐานข้อมูลทรัพยากรดิน ฐานข้อมูลเกษตรกร/หมอดินอาสา ผลงานวิจัย/งานวิชาการ และเทคโนโลยีการจัดการดิน ผ่านกระบวนการจัดการความรู้เพื่อให้บุคลากรทั้งภายในและภายนอกองค์กรมีความรู้ ความเข้าใจและมีฐานข้อมูลต่าง ๆ เพื่อประกอบการตัดสินใจในการจัดการดินเพื่อทำการเกษตร มีการแลกเปลี่ยนต่อยอดองค์ความรู้ระหว่างกัน และมีเครือข่ายการทำงาน ทำให้ได้คลังความรู้ด้านการจัดการดินแต่ละประเภท คลังความรู้สำหรับเกษตรกร และคลังความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล ส่งผลให้บุคลากรเป็นมืออาชีพด้านการพัฒนาที่ดิน หมอดินอาสาและเกษตรกรเป็น SMART Farmer ทรัพยากรดินได้รับการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบผ่านการมีส่วนร่วมของชุมชนและเป็นองค์กรดิจิทัล บรรลุสู่เป้าหมายสำคัญสูงสุดขององค์กร คือ เกษตรกรมีการใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างถูกต้องเหมาะสมและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตามภาพที่ 4.1

ภาพที่ 4.1 ระบบการจัดการความรู้กรมพัฒนาที่ดิน

พต. นำเกษตรกร และหมอดินอาสาจากพื้นที่ใกล้เคียง หรือพื้นที่อื่นๆ มาศึกษาดูงาน สร้างเวที แลกเปลี่ยน สร้างจุดหรือศูนย์เรียนรู้ และมีการจัดทำสื่อวีดิทัศน์จำลองภาพให้เห็นแต่ละขั้นตอน ดำเนินการสกัด ความรู้จากวิธีดำเนินงานในพื้นที่ของหมอดินอาสาที่ได้รับเลือกเป็นหมอดินอาสาดีเด่น และจัดทำเอกสาร เผยแพร่ และจัดทำสคริปต์เพื่อจัดทำเป็นสื่อวีดิทัศน์แล้วนำไปเผยแพร่ทั้งในโทรทัศน์ วิทยุ เว็บไซต์ KM LDD หรือเจ้าหน้าที่ของ พต. จะนำหมอดินอาสา เกษตรกรที่สนใจเข้ามาศึกษาดูงานในพื้นที่จริง และได้นำองค์ความรู้ ด้านการวางแผนการใช้ที่ดิน ไปพัฒนาวัตกรรม ในการแก้ไขปัญหาในเชิงพื้นที่ร่วมกับหน่วยงานส่วนท้องถิ่น (อบต.) อย่างบูรณาการ จนเกิดเป็นแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practices) องค์ความรู้เหล่านี้ที่ได้จากหมอดินอาสา เกษตรกร พต. จะเก็บรวบรวมไว้ที่ ถึงความรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน บนหน้าเว็บไซต์ของกรม ตามภาพที่ 4.2

ภาพที่ 4.2 ถึงความรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน

พต. ได้เชื่อมโยงองค์ความรู้กับองค์การ ภายนอก และถ่ายทอดไปยังกลุ่มเป้าหมาย และผู้รับบริการเพื่อให้มีการนำไปประยุกต์ใช้ กับภูมิปัญญา ของท้องถิ่นหรือของหน่วยงาน ซึ่งจะช่วยให้เกิดการต่อยอดความรู้ อาทิ การ ถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องดิน การอนุรักษ์ดิน และน้ำ การปรับปรุงบำรุงดิน ซึ่งปัจจุบัน พต. สร้างเครือข่ายเกษตรกรไปจนถึงระดับเด็กๆ เรียกว่า “หมอดินน้อยหรือยุวหมอดิน” เมื่อ ต้องถ่ายทอดความรู้เหล่านี้ให้เด็กๆ จำเป็นต้องหาวิธีการสื่อสารถ่ายทอดองค์ ความรู้ที่น่าสนใจ พต. จึงพัฒนาระบบ

สารสนเทศเชิงพื้นที่ เพื่อวางแผนการใช้ที่ดินเกษตรกรรายแปลง (LDD On Farm Land Use Planning) โดยรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ในการจัดการการเกษตรและการปลูกพืชให้เหมาะสมกับดิน และสร้างฐานข้อมูล จำลองการทำเกษตรกรรมเป็นเกมออนไลน์ โดยการนำข้อมูลจริงมาใช้ในการจำลองการปลูกพืช 13 ชนิดพืช

4.4 การบริหารจัดการข้อมูล สารสนเทศ และปรับระบบการทำงานให้เป็นดิจิทัล

พต. มีแผนปฏิบัติการด้านดิจิทัล กรมพัฒนาที่ดิน ระยะ 3 ปี พ.ศ.2563-2565 สำหรับเป็นกรอบ ทิศทางในการพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลของกรมพัฒนาที่ดิน ซึ่งสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาตาม แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม แผนพัฒนารัฐบาลดิจิทัลของประเทศไทย และแผนปฏิบัติการ ดิจิทัลของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประกอบด้วย 5 ยุทธศาสตร์ คือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 เพิ่มศักยภาพ บุคลากรเพื่อรองรับการเป็นองค์กรดิจิทัลยุทธศาสตร์ที่ 2 ยกระดับการเชื่อมโยงและบริหารจัดการข้อมูล ด้วยระบบดิจิทัลยุทธศาสตร์ที่ 3 สร้างและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานระบบดิจิทัล ยุทธศาสตร์ที่ 4 ขับเคลื่อน นวัตกรรมและงานบริการดิจิทัลเพื่อการพัฒนาที่ดินสู่เกษตรอัจฉริยะ ยุทธศาสตร์ที่ 5 ยกระดับองค์การสู่ การเป็นองค์กรดิจิทัล โดยมีกลยุทธ์ที่สำคัญ เช่น 1) การพัฒนาบริการดิจิทัลด้านพัฒนาที่ดินที่ตอบสนอง ความต้องการของผู้รับบริการ (Citizen Centric) มีตัวชี้วัดที่ติดตามการบรรลุผล คือ ร้อยละความสำเร็จ ของการพัฒนาระบบดินออนไลน์ บริการข้อมูลดินและการใช้ที่ดิน 2) กลยุทธ์การบูรณาการข้อมูล (Data Integration) ภายในและภายนอกองค์กร เพื่อไปสู่การเปิดเผยข้อมูลและทำงานเชื่อมต่อกัน (Open and Connected Department) มีตัวชี้วัดที่ติดตามการบรรลุผล คือ ร้อยละความสำเร็จของการจัดทำระบบ การให้บริการประชาชนแบบ Single Form ที่เชื่อมโยงฐานข้อมูลบัตรประจำตัวประชาชนและฐานข้อมูล

ทะเบียนบ้าน และ 3) กลยุทธ์พัฒนาการบริหารภายในเพื่อเปลี่ยนผ่านสู่องค์กรดิจิทัล โดยมีตัวชี้วัดร้อยละความสำเร็จในการจัดทำระบบงานสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์เพื่อรองรับการลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Digital Signature)

พต. ได้วางระบบเครือข่ายสื่อสารข้อมูล และเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อให้ผู้บริหารสามารถติดตามผลการดำเนินงานในภาพรวมของกรม ผ่านระบบสารสนเทศ และมอบนโยบาย สั่งการสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต สถานีพัฒนาที่ดิน และศูนย์ศึกษาฯ ซึ่งกระจายอยู่ทั่วประเทศได้ทันเวลา ผ่านการประชุมทางไกลผ่านจอภาพ (Video Conference) และการประชุมออนไลน์ (Web Conference) ให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของ พต. ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค รับทราบนโยบายและทิศทางการดำเนินงานของ พต. พร้อมกัน และ เพื่อให้หน่วยงานส่วนกลางและส่วนภูมิภาค สามารถติดต่อสื่อสาร รายงานผลการปฏิบัติงานผ่านระบบสารสนเทศได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยมีการให้บริการเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และ วงจรสื่อสารข้อมูลความเร็วสูงเชื่อมโยงด้วยเทคโนโลยี MPLS (Multi Protocol Label Switching) ความเร็วอินเทอร์เน็ต 120/70 Mbps และมีวงจรอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง (FTTx) สำหรับให้บริการ C Internet Wifi มีความเร็ว 100/100 Mbps พร้อมอุปกรณ์เครือข่าย (Router Wifi) ให้กับหน่วยงานส่วนภูมิภาค รวมทั้งสิ้น 97 วงจร

พต. มีการนำระบบดิจิทัลมาใช้เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานภายในองค์กร ด้านการบริหารจัดการ เช่น ระบบการรายงานแผน/ผลการปฏิบัติงาน กรมพัฒนาที่ดิน (e-Plan) ฐานข้อมูลลงลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e-Signature) โปรแกรมรายงานเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานด้านบัญชี สนับสนุนการปฏิบัติงานและการพัฒนาทักษะของเจ้าหน้าที่ เช่น ระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ (e-Saraban) ระบบการลาอิเล็กทรอนิกส์ (e-Office) ระบบบริหารจัดการงบประมาณด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (e-FormICT) ระบบการประชุมทางไกลผ่านจอภาพ (Video Conference) ระบบการประชุมอิเล็กทรอนิกส์ (e-Meeting) ระบบบริหารจัดการเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ (e-Document) ระบบการฝึกอบรมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e-Training) นอกจากนี้ พต. ได้นำระบบดิจิทัลมาใช้ เพื่ออำนวยความสะดวกในการให้บริการประชาชน เช่น ระบบบริการประชาชน โดยยกเลิกการเรียกขอสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนจากผู้ขอรับบริการ ระบบสารสนเทศเชิงพื้นที่ เพื่อวางแผนการใช้ที่ดินเกษตรกรรมรายแปลง (LDD On Farm Land Use Planning) ระบบบัตรดินดี (ID Din Dee) โครงการแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน (บ่อจิ๋ว)

จากระบบดังกล่าวเบื้องต้น มีการจัดเก็บข้อมูลเชิงพื้นที่ (GIS) ข้อมูลการบริหารจัดการพื้นที่การเกษตร (MIS) และข้อมูลส่วนบุคคลของเกษตรกร ซึ่งมีความสำคัญ พต. จึงได้วิเคราะห์ความเสี่ยง และมีภายใต้แผนรองรับสถานการณ์ฉุกเฉินจากภัยพิบัติอันอาจมีผลกระทบต่อระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (IT Contingency Plan) เพื่อป้องกันกรณีระบบฐานข้อมูลสูญหาย โดยมีแผนการสำรองข้อมูล 2 ส่วน คือ ข้อมูล Software และ ข้อมูล Data และการทดสอบกู้คืนข้อมูล (Recovery) และทดสอบการใช้งานระบบ และมีแผนรองรับ กรณีถูกบุกรุก เจาะระบบหรือถูกโจมตีบนไซเบอร์ ป้องกันโดยการสแกนหาจุดอ่อนและอัปเดต Patch แก้ไขช่องโหว่ ปิด Port ที่ไม่ใช้ กำหนด Policy บน Firewall อัปเดตระบบป้องกันไวรัสให้ทันสมัย อีกทั้งประสานความร่วมมือกับศูนย์ประสานการรักษาความมั่นคงปลอดภัยระบบคอมพิวเตอร์ประเทศไทย (ThaiCERT) เพื่อเฝ้าระวังภัยคุกคามทางไซเบอร์ที่จะมีผลกระทบต่อระบบเครือข่ายและฐานข้อมูลกรมพัฒนาที่ดิน และมีการสรุปรายงานความมั่นคงปลอดภัยการให้บริการระบบสารสนเทศ และความต่อเนื่องในการให้บริการ (Network SLA) เสนอให้ผู้ทราบทุกเดือน รวมทั้งมีแผนรองรับภาวะฉุกเฉิน เช่น กรณีเกิดการชุมนุมประท้วงหรือเกิดการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส จนไม่

สามารถเข้ามาปฏิบัติงานในสำนักงานได้ แก่โดยการเปิด Remote Desktop/VPN มายังเครื่องแม่ข่ายเพื่อบริหารจัดการระบบ ตั้งระบบ File Drive เพื่อ Upload File ข้อมูลไปปฏิบัติงานที่บ้าน

ผลลัพธ์สำคัญในหมวด 7 ที่เป็นผลจากการดำเนินงานของหมวด 4

พด. กำหนดตัวชี้วัดติดตามผลการดำเนินงานของทุกหน่วยงานทั้งหน่วยงานหลักและสนับสนุน และถ่ายทอดตัวชี้วัดและค่าเป้าหมายอย่างเป็นระบบจากระดับกรมจนถึงระดับบุคคล สามารถขับเคลื่อนงานให้บรรลุเป้าหมายตามพันธกิจและยุทธศาสตร์ มีการประเมินผลการดำเนินงาน และนำผลการประเมินมาปรับปรุงกระบวนการและบริการจนเกิดนวัตกรรม เช่น ดินออนไลน์ : บริการข้อมูลดินและการใช้ที่ดิน ระบบสารสนเทศเชิงพื้นที่เพื่อวางแผนการใช้ที่ดินเกษตรรายแปลง LDD On Farm ระบบแผนที่ทางเลือกพืชเศรษฐกิจ Agri-Map Online แผนที่ทางเลือกพืชเศรษฐกิจ LDD Zoning และ Chat bot คูยกับน้องดินดี เป็นต้น พด. ใช้การยกระดับการจัดการความรู้เข้าสู่ระบบราชการ 4.0 (KM LDD 4.0) ซึ่งกระบวนการจัดการความรู้เริ่มตั้งแต่การบ่งชี้ความรู้ การสร้าง แสวงหาจัดความรู้ให้เป็นระบบ นำมาประมวล กลั่นกรอง พัฒนาช่องทางการเข้าถึงความรู้โดยเฉพาะการเผยแพร่ผ่านช่องทางดิจิทัล และมีการแบ่งปัน แลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกัน ตลอดจนมีการเรียนรู้ร่วมกันของบุคลากรในองค์กร ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้ช่วยเพิ่มขีดสมรรถนะของบุคลากรในองค์กร เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน รวมทั้ง พด. เปิดเผยแพร่ชุดข้อมูลมูลค่าสูง (High Value Data Sets) จำนวน 14 ชุดข้อมูล ผ่านระบบ MOAC Open Data ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อเชื่อมโยงข้อมูล ทำให้บุคลากรทั้งภายในและภายนอกองค์กรมีความรู้ มีข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการจัดการดินเพื่อทำการเกษตร มีเครือข่ายการทำงาน เกิดการแลกเปลี่ยนต่อยอดองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง และมีการรวบรวมองค์ความรู้ นวัตกรรมที่เป็นแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practice) จัดเก็บและเผยแพร่ในรูปแบบคลังความรู้ด้านการจัดการดินประเภทต่าง ๆ คลังความรู้สำหรับเกษตรกร คลังความรู้ด้านเทคโนโลยีดิจิทัล สำหรับบุคลากร ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียนำไปใช้ในการวางแผนการใช้ที่ดิน ลดต้นทุน พัฒนานวัตกรรมในการแก้ไขปัญหาเชิงพื้นที่

หมวด 5 การมุ่งเน้นบุคลากร

5.1 ระบบการจัดการบุคลากรที่ตอบสนองต่อยุทธศาสตร์และสร้างแรงจูงใจ

ระบบการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคลของ พด. เริ่มต้นจากการประเมินขีดความสามารถและอัตรากำลังด้านบุคลากร โดยมีแนวทางการพัฒนาบุคลากรที่เกิดจากการวิเคราะห์ภารกิจหลักขององค์การเพื่อใช้เป็นทิศทางในการประเมินขีดความสามารถของบุคลากรที่ต้องใช้เพื่อตอบสนองต่อภารกิจแต่ละด้านได้มากที่สุด จากนั้นได้นำผลการประเมินดังกล่าวมาเป็นข้อมูลสำหรับการจัดทำแผนกลยุทธ์การบริหารทรัพยากรบุคคลตามแนวทาง HR Scorecard เพื่อใช้เป็นแกนหลักในการบริหารและพัฒนาทรัพยากรบุคคลของ พด. ซึ่งในกระบวนการจัดทำแผนฯ จะเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วม โดยจะมีการเชิญข้าราชการทุกระดับ และตัวแทนที่ครอบคลุมทุกหน่วยงานเข้าร่วมในกระบวนการระดมสมอง และนำไปสู่การจัดทำแผนพัฒนาบุคลากรซึ่งจะเป็นการวิเคราะห์และสร้างหลักสูตรการฝึกอบรมที่สอดคล้องต่อการผลักดันภารกิจขององค์กรให้บรรลุผล ตัวอย่างเช่น ในภารกิจด้าน “ศึกษา สำรวจ วิเคราะห์ และจำแนกดินเพื่อกำหนดนโยบายและวางแผนการใช้ที่ดิน การกำหนดบริเวณการใช้ที่ดิน การควบคุมการใช้ที่ดินบริเวณที่มีการใช้หรือทำให้เกิดการปนเปื้อนของสารเคมี หรือวัตถุอื่นใด การกำหนดเขตอนุรักษ์ดินและน้ำ รวมทั้งติดตามสถานการณ์สภาพการใช้ที่ดิน” จากภารกิจดังกล่าว ขีดความสามารถของบุคลากรที่สามารถตอบสนองภารกิจ ประกอบด้วย 1) การสำรวจและจำแนกดิน 2) การวางแผนการใช้ที่ดิน 3) การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ซึ่ง พด. ได้บรรจุหลักสูตรการพัฒนาบุคลากร 1) มาตรฐานวิชาการงานพัฒนาที่ดิน 2) วางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล 3) การสำรวจดินโครงการเฉพาะกิจ (adhoc survey) 4) การจำแนกประเภทที่ดิน (ป่าไม้ถาวร) 5) มาตรฐานการออกแบบงานอนุรักษ์ดินและน้ำสำหรับโครงการ 1 ตำบล 1

ทฤษฎีใหม่ และในการกิจด้าน “ถ่ายทอดผลการศึกษา ค้นคว้า วิจัย และให้บริการด้านการพัฒนาที่ดิน รวมทั้งสร้างเครือข่ายหมอดินอาสา และกลุ่มเกษตรกรให้เข้มแข็ง เพื่อรองรับการถ่ายทอดเทคโนโลยี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาที่ดินและด้านอื่นๆ” ชี้ความสามารถของบุคลากรที่ตอบสนองภารกิจ ได้แก่ 1) การถ่ายทอดองค์ความรู้ 2) การบริการงานพัฒนาที่ดิน 3) การสร้างเครือข่าย ซึ่ง พต. ได้บรรจุหลักสูตรการพัฒนาบุคลากร ได้แก่ 1) การทำงานแบบบูรณาการและการทำงานเชิงรุก 2) เทคนิคการนำเสนออย่างมีประสิทธิภาพ 3) การประชุมแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ด้านผลิตภัณฑ์สารเร่ง พด. 4) มีสเตอร์เกษตรอินทรีย์หลักสูตรเทคนิคการตรวจเยี่ยมฟาร์มในกระบวนการรับรองแบบมีส่วนร่วม PGS, การบันทึกข้อมูลในระบบฐานข้อมูลเกษตรอินทรีย์กรมพัฒนาที่ดินและการนำเข้าข้อมูลเพื่อขึ้นทะเบียนการรับรอง PGS และ มาตรฐานเกษตรอินทรีย์และระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม PGS ด้วยระบบการประชุมออนไลน์ (Video conference & Web conference) เป็นต้น

พต. มีการกระตุ้นให้บุคลากรเกิดแรงจูงใจ เพื่อการทำงานที่มีประสิทธิภาพสูง โดยมุ่งเน้นและให้ความสำคัญต่อการตอบแทนและการสร้างความก้าวหน้าให้กับบุคลากร ประกอบด้วย 1) การกำหนดแนวทางการบริหารผลการปฏิบัติราชการ ที่มีความโปร่งใสและเป็นธรรม เชื่อมโยงการประเมินผลข้าราชการในการเลื่อนเงินเดือน โดยถ่ายทอดตัวชี้วัดจากภารกิจหลักระดับกรม ลงสู่ระดับสำนัก/กอง และระดับบุคคล 2) การจัดทำแผนเส้นทางสังสมประสบการณ์และผลงาน (Career Path) ของตำแหน่งในระดับผู้อำนวยการสำนัก/กอง เพื่อให้บุคลากรสามารถวางแผนการพัฒนาความก้าวหน้าตนเองในสายงาน 3) การจัดทำเส้นทางฝึกอบรม (Training Road Map) ของตำแหน่งนักวิชาการเกษตร ซึ่งเป็นหนึ่งในตำแหน่งหลักขององค์การ และมีจำนวนบุคลากรสัดส่วนมากที่สุด เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะและสมรรถนะของบุคลากร และ 4) ส่งเสริมงานด้านวิชาการขององค์การ โดยมีการคัดเลือกผลงานในแต่ละสาขาทางวิชาการที่มีความโดดเด่นผ่านกระบวนการคัดเลือกด้วยรูปแบบคณะกรรมการร่วมระหว่างหน่วยงาน จากนั้นเปิดโอกาสให้นำเสนอผลงานในเวทีระดับกรมฯ และยกย่องชมเชยโดยการมอบรางวัลแก่บุคลากรเจ้าของผลงาน อีกทั้งยังมีการส่งเสริมให้บุคลากรมีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดการสร้างนวัตกรรมการทำงาน โดยมีการจัดกิจกรรมเพื่อเป็นเวทีกลางในการแสดงผลงาน และเป็นช่องทางให้บุคลากรสามารถนำเสนอผลงานตามแนวคิดของตนเองอย่างสร้างสรรค์ ตัวอย่างเช่น การจัดการประชุมวิชาการประจำปี โดยส่งเสริมให้บุคลากรส่งผลงานเชิงวิชาการที่เกี่ยวข้องกับภารกิจและบทบาทที่รับผิดชอบ เพื่อสร้างนวัตกรรมการทำงาน พร้อมกับมีการให้รางวัลในแต่ละสาขาเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในรูปแบบที่หลากหลายเกี่ยวกับงานตามภารกิจของ พต. เช่น โครงการประกวดวิดีโอการพูดนำเสนอ (Oral Presentation) การสื่อความด้วยการวาดภาพบนบอร์ดกระดานดำ เป็นต้น รวมทั้งได้มีการกำหนดนโยบายหลักในการพัฒนาองค์การ โดยการนำแนวทางการพัฒนาองค์การตามหลัก Smart Workplace for Productivity Enhancement โดยเปิดกว้างให้ทุกหน่วยงานขององค์การสามารถคิดและวิเคราะห์พัฒนางานบริการของหน่วยงานตนเอง โดยมุ่งเป้าหมายที่ลูกค้าและคุณภาพของผลผลิต

5.2 ระบบการทำงานที่มีประสิทธิภาพ คล่องตัว มุ่งผลสัมฤทธิ์

พต. ใช้กลไกการทำงานในรูปแบบของการตั้งคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และคณะทำงานที่ข้ามกลุ่ม/สำนัก/กอง โดยให้มุ่งผลสำเร็จของงานเป็นหลัก ประกอบไปด้วยบุคคลจากหลายหน่วยงาน ซึ่งแต่ละคนมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ความสามารถแตกต่างกัน มาร่วมกันปฏิบัติงานตามนโยบายและยุทธศาสตร์ ตลอดจนแผนงานตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งเป็นการบูรณาการการทำงานร่วมกันเพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ และมีแนวทางในการสร้างสภาพแวดล้อมทั้งทางกายภาพและบรรยากาศที่สนับสนุนให้เกิดการทำงานที่คล่องตัว โดยใช้หลักการ Smart Workplace for Productivity Enhancement เพื่อให้การทำงานมีประสิทธิภาพเกิดความสะดวก รวดเร็ว พึงพอใจต่อผู้ปฏิบัติงานและผู้รับบริการ มีองค์ประกอบหลัก 4 ด้าน คือ Smart Service Smart Utilization Smart Connection และ Smart Collaboration โดยเริ่มจากการให้ความรู้เกี่ยวกับหลักการดังกล่าวไปยังผู้อำนวยการสำนัก/

กอง และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติ และมีการตรวจประเมินจากคณะกรรมการ ซึ่งอธิบดีเป็นผู้แต่งตั้ง เพื่อคัดเลือก และให้รางวัลกับหน่วยงานที่จัดการตามหลักการ Smart Workplace for Productivity Enhancement

พต. ให้ความสำคัญกับการสร้างความร่วมมือกับเครือข่ายและหน่วยงานภายนอกเพื่อร่วมกัน แก้ปัญหาที่ซับซ้อน ยกตัวอย่างเช่น 1) การทำบันทึกข้อตกลงระหว่าง พต. กับสำนักงานคณะกรรมการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ในการสนับสนุนข้อมูลด้านแผนที่ป่าไม้ถาวร แผนที่สภาพการใช้ที่ดิน ข้อมูล เส้นชั้นความสูงของพื้นที่ เพื่อใช้ในการป้องกันการและปราบปรามการทุจริตอย่างบูรณาการ รวมทั้งมีการทบทวน ขั้นตอนการปฏิบัติงาน และกำหนดเป็นคู่มือการปฏิบัติงานเพื่อสร้างเป็นมาตรฐานในการปฏิบัติงาน รวมทั้ง ยกกระดับมาตรฐานการปฏิบัติงานด้วยการสร้างแอปพลิเคชันต่าง ๆ ที่มีข้อมูลสำหรับใช้ประโยชน์ในการ ปฏิบัติงาน เพื่อให้บุคลากรสามารถเข้าถึงข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว เพื่อใช้สนับสนุนการทำงานและการ แก้ปัญหาให้สามารถปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด 2) การให้คำแนะนำการจัดการดินที่ถูกต้อง จำเป็นต้องมีข้อมูลผลวิเคราะห์ดินที่ถูกต้อง แม่นยำ มีความน่าเชื่อถือ และมีมาตรฐานเดียวกัน พต. ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกเครือข่ายห้องปฏิบัติการวิเคราะห์ดินโลก (Global Soil Laboratory Network, GLOSOLAN) พัฒนามาตรฐานห้องปฏิบัติการวิเคราะห์ดินทั้งในระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับโลก ให้มีมาตรฐานเดียวกัน กิจกรรมที่ใช้ขับเคลื่อนการพัฒนามาตรฐานห้องปฏิบัติการแต่ละภูมิภาค ได้แก่ การ จัดทำคู่มือการวิเคราะห์ (standard operating procedures, SOPs) และการทดสอบประสิทธิภาพการ วิเคราะห์ดินโดยใช้กิจกรรมทดสอบความชำนาญห้องปฏิบัติการ (proficiency testing, PT) และใช้ตัวอย่าง ดินอ้างอิง (soil reference sample) เป็นตัวอย่างทดสอบ ทั้งนี้ GLOSOLAN ทำหน้าที่รวบรวมและ ประมวลผลข้อมูลจากกิจกรรมต่าง ๆ ของแต่ละภูมิภาค นำมาจัดทำเป็นภาพรวมของเครือข่าย ห้องปฏิบัติการระดับโลก โดย GLOSOLAN กำหนดแนวทางให้ประเทศสมาชิกแต่ละประเทศจัดตั้ง เครือข่ายห้องปฏิบัติการวิเคราะห์ดินของประเทศขึ้น (National Laboratory Network) ประเทศไทยจัดตั้ง เครือข่ายห้องปฏิบัติการวิเคราะห์ดินระดับประเทศขึ้น เรียกว่า Thailand Soil Laboratory Network หรือ TSLAN โดยได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่มีห้องปฏิบัติการอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบ ทั้ง หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เข้ามาร่วมเป็นสมาชิกเครือข่าย ปัจจุบัน TSLAN มี สมาชิกแล้ว 38 ห้องปฏิบัติการ โดย พต. ทำหน้าที่เป็น PT-Provider จัดทำตัวอย่างดินอ้างอิงและจัดทำ โปรแกรม PT แบบออนไลน์ เพื่อให้สมาชิก TSLAN เข้าร่วมกิจกรรม PT ได้ทั่วถึง และใช้กิจกรรม PT ควบคุมมาตรฐานการวิเคราะห์ของแต่ละห้องปฏิบัติการให้มีมาตรฐานเดียวกันได้ และ 3) พต. ร่วมแก้ไข ปัญหาความเสื่อมโทรมของที่ดิน ซึ่งเป็นปัญหาในระดับประเทศ ภูมิภาค และระดับโลก โดย จัดทำโครงการ พัฒนาระบบฐานข้อมูลเพื่อขับเคลื่อนและขยายผลการจัดการที่ดินอย่างยั่งยืน (DS-SLM) เป็นโครงการ ความร่วมมือในระดับนานาชาติและระดับชาติ ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากกองทุนสิ่งแวดล้อมโลกและ องค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ ร่วมกับประเทศที่เข้าร่วมโครงการ 15 ประเทศ เพื่อแก้ไข ปัญหาความเสื่อมโทรมของที่ดิน การดำเนินงานโครงการจะใช้หลักการดำเนินงานแบบบูรณาการ เน้นการ พัฒนาองค์ความรู้และฐานข้อมูลที่เชื่อมโยงจากระดับพื้นที่สู่ระดับภูมิภาค และระดับโลก ในประเทศไทย พต. ร่วมดำเนินโครงการฯ กับองค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ สมาคมดินและปุ๋ยแห่งประเทศไทย และมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พร้อมทั้งมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตั้งแต่ ชุมชนในท้องถิ่น องค์กรไม่แสวงหาผลกำไร หน่วยงานภาครัฐ เอกชน สถาบันการศึกษา สื่อ ประชาชน และเกษตรกร ซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการผลักดันและสนับสนุนให้เกิดการขยายผลการจัดการที่ดินอย่างยั่งยืน หรือวางแผนในการพัฒนาทรัพยากรที่ดินเชิงนโยบายและในเชิงพื้นที่

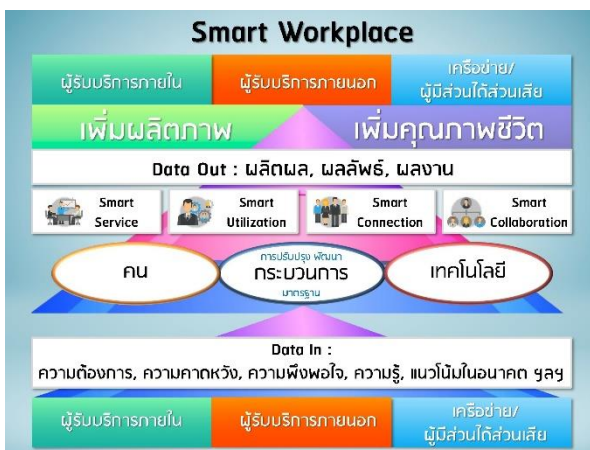
พต. มีแนวทางการเสริมสร้างความคล่องตัวในการทำงานและตัดสินใจ เป็นการจัดทำคำสั่งมอบ อำนาจ โดยอธิบดี ในฐานะหัวหน้าส่วนราชการ มอบอำนาจให้หัวหน้าหน่วยงานในสังกัดปฏิบัติราชการแทน อธิบดี ทั้งหน่วยงานที่ตั้งอยู่ในส่วนกลางและตั้งอยู่ในภูมิภาค เช่น 1) การมอบอำนาจให้ผู้อำนวยการ สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต เป็นผู้ดำเนินการสรรหาและเลือกสรรบุคคลเพื่อจัดจ้างเป็นพนักงานราชการ ภายในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ 2) การมอบอำนาจให้รองอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน ผู้อำนวยการกองหรือ

เทียบเท่า ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดิน ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาผู้อำนวยการศูนย์ปฏิบัติการ เป็น ผู้ดำเนินการและอนุมัติ เกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ 3) การมอบอำนาจให้ ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต เป็นผู้มีอำนาจลงนามอนุมัติรูปแบบสระเก็บน้ำ รวมทั้งอนุมัติให้แก้ไข รูปแบบสระเก็บน้ำ ลงนามในรูปแบบสระเก็บน้ำฉบับแก้ไข อนุมัติใช้รูปแบบสระเก็บน้ำฉบับแก้ไขของ เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ 1 ตำบล 1 กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ ภายในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบ เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อให้งานดังกล่าวมีความคล่องตัว ลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ทำให้งานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น มีผู้รับผิดชอบ ในผลงานชัดเจน และงานในภาคปฏิบัติกระทำโดยเจ้าหน้าที่ซึ่งรับผิดชอบในงานนั้นโดยตรง

5.3 การสร้างวัฒนธรรมการทำงานที่เป็นมืออาชีพ การสร้างความผูกพันและความเป็นเจ้าของให้แก่บุคลากร

พต. สร้างวัฒนธรรมการทำงานโดยนำประเด็นการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมภายนอกและภายใน ที่มีผลต่อความสามารถทางการแข่งขันขององค์กร เช่น การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ เทคโนโลยี กระแสสุขภาพ ปัญหาสิ่งแวดล้อม มลพิษทางดิน น้ำ อากาศ ภาวะทางเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งความต้องการและความคาดหวังของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เป็นต้น สร้างความตระหนักให้บุคลากร ระดมความคิดเห็นบุคลากรกำหนดกิจกรรมที่ยอมรับร่วมกันในการหล่อหลอมให้เกิดการปฏิบัติที่เหมือนกัน เป็นแนวทางเดียวกัน เพื่อให้บุคลากรมีพฤติกรรมที่คาดหวังตามค่านิยม THAI LDD โดยสร้างความเชื่อที่อยู่ในจิตใจของคนในองค์กร ด้วยการปลูกฝังวัฒนธรรมที่ดีเข้าถึงจิตใจ ทำให้เกิดการปฏิบัติโดยไม่ต้องบังคับ เช่น การทำงานบนพื้นฐานของข้อมูลทรัพยากรดินใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดเป้าหมายยุทธศาสตร์ระดับ กรม และการพัฒนาในระดับพื้นที่ด้วยหลักการอนุรักษ์ดินและน้ำ บุคลากรได้รับการปลูกฝังให้พร้อม ปฏิบัติงานให้บริการแก่เกษตรกร ในทุกสถานการณ์โดยไม่เลือกปฏิบัติ ทั้งในภาวะปกติและเกิดภัยพิบัติ ต่างๆ โดยยึดความต้องการและประโยชน์ที่เกษตรกรจะได้รับเป็นสำคัญ พต. ปลูกฝังให้บุคลากรเพิ่มพูน ความรู้ และพัฒนาทักษะด้านต่างๆ ตลอดเวลาเพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง โดยให้บุคลากรพัฒนาด้วย ตนเองและจัดหลักสูตรเฉพาะของแต่ละหน่วยงานเพื่อการ Coaching บุคลากรจากฐานที่รู้ร่น้อง รวมทั้งคัด กรององค์ความรู้เผยแพร่แลกเปลี่ยนเรียนรู้บน Website ของหน่วยงาน นอกจากนี้ พต. ยังจัดกิจกรรม กระตุ้นบุคลากรให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทักษะและประสบการณ์จากการทำงาน จัดให้มีเวทีนำเสนอ ผลงานและคัดเลือกผลงานดีเด่น มีการมอบรางวัลในวันสถาปนากรมฯ และจัดประชุมเสวนาให้บุคลากรที่มี ผลงานดีเด่นได้แชร์ประสบการณ์เป็นประจำ ก่อให้เกิดวัฒนธรรมการทำงานยึดหลักวิชาการ บริการด้วยใจ ใฝ่เรียนรู้

พต. ได้ดำเนินการสำรวจความพึงพอใจของบุคลากรกรมพัฒนาที่ดินต่อการบริหารพัฒนาทรัพยากร บุคคล จากกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 22 ของข้าราชการกรม เพื่อนำมาวิเคราะห์หาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความ ผูกพันองค์การของบุคลากร จากเกณฑ์ที่กำหนดพบว่ามีผลสอดคล้องใน 3 ด้าน ดังนี้ 1) การสนับสนุน การพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากร 2) การ ให้ความสำคัญกับการทำงานเป็นทีมและการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ 3) การพัฒนาหลักสูตรการ เรียนรู้ให้สอดคล้องกับความต้องการของบุคลากร ซึ่งได้นำปัจจัยดังกล่าวมาใช้เป็นทิศทางในการ ดำเนินการสร้างความผูกพันและความเป็นเจ้าของ ให้แก่บุคลากร พต. ใช้วิธีการพัฒนาบุคลากรด้วย การถ่ายทอดองค์ความรู้จากฐานที่รู้ร่น้อง โดยใช้ รูปแบบการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ (Learning by Doing) เพื่อสร้างทักษะ ความรู้ และ ประสบการณ์จากการลงมือทำในหน้างานจริง พร้อมกับใช้ระบบ Coaching and Mentoring ให้

ภาพที่ 5.1 กระบวนการ Smart Workplace

บุคลากรได้รับการดูแลช่วยเหลือ เมื่อประสบปัญหาอุปสรรคในระหว่างการพัฒนาหรือระหว่างการทำงาน และมีการปรับกระบวนการทางความคิด (mindset) ของข้าราชการในทุกระดับ โดยใช้หลักการ Smart Workplace เพื่อให้บุคลากรทุกระดับปรับการทำงาน โดยมุ่งเน้นประโยชน์และความต้องการของประชาชนเป็นหลัก ปรับการทำงานเชิงรุก สร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเพื่อพัฒนาที่ดินให้เกิดความยั่งยืน มีกลไกการขับเคลื่อน 4 ด้าน ประกอบด้วย Smart Service : การให้ความสำคัญกับลูกค้าและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย Smart Utilization : การบริหารจัดการทรัพยากรอย่างคุ้มค่า การใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน Smart Connection : ความสะดวกในการติดต่อ เข้าถึง การใช้ การแบ่งปันข้อมูลร่วมกัน Smart Collaboration : การทำงานเป็นทีม การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ส่งผลให้เกิดการปรับปรุงพัฒนา และยกระดับการทำงานทั้งในด้านการวางแผนงาน งบประมาณ การพัฒนาศักยภาพบุคลากร การสร้างความร่วมมือทั้งภายในและภายนอก จากภาคีเครือข่าย การเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลและเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินสมัยใหม่ ตอบสนองความท้าทายและการเปลี่ยนแปลง สามารถสร้างนวัตกรรมที่มุ่งเน้นประโยชน์ของประชาชน สามารถบูรณาการติดตาม และแก้ไขปัญหาได้ในทุกระดับ ตามภาพที่ 5.1

พต. มีแผนการพัฒนาบุคลากรที่ตอบสนองยุทธศาสตร์ และสมรรถนะหลักขององค์กร ได้แก่ แผนกลยุทธ์การบริหารทรัพยากรบุคคลตามแนวทาง HR Scorecard และแผนพัฒนาทรัพยากรบุคคลประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 โดยมีโครงการพัฒนาบุคลากรที่ตอบสนองต่อยุทธศาสตร์กรมพัฒนาที่ดิน มีหลักสูตรฝึกอบรม ดังนี้ หลักสูตร “มาตรฐานวิชาการงานพัฒนาที่ดิน” หลักสูตร “การสำรวจดินโครงการเฉพาะกิจ adhoc survey” “วางแผนการใช้ที่ดินระดับตำบล” และ “การดำเนินงานเกี่ยวกับการจำแนกประเภทที่ดิน (ป่าไม้ถาวร)” หลักสูตร “มาตรฐานการออกแบบงานอนุรักษ์ดินและน้ำสำหรับโครงการ 1 ตำบล 1 ทฤษฎีใหม่ “เทคนิคการตรวจเยี่ยมฟาร์มในกระบวนการรับรองแบบมีส่วนร่วม PGS และ “มาตรฐานเกษตรอินทรีย์และระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม PGS ด้วยระบบการประชุมออนไลน์ (Video conference & Web conference)” หลักสูตร “การทำงานแบบบูรณาการและการทำงานเชิงรุก” และ “เทคนิคการนำเสนออย่างมีประสิทธิภาพ” โครงการ “การประชุมแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ด้านผลิตภัณฑ์สารเร่ง พด.” และหลักสูตร “การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่สำหรับงานด้านการพัฒนาที่ดินด้วยโปรแกรมภูมิสารสนเทศ”

นอกจากนั้นเพื่อรองรับการนำเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ในการบริหารราชการแผ่นดินและจัดทำบริการสาธารณะ พต. ได้จัดทำแผนพัฒนาทักษะด้านดิจิทัลสำหรับข้าราชการและบุคลากร (2564-2566) พต. ได้มีการส่งเสริมการทำงานเป็นทีมที่ข้ามกลุ่ม/กอง/สำนัก เช่น การมีนโยบายจัดทำฐานข้อมูลการโต้ตอบกับผู้รับบริการอัตโนมัติด้วยเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligence: AI) “คุยกับน้องดินดี” จึงต้องมีการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานในรูปแบบคณะทำงาน ที่มีผู้แทนจากหน่วยงานเป็นเจ้าภาพข้อมูล มาร่วมประชุมปรึกษาหารือ วิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล จัดทำเนื้อหา (Content) จัดกลุ่มหมวดหมู่ (Category) ของข้อมูล ทำให้เกิดนวัตกรรมใหม่ของการบริการข้อมูลในรูปแบบ AI Chatbot ที่ตอบสนองต่อผู้รับบริการผ่านโซเชียลมีเดีย ตลอด 24 ชั่วโมง รวมทั้งเปิดโอกาสให้บุคลากรนำเสนอความคิดริเริ่มโดยจัดเวทีเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากประสบการณ์เพื่อสร้างแรงบันดาลใจ กระตุ้นให้กับบุคลากรในการเรียนรู้ผ่านการเรียนรู้ เช่น ประสบการณ์ศึกษาต่อต่างประเทศ การศึกษาดูงานต่างประเทศ การฝึกอบรมทั้งในและต่างประเทศ การได้รับเลือกเป็นข้าราชการดีเด่น เป็นต้น

5.4 ระบบการพัฒนาบุคลากร

พต. มีการจัดทำแผนกลยุทธ์การบริหารทรัพยากรบุคคลทุก 4 ปี และแผนปฏิบัติการประจำปี โดยใช้เทคนิค HR Scorecard เป็นเครื่องมือหรือกลไกในการขับเคลื่อนความสำเร็จของการบริหารทรัพยากรบุคคลของ พต. ซึ่งแผนดังกล่าวคำนึงถึงผลประโยชน์ที่บุคลากร ควรได้รับการพัฒนาบุคลากรให้มีทักษะ และสามารถปฏิบัติงานได้หลากหลาย รวมถึงการกำหนดนโยบายให้บุคลากรปรับเปลี่ยน หมุนเวียนการปฏิบัติงาน เพื่อ

พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ทักษะ สามารถปฏิบัติงานได้หลากหลายมากขึ้น อีกทั้งได้กำหนดตัวชี้วัดให้ผู้อำนวยการระดับกลุ่ม/ฝ่าย สอนงาน หรือ Coaching ผู้ได้บังคับบัญชาเพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพ

พต. มุ่งพัฒนาบุคลากร และผู้นำให้มีความรอบรู้ เป็นนักคิด มีความสามารถในการตัดสินใจ มีความคิดเชิงวิฤตที่จะพร้อมรับกับปัญหาที่มีความซับซ้อน โดยการส่งบุคลากรเข้ารับการพัฒนาในหลักสูตรต่าง ๆ เช่น 1) หลักสูตร “รัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์สำหรับผู้บริหารระดับสูง” 2) หลักสูตร “นักบริหารรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์” 3) หลักสูตร “การสร้างกระบวนการเปลี่ยนผ่านองค์กรสู่รัฐบาลดิจิทัล” 4) หลักสูตร “นักบริหารการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ระดับสูง” 5) หลักสูตร “นักบริหารการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ระดับกลาง” 6) หลักสูตร “การบริหารงานภาครัฐและกฎหมายมหาชน” 7) หลักสูตร “การบริหารเศรษฐกิจสาธารณะสำหรับนักบริหารระดับสูง” 8) หลักสูตร “นักบริหารการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ” ซึ่งเป็นโอกาสในการพัฒนาผู้บริหารระดับสูง ให้มีทักษะความเป็นผู้นำการพัฒนา นโยบายและการบริหารงานที่ทันสมัย ทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลก การบริหารจัดการระบบการพัฒนาที่ดินอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี สอดคล้องกับข้อสั่งการของนายกรัฐมนตรี ในการรองรับการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี การบริหารราชการแผ่นดินให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับประเทศและประชาชน รวมทั้งมีพัฒนาทักษะดิจิทัลให้กับบุคลากร ได้แก่ โครงการพัฒนาบุคลากรด้านคอมพิวเตอร์และสารสนเทศ หลักสูตร “การบริหารจัดการฐานข้อมูล LDD Zoning ทาง Internet” โครงการพัฒนาบุคลากรด้านคอมพิวเตอร์และสารสนเทศ หลักสูตร “ระบบรักษาความปลอดภัยด้านสารสนเทศ และระบบบริหารจัดการเพื่องานบริการประชาชน” โครงการพัฒนาบุคลากรด้านคอมพิวเตอร์และสารสนเทศ หลักสูตร “การบริหารจัดการข้อมูลและนำเสนอในรูปแบบ Visualization” เป็นต้น โดยทุกหลักสูตรการพัฒนาจะมีการติดตามผลการพัฒนา จากการประเมินจากผู้บังคับบัญชา และตัวผู้ที่ได้รับการพัฒนาเอง

ผลลัพธ์สำคัญในหมวด 7 ที่เป็นผลจากการดำเนินงานของหมวด 5

พต. ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาบุคลากรในทุกระดับ และมีนโยบายเพื่อผลักดันให้บุคลากรมีการพัฒนาความรู้เพื่อการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง โดยนโยบายสำคัญคือ การกำหนดตัวชี้วัดด้านการพัฒนาความรู้ให้กับบุคลากรทุกระดับ เพื่อเป็นเครื่องมือในการผลักดันให้เกิดการพัฒนาความรู้ของบุคลากรอย่างเข้มข้น ซึ่งตัวชี้วัดของบุคลากรในแต่ละระดับจะมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่แตกต่างกัน เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงและสามารถสร้างความต่อเนื่องของการดำเนินการพัฒนาความรู้เพื่อการปฏิบัติงาน โดยได้มีการกำหนดตัวชี้วัดด้านการพัฒนาบุคลากรให้กับบุคลากรแต่ละระดับดังนี้

ระดับ	รอบการประเมินที่ 1	รอบการประเมินที่ 2
ผู้อำนวยการกอง/สำนัก	ระดับความสำเร็จของการพัฒนาบุคลากรในหน่วยงาน	ระดับความสำเร็จของการส่งเสริมการพัฒนาความรู้ของบุคลากรในหน่วยงาน
ผู้เชี่ยวชาญ ผู้อำนวยการศูนย์ ผู้อำนวยการสถานีพัฒนาที่ดิน ผู้อำนวยการกลุ่ม หัวหน้าฝ่าย	ระดับความสำเร็จของการพัฒนาบุคลากรในสังกัดด้วยการสอนงาน (Coaching)	ระดับความสำเร็จของการพัฒนาบุคลากรในสังกัดด้วยการสอนงาน (Coaching)
ข้าราชการทั่วไป	ระดับความสำเร็จของการพัฒนาความรู้	ระดับความสำเร็จของการพัฒนาความรู้

จากการกำหนดชุดตัวชี้วัดด้านพัฒนาบุคลากรชุดข้างต้น เพื่อประกอบการพิจารณาเลื่อนเงินเดือนรายบุคคล ส่งผลให้เกิดการผลักดันด้านการพัฒนาความรู้ของบุคลากรให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเมื่อมีการพัฒนาความรู้บุคลากรทุกคนต้องดำเนินการสรุปบทเรียนที่ได้รับรายงานผ่านผู้บังคับบัญชา เพื่อนำไปรวบรวมและเผยแพร่บนเว็บไซต์ของหน่วยงานสำหรับใช้เป็นคลังความรู้เพื่อการปฏิบัติงานเบื้องต้นของหน่วยงาน และ

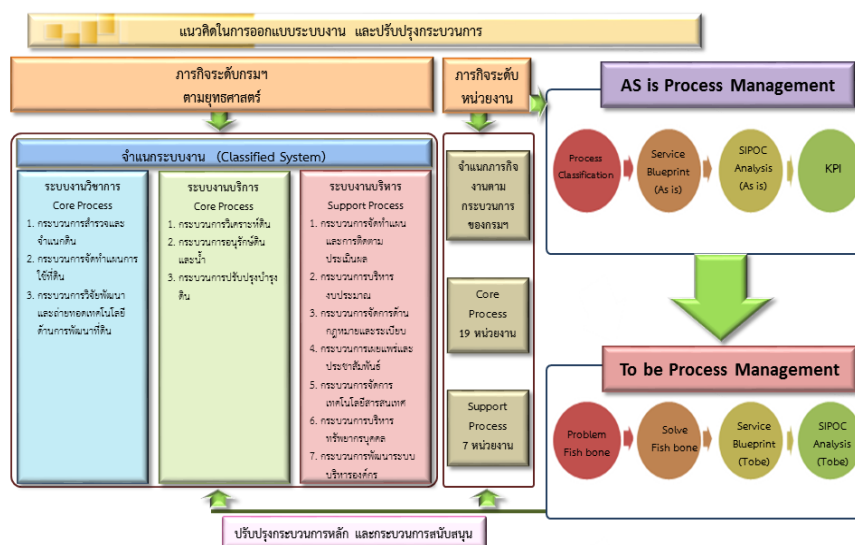
ส่งเสริมให้บุคลากรมีช่องทางในการพัฒนาความรู้ที่สะดวกและเข้าถึงง่าย ได้มีการจัดทำหลักสูตรที่มีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรผ่านระบบ LDD e-Training โดยผลสำเร็จที่ได้ คือ ร้อยละ 100 ของบุคลากรที่ได้รับการพัฒนาผ่านระบบ e-training (ระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ) และผ่านการทดสอบความรู้ จากการพัฒนาความรู้ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องของบุคลากร รวมทั้งระบบการพัฒนาบุคลากรในรูปแบบอื่นของ พต. ได้แก่ การฝึกอบรมตามแผนพัฒนาบุคลากรประจำปี การกำหนด Career path ในตำแหน่งผู้อำนวยการสำนัก/กอง การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ฯลฯ เพื่อที่จะสร้างและพัฒนาสมรรถนะให้กับบุคลากรให้พร้อมต่อการปฏิบัติราชการให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด จะเห็นได้จากผลสำเร็จของตัวชี้วัดที่แสดงถึงความก้าวหน้าของบุคลากรและความก้าวหน้าสู่ตำแหน่งตามแผน คือ ร้อยละของบุคลากรที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นไปตามเงื่อนไขของแผน Career Path เป็นไปตามเป้าหมายร้อยละ 100

หมวด 6 การมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ

6.1 กระบวนการทำงานที่เชื่อมโยงตั้งแต่ต้นจนจบผลลัพธ์ที่ต้องการ

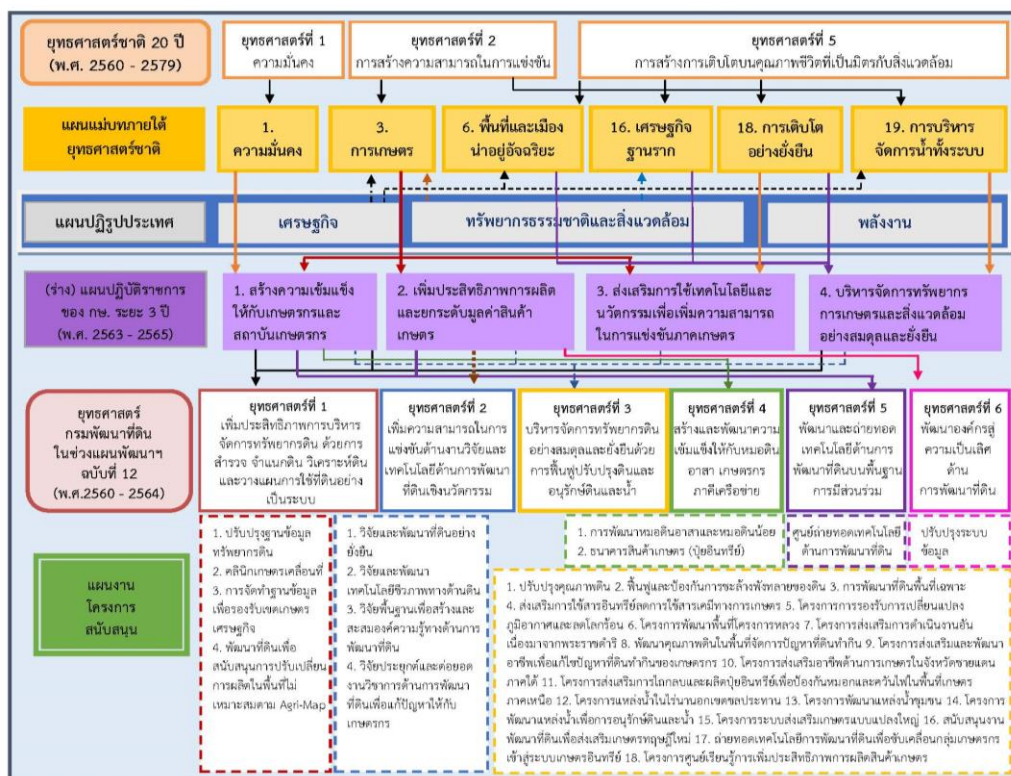
การออกแบบผลผลิต การบริการ และการปรับปรุงกระบวนการ พต. ได้วิเคราะห์ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตามบทบาทภารกิจ ตามกฎหมาย พันธกิจและเป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ และปัจจัยสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กร เพื่อดำเนินการออกแบบผลผลิตและบริการที่ตอบสนองต่อความต้องการและความคาดหวังของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ประกอบด้วย 4 ผลผลิตและบริการที่สำคัญ ดังนี้ 1) ฐานข้อมูลทรัพยากรดินและที่ดิน เช่น แผนที่ดิน (Soil map) แผนที่สภาพการใช้ที่ดิน (Present Land use) แผนที่ความเหมาะสมของดิน (Soil suitability) แผนที่ความเหมาะสมของที่ดินสำหรับพืชเศรษฐกิจ (Land suitability) แผนการใช้ที่ดิน (Land use plan) เป็นต้น 2) องค์ความรู้ด้านการพัฒนาที่ดิน เช่น การวิเคราะห์สภาพพื้นที่และวางแผนการใช้ที่ดิน การจัดการดินและน้ำเทคโนโลยีชีวภาพทางดิน และการอนุรักษ์ดินและน้ำ เป็นต้น 3) งานบริการด้านการพัฒนาที่ดิน เช่น บริการวิเคราะห์ดิน บริการแผนที่และข้อมูลเชิงแผนที่ ปัจจัยการผลิต ผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ และเทคโนโลยีการจัดการดิน และ 4) โครงสร้างพื้นฐานด้านการพัฒนาที่ดิน เช่น งานพัฒนาแหล่งน้ำ และระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ เป็นต้น พต. ออกแบบระบบงาน (Work System) เพื่อให้ผลผลิตและบริการดังกล่าวมีคุณภาพ ได้มาตรฐาน และส่งมอบตรงตามความต้องการและความคาดหวังของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกิดความพึงพอใจ โดยวางระบบ (Work System) ออกเป็น 3 ระบบ คือ 1) ระบบงานวิชาการ 2) ระบบงานบริการ และ 3) ระบบงานบริหาร และแบ่งระบบงานออกเป็น

กระบวนการหลัก (core process) 6 กระบวนการ ประกอบด้วย 1) สำรวจและจำแนกดิน 2) จัดทำแผนการใช้ที่ดิน 3) วิเคราะห์ดิน 4) วิจัยพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน 5) อนุรักษ์ดินและน้ำ และ 6) ปรับปรุงบำรุงดิน และกระบวนการสนับสนุน (support process) 7 กระบวนการ ประกอบด้วย 1) การจัดทำแผนและการติดตามประเมินผล 2) การบริหารงบประมาณ 3) การจัดการด้านกฎหมายและระเบียบ 4) การเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ 5) การจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ 6) การบริหารทรัพยากรบุคคล และ 7) การพัฒนาระบบบริหารองค์กร ตามภาพที่ 6.1 พต. ใช้เครื่องมือ SIPOC

ภาพที่ 6.1 ระบบงานและการปรับปรุงกระบวนการ

วิเคราะห์ผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ปัจจัยนำเข้า ขั้นตอนการทำงาน และผลผลิตและบริการ กำหนดเป็นข้อกำหนดที่สำคัญของผลผลิต บริการ และกระบวนการ รวมทั้งวางระบบการปรับปรุงกระบวนการ ถ่ายทอดสู่การจำแนกและจัดการกระบวนการระดับหน่วยงาน (ระดับกอง/สำนัก) เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจเรื่องระบบงาน จากหน่วยงานหลัก 19 หน่วยงาน และหน่วยงานสนับสนุน 7 หน่วยงาน โดยทุกหน่วยงานได้ดำเนินการจำแนกกระบวนการ (process classification) ที่สำคัญตามภารกิจของหน่วยงานและสมรรถนะหลักขององค์กร พิจารณาผู้รับบริการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ผู้ส่งมอบและพันธมิตร มีการจัดการกระบวนการในปัจจุบัน (As is Process Management) ในทุกกระบวนการย่อย โดยใช้เครื่องมือการจัดทำขั้นตอนการปฏิบัติงานที่คำนึงถึงผู้รับบริการ (customers) และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (stakeholders) พิจารณาทั้งปัจจัยนำเข้า (input) และผลผลิตที่ส่งมอบในแต่ละขั้นตอน (output) และผลผลิตสุดท้ายที่สำคัญ (key output) ในลักษณะของ service blueprint จัดทำข้อกำหนดกระบวนการโดยใช้เครื่องมือ SIPOC Analysis และมีการจัดการกระบวนการในอนาคต (To be Process Redesign) โดยใช้เครื่องมือ Fish bone diagram ในการวิเคราะห์ปัญหาและหาแนวทางแก้ไขปัญหา และจัดออกแบบกระบวนการใหม่ (service blueprint: To be) ซึ่งผลที่ได้จากออกแบบกระบวนการใหม่ จะนำไปสู่การจัดทำกลยุทธ์หรือแนวทางการพัฒนา และประกอบการตัดสินใจในการพิจารณาแผนงาน/โครงการสนับสนุน การขับเคลื่อนแผนงาน โครงการสู่การปฏิบัติโดยการกำหนดรูปแบบการเชื่อมโยงเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนปฏิรูปประเทศ แผนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ตามหลักความเชื่อมโยงความสัมพันธ์เชิงเหตุและผล (XYZ) ที่สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) กำหนด ทำให้ได้แผนงาน โครงการ ที่สอดคล้องกับเป้าหมาย และแนวทางการพัฒนาของยุทธศาสตร์ชาติ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติของ พต. โดยแผนงาน โครงการที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณในปีงบประมาณ พ.ศ. 2562 จำนวนทั้งสิ้น 29 โครงการ (X) มีการสอดคล้องในการขับเคลื่อนเพื่อสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาประเทศภายใต้แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ (Y1) จำนวน 6 แผนแม่บทฯ โดยดำเนินงานภายใต้แผนแม่บทย่อย (Y2) จำนวน 7 แผนแม่บทย่อย ซึ่งทั้งหมดจะสะท้อนเป้าหมายในการพัฒนา

ภาพที่ 6.2 ความเชื่อมโยงประเด็นยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนปฏิรูปประเทศและ (ร่าง) แผนปฏิบัติการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ของกรมพัฒนาที่ดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒

ประเทศตามยุทธศาสตร์ชาติ (Z) จำนวน 3 ยุทธศาสตร์ ตามภาพที่ 6.2การนำกระบวนการไปปฏิบัติ เพื่อให้การปฏิบัติงานของ พต. บรรลุข้อกำหนดที่สำคัญและเป็นไปตามเป้าหมายของกระบวนการ พต. ได้กำหนดให้มีผู้รับผิดชอบกระบวนการและกำกับการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามข้อกำหนดของกระบวนการ ติดตามและประเมินผลกระบวนการตามขั้นตอนดังนี้ (1) จัดทำคู่มือมาตรฐานขั้นตอนการปฏิบัติงาน (2) ฝึกอบรมสอนงานให้ผู้ปฏิบัติมีความรู้ความเข้าใจ และมีทักษะในการปฏิบัติงาน (3) ติดตามประเมินผลตามตัวชี้วัดกระบวนการ ทั้งในส่วนของ การวัดความรู้ความเข้าใจของผู้ปฏิบัติงาน และวัดผลงาน ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานตามกระบวนการ สร้างคุณค่า (4) ผู้บริหารกำกับดูแลภาพรวมของกระบวนการทั้งหมด ประเมินผลและรายงานผลการดำเนินงานในเวทีประชุมผู้บริหาร (5) นำผลที่ได้จากการประเมินและเปรียบเทียบไปปรับปรุงกระบวนการ ภายในหน่วยงาน ระหว่างหน่วยงาน และภายนอกหน่วยงาน เพื่อปรับปรุงกระบวนการหลักและกระบวนการสนับสนุนให้บรรลุตามข้อกำหนดที่สำคัญ โดยมีเป้าประสงค์ที่จะให้ผู้รับบริการของ พต. ได้รับการบริการที่มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น พต. มีการทบทวนและปรับปรุงเพื่อเพิ่มผลผลิตการจัดการทรัพยากรดินให้ดีขึ้นโดยการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ มีการวิเคราะห์และทบทวนระบบงานพร้อมตัดสินใจเพื่อการบริหารจัดการได้อย่างดี มีการบริหารจัดการวงจรการผลิตตั้งแต่การกำหนดเป้าหมายการพัฒนา การส่งมอบ ถ่ายทอดความรู้ส่งเสริมการกำกับให้เป็นไปตามกฎระเบียบมาตรฐานที่เกี่ยวข้องร่วมกับการสร้างความร่วมมือของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องภายใต้วิเคราะห้ทบทวนและออกแบบกระบวนการปฏิบัติงานของ พต. และขับเคลื่อนกระบวนการดังกล่าวไปสู่ผลลัพธ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามระบบงานทั้ง 3 ระบบและกำหนดตัวชี้วัดที่สำคัญที่เชื่อมโยงกันตลอดห่วงโซ่คุณค่า สอดคล้องกับความต้องการและความคาดหวังของผู้รับบริการ มีระบบในการคัดเลือกหมอดินอาสาในระดับต่าง ๆ และปรับปรุงหลักสูตรการอบรมแก่หมอดินอาสา เพื่อให้หมอดินอาสาเป็นเครือข่ายในการส่งมอบสินค้าและบริการ รวมทั้งมีการจัดฝึกอบรมบุคลากรในหน่วยงานภูมิภาคให้มีความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินการในกิจกรรมต่าง ๆ ของ พต. เพื่อยกระดับผลการดำเนินการของหน่วยงาน รวมทั้งมีการประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกปี เพื่อนำข้อเสนอแนะไปทำการปรับปรุงแก้ไข หากผู้ส่งมอบมีผลการดำเนินการไม่ดี จะมีการสื่อสารข้อมูลป้อนกลับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อแก้ไขและลงโทษตามกฎระเบียบที่กำหนดไว้ ยกตัวอย่างเช่น

โครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-map) จากชุดข้อมูลเชิงพื้นที่ ชุดข้อมูลกลุ่มชุดดินและชุดข้อมูลชุดดินที่ได้จากกระบวนการสำรวจและจำแนกดิน เป็นชุดข้อมูลที่มีมูลค่าสูงในระบบฐานข้อมูลเกษตรขนาดใหญ่ (Big Data) ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ส่งต่อชุดข้อมูลดังกล่าวให้กระบวนการวางแผนการใช้ที่ดิน จัดทำแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) บูรณาการข้อมูลเชิงพื้นที่จากทุกหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยซ้อนทับข้อมูลลงบนแผนที่ 69 ชั้นข้อมูล จาก 19 หน่วยงาน ได้แก่ ขอบเขตการปกครอง แผนที่แสดงพื้นที่สามมิติ การใช้ที่ดินปัจจุบัน พื้นที่เหมาะสมและไม่เหมาะสมกับพืชเศรษฐกิจสำคัญที่ปลูกในปัจจุบัน พื้นที่ดินปัญหา แหล่งน้ำได้ดินและผิวดิน เขตความเหมาะสมสำหรับการเพาะเลี้ยงปลาน้ำจืด/กึ่งทะเล โรงงานอุตสาหกรรม แหล่งรับซื้อและสหกรณ์การเกษตร เป็นต้น จัดทำแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) กำหนดระดับความเหมาะสมในการปลูกพืชแต่ละชนิดเป็น 4 ระดับ คือ S1 เหมาะสมมาก S2 เหมาะสมปานกลาง S3 เหมาะสมน้อย และ N ไม่เหมาะสม ซึ่งพื้นที่ N หมายถึงพื้นที่ปลูกพืชเศรษฐกิจที่ราคาตกต่ำ ผลผลิตล้นความต้องการของตลาด แม้ที่ดินเหมาะสมต่อการผลิตแต่ราคาขายผลผลิตต่ำ ไม่คุ้มกับการลงทุน เป็นความไม่เหมาะสมในมิติทางเศรษฐกิจ และเนื่องจากข้อมูลอยู่ในรูปของแผนที่ เจ้าหน้าที่นำข้อมูลไปส่งเสริมให้เกษตรกรเข้าถึงข้อมูลได้ยาก จึงดำเนินการร่วมกับ NECTEC พัฒนาโปรแกรมระบบให้บริการแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุกออนไลน์ (Agri-Map Online) บริการผ่านระบบอินเทอร์เน็ต เพื่อเพิ่มความสะดวกในการใช้งาน ให้กับเจ้าหน้าที่และเกษตรกรเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย ข้อมูลจากแผนที่ Agri-Map แสดงข้อมูลพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมกับการผลิตจำนวน 14.52 ล้านไร่ นำไปสู่การกำหนดนวัตกรรมเชิงนโยบายด้านวางแผนการใช้ที่ดิน การปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิต โดยเกษตรกรที่ปลูกพืชไม่เหมาะสมกับพื้นที่จะได้รับคำแนะนำและสนับสนุนให้ดำเนินการปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิตจากเดิมที่ไม่เหมาะสม (N หรือ S3) เป็น กิจกรรมการผลิตที่เหมาะสม ได้แก่ การเสนอทางเลือกในการผลิตพืชที่เหมาะสม หรือการทำเกษตรผสมผสาน หรือการทำปศุสัตว์ การเลี้ยงสัตว์น้ำ การปลูกหม่อนเลี้ยงไหม เป็นต้น มีการจัดทำ

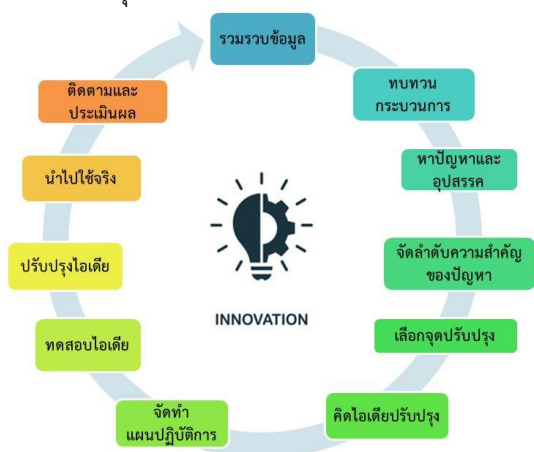
คู่มือการปฏิบัติงาน การอบรมให้ความรู้กับบุคลากรภายในกรมและภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ให้ความรู้และคำแนะนำกับเกษตรกร สร้างการมีส่วนร่วมของเกษตรกรในการร่วมวางแผนและดำเนินการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่

พต. ดำเนินการติดตามตัวชี้วัดจากผลการดำเนินงานที่ไม่เป็นไปตามเป้าหมายในปี 2561 และ 2562 พบว่าตัวชี้วัด “พื้นที่เกษตรกรรมที่ไม่เหมาะสมได้รับการปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิต” ภายใต้โครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-map) การปรับเปลี่ยนการผลิตสินค้าเกษตรในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม (N) กับการปลูกข้าวเป็นเกษตรผสมผสานภายใต้กระบวนการหลักการจัดทำแผนการใช้ที่ดิน ไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ซึ่งในปี 2563 พต. ได้ควบคุมความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น โดยใช้เครื่องมือ SIPOC ในการวิเคราะห์กระบวนการเดิม (As is process) ซึ่งพบปัญหาเกษตรกรไม่เข้าร่วมโครงการ เนื่องจากขาดแรงจูงใจ จึงทำให้ผลงานไม่เป็นตามเป้าหมาย พต.วิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อหาข้อเดียวในการปรับปรุง โดยการวิเคราะห์จากผลการประเมินโครงการของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และการลงพื้นที่สอบถามความต้องการของเกษตรกร ทำให้ทราบว่าเกษตรกรยังไม่เห็นผลลัพธ์หรือประโยชน์ที่ได้จากการปรับเปลี่ยนกิจกรรมการผลิต ดังนั้น พต. จึงปรับปรุงขั้นตอนและสร้างกระบวนการใหม่ (To be process) ให้มีขั้นตอนการถ่ายทอดเทคโนโลยีโดยจัดทำแปลงสาธิตเพื่อเป็นต้นแบบความสำเร็จของการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม ทำให้เกษตรกรมีความสนใจเข้าร่วมโครงการเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้การดำเนินงานตามตัวชี้วัดเกินค่าเป้าหมาย

สำหรับกระบวนการสนับสนุน กระบวนการงานการประเมินผลการปฏิบัติงานด้านบัญชีภายใต้กระบวนการบริหารงบประมาณ พต. ได้ควบคุมความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น โดยใช้เครื่องมือ SIPOC ในการวิเคราะห์กระบวนการเดิม (As is process) ซึ่งพบปัญหาลำดับขั้นตอนการรวบรวมรายงานเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานด้านบัญชีเกิดความล่าช้าส่งผลกระทบต่อเบิกจ่ายงบประมาณในภาพรวมกรมฯ พต.วิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อหาข้อเดียวในการปรับปรุง โดยสอบถามความต้องการของหน่วยงานย่อย ทำให้ทราบถึงปัญหาความล่าช้าที่เกิดขึ้น ดังนั้นจึงปรับปรุงขั้นตอนและสร้างกระบวนการใหม่ (To be process) โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลสร้างโปรแกรมแบบรายงานเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานด้านบัญชี ทำให้สามารถลดขั้นตอนได้จากเดิม ใช้เวลา 9 วัน เหลือ 5 วัน คิดเป็นร้อยละ 55 ส่งผลให้การเบิกจ่ายงบประมาณเป็นไปตามเป้าหมาย

6.2 การสร้างนวัตกรรมในการปรับปรุงผลผลิต กระบวนการ และบริการ

พต. สร้างนวัตกรรม โดยเกิดจากการรวบรวมข้อมูลและสถานการณ์แวดล้อมในปัจจุบันทั้งรัฐธรรมนูญ พ.ศ.2560 ยุทธศาสตร์ชาติ นโยบายไทยแลนด์ 4.0 แผนปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาการเกษตร ยุทธศาสตร์ของกรม และผลการดำเนินงานในปัจจุบัน ทบทวนกระบวนการหลักและสนับสนุนโดยใช้เครื่องมือ SIPOC วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคการดำเนินงานที่ผ่านมาและในอนาคตที่จะส่งผลให้การดำเนินงานไม่บรรลุผลสำเร็จ จัดลำดับความสำคัญของปัญหา เลือกจุดปรับปรุงที่ปรับปรุงแล้วมีผลกระทบสูงต่อการบรรลุเป้าหมาย คิดไอเดียในการปรับปรุงผลผลิต กระบวนการ และบริการโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digitalization) หรือการมีส่วนร่วม

ภาพที่ 6.3 กระบวนการสร้างนวัตกรรม

(Collaboration) หรือรูปแบบอื่นๆ จัดทำแผนปฏิบัติการ ทดสอบไอเดียว่าสามารถดำเนินการได้และนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ปรับปรุงไอเดีย/แผนปฏิบัติการ หากผลการทดสอบพบว่า มีปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการหรือไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง จากนั้นจึงนำนวัตกรรมไปใช้ในกระบวนการทำงานหรือส่งเสริมถ่ายทอดให้เกษตรกรและประชาชนทั่วไป และติดตามประเมินผล ตามภาพที่ 6.3 เกิดนวัตกรรมเชิงนโยบาย ผลผลิต กระบวนการ และบริการ ได้แก่ 1) นวัตกรรมเชิงนโยบาย เช่น 1.1) แผนการใช้ที่ดินระดับชาติ

ระดับจังหวัด และระดับตำบล กำหนดนโยบายตามแผนปฏิรูปด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ทรัพยากรดิน เพื่อการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้ใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้เกิดการจัดการทรัพยากรดินให้เหมาะสมกับการทำการเกษตร เพิ่มผลผลิต รายได้ และยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกร 1.2) **การปรับเปลี่ยนการผลิตทางการเกษตรให้เหมาะสมกับศักยภาพของดิน** ขับเคลื่อนโครงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) ตามนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปรับระบบการทำงานจากเดิมพัฒนาที่ดินให้เหมาะสมกับพืช เกิดเป็นนวัตกรรมเชิงนโยบาย ส่งเสริมเกษตรกรปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) เพื่อดำเนินกิจกรรมการผลิตที่เหมาะสม ในขณะเดียวกันในพื้นที่ที่เหมาะสม (S1, S2, S3) สนับสนุนเกษตรกรอนุรักษ์ดินและน้ำ และปรับปรุงบำรุงดิน ลดต้นทุน เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต 2) **นวัตกรรมเชิงกระบวนการ** เช่น 2.1) **การบริหารจัดการทรัพยากรดินเชิงบูรณาการระดับลุ่มน้ำ (เขตพัฒนาที่ดินลุ่มน้ำ)** การปรับกระบวนการทำงานเชิงระบบในพื้นที่ลุ่มน้ำ การพัฒนาจากสภาพปัญหาของพื้นที่ (Area Based Approach) เป็นลำดับแรก โดยบูรณาการข้อมูลและหลักการเชิงสหวิทยาการ (Collaboration) ประกอบด้วย การอนุรักษ์ดินและน้ำ การบริหารจัดการเชิงระบบนิเวศ การกระจายการถือครองอย่างเป็นธรรม ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การบูรณาการให้การใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นไปอย่างเหมาะสมตามศักยภาพของที่ดิน มีความเชื่อมโยงกับการจัดการทรัพยากรน้ำ และป่าไม้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และความมั่นคงของประเทศ คำนึงถึงความต้องการของประชาชน หลักธรรมาภิบาล การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การมีส่วนร่วมของชุมชน และภูมิสังคม 2.2) **การรับรองแบบมีส่วนร่วม (Participatory Guarantee Systems : PGS)** ปรับกระบวนการทำงาน สนับสนุนกลุ่มเกษตรกรรายย่อยให้ทำการผลิตเกษตรอินทรีย์ด้วยระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม PGS 3) **นวัตกรรมเชิงผลผลิต** 3.1) **บัตรดินดี** จากความร่วมมือทั้งด้านข้อมูลและองค์ความรู้ เทคโนโลยีการจัดการดินและน้ำ บุคลากร และเครือข่ายหมอดินอาสา จึงเป็นโอกาสให้ พต. การปรับกระบวนการทำงานเชิงรุก จัดทำ โครงการบริหารจัดการดินเชิงรุกแก่เกษตรกรรายแปลงผ่านบัตรดินดี ซึ่งบัตรดินดีเป็นบัตรประจำตัวดินของแปลงเกษตรกรที่มอบให้แก่เกษตรกรเฉพาะราย เสมือนเป็นประตูเชื่อมโยงไปสู่การขอรับบริการของ พต. โดยมีเจ้าหน้าที่และหมอดินลงพื้นที่ติดตามให้คำแนะนำการจัดการดินอย่างต่อเนื่องและมอบสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ 3.2) **เทคโนโลยีชีวภาพทางดิน** พต. ส่งเสริมการผลิตผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ พต. ต่าง ๆ เช่น สารเร่ง ชูปเปอร์ พต.1 เพื่อการปรับปรุงบำรุงดิน ผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์พต. 11 สำหรับพืชปรับปรุงบำรุงดิน (ปอเทือง โสนอัฟริกัน และถั่วพราง) เพื่อเพิ่มมวลชีวภาพให้กับพืชปรับปรุงบำรุงดิน ผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์พต.12 ซึ่งเป็นปุ๋ยชีวภาพสามารถช่วยเพิ่มธาตุอาหารไนโตรเจน ฟอสฟอรัส และโพแทสเซียมให้กับดิน ผลิตภัณฑ์สารเร่งชูปเปอร์ พต.3 พต.7 เพื่อควบคุมโรคและแมลงศัตรูพืช นำไปสู่การทำเกษตรระบบอินทรีย์ การพัฒนาเชื้อราอาบัสคูลาริไมคอร์ไรซา เป็นผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์สำหรับพืชเศรษฐกิจ นอกจากนี้ พต. ได้ทำการสำรวจความต้องการผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ของผู้รับบริการในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ พร้อมจัดทำแผนการผลิตผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์สารเร่งต่าง ๆ และสนับสนุนงบประมาณโครงการวิจัยเพื่อสร้างนวัตกรรม จัดทำหลักสูตรการอบรม เผยแพร่องค์ความรู้ เพื่อส่งเสริมให้มีการใช้นวัตกรรมจุลินทรีย์ในการทำการเกษตรมากขึ้นมีคณะกรรมการติดตามประเมินผลการปฏิบัติงาน และวัดผลงานที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานตามกระบวนการสร้างคุณค่าที่กำหนด

พต. กำหนดให้หน่วยงานจัดทำตัวชี้วัดตามคำรับรองการปฏิบัติงานระดับหน่วยงาน (IPA) เพื่อติดตามและควบคุมกระบวนการหลักและสนับสนุน พร้อมทั้งรายงานผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัด ในรอบ 6 เดือน และ 12 เดือน โดยมีการถ่ายทอดตัวชี้วัดลงระดับกลุ่ม/ฝ่าย และระดับบุคคล รวมทั้งกำหนดให้หน่วยงานคัดเลือกกระบวนการย่อยที่มีปัญหา ส่งผลต่อการบรรลุเป้าหมายตามตัวชี้วัด โดยใช้เครื่องมือ SIPOC วิเคราะห์เพื่อปรับปรุงและสร้างนวัตกรรม ยกตัวอย่างเช่น กระบวนการจัดทำฐานข้อมูลป่าไม้ถาวรภายใต้กระบวนการหลักสำรวจและจำแนกดิน ใช้เครื่องมือ SIPOC ในการวิเคราะห์กระบวนการเดิม (As is process) ซึ่งพบปัญหาเอกสารข้อมูลและแผนที่การจำแนกประเภทที่ดินบางส่วนชำรุดเสียหาย ภาพสแกนที่บันทึกในรูปแบบดิจิทัลมีไฟล์ขนาดใหญ่ ทำให้การประมวลผลภาพล่าช้า พื้นที่ที่ใช้ในการบันทึกข้อมูลไม่เพียงพอสำหรับการจัดเก็บ ข้อมูลมีความเสี่ยงที่จะสูญหายเนื่องจากอุปกรณ์จัดเก็บอาจจะชำรุดและเสื่อมสภาพ มีข้อจำกัดในการสืบค้นเอกสารข้อมูลการจำแนกประเภทที่ดิน การเรียกใช้งานข้อมูลการจำแนกประเภทที่ดินไม่สามารถเรียกใช้งานข้อมูลได้พร้อมกัน จึง

ทำให้การให้บริการตรวจสอบแนวเขตป่าไม้ถาวรเกิดความล่าช้า พต.วิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นเพื่อหาไอเดียในการเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ก่อให้เกิดนวัตกรรมบริการ “ระบบบริการข้อมูลและแผนที่ป่าไม้ถาวรออนไลน์” ส่งผลให้การให้บริการเกิดความรวดเร็ว เกษตรกรได้รับการตรวจสอบแนวเขตป่าไม้ถาวรเฉพาะรายมีจำนวนมากขึ้น

6.3 การลดต้นทุนและการใช้ทรัพยากรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและขีดความสามารถในการแข่งขัน

พต. คำนึงถึงต้นทุนการผลิตจากระบบปฏิบัติการด้านพัฒนาที่ดิน มีการคำนวณต้นทุนต่อหน่วยผลผลิตจากแผนปฏิบัติงานและงบประมาณประจำปีภายใต้กระบวนการหลักและกระบวนการสนับสนุน จำนวน 24 โครงการ 3 ผลผลิตหลัก แบ่งเป็น 47 กิจกรรมหลัก และกำหนดกิจกรรมย่อยภายใต้กิจกรรมหลักทั้งสิ้น 226 กิจกรรมย่อย มีการวิเคราะห์ต้นทุนผลผลิต และจัดทำแผนการลดค่าใช้จ่ายในภาพรวม ปรับปรุงกระบวนการหลักและกระบวนการสนับสนุน การส่งต่อผลผลิตระหว่างกระบวนการ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและการมีส่วนร่วม กำหนดแผนการปฏิบัติงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน ได้แก่ 1) **กำหนดราคากลางวัสดุสำนักงาน** โดยมีการแต่งตั้งคณะทำงานกำหนดราคากลางเพื่อให้เป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับทุกหน่วยงาน เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และใช้เป็นหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือแนวทางการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างของ พต. เพื่อให้การจัดซื้อวัสดุของกรมพัฒนาที่ดิน ได้วัสดุที่มีราคาที่เหมาะสมมีความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์ต่อทางราชการอย่างแท้จริง 2) **รณรงค์ลดการใช้กระดาษ** โดยให้ทุกหน่วยงานถือปฏิบัติ ได้แก่ (1) การลดกระดาษ เช่น การถ่ายเอกสารสองหน้า การนำกระดาษกลับมาใช้ซ้ำ (Reuse) การนำส่งเอกสารวาระการประชุมผ่านระบบ e-mail (2) การจัดส่งข้อมูลเพื่อจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานราชการของ พต. ให้จัดส่งข้อมูลทาง e-mail แนบไฟล์โดยไม่ต้องส่งข้อมูลในรูปแบบของเอกสาร (3) ลดการทำเอกสาร โดยใช้หนังสือรายงานประจำปี คู่มือ เอกสารแผ่นพับ Electronic หรือ QR CODE 3) **ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล** เพื่อให้การปฏิบัติงานเกิดความสะดวกรวดเร็ว ประหยัดทรัพยากรและงบประมาณ ได้แก่ ระบบการประชุมอิเล็กทรอนิกส์ (e-Meeting) ระบบการประชุมทางไกล VDO Conference รวมทั้งการสื่อสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เช่น Line, Line@, Facebook, Facebook live เป็นต้น ส่งผลให้ทุกหน่วยงานสามารถลดการเดินทางไปราชการ ทำให้ค่าใช้จ่ายในการเดินทางในภาพรวมของกรมฯ ลดลงจากปีงบประมาณ 2562 คิดเป็นร้อยละ 25.79 นอกจากนี้ในกระบวนการวางแผนการใช้ที่ดิน กิจกรรมด้านโครงการจัดทำสำมะโนที่ดินฯ ได้นำ Application Form ของ Google มาใช้เป็นเครื่องมือในการจัดทำแบบสอบถาม ทำให้ลดระยะเวลาการปฏิบัติงาน จากเดิม 25 ชั่วโมง เป็น 16.30 ชั่วโมง/1 รอบการทำงาน อีกทั้ง พต. ยังมีการพัฒนาระบบควบคุมการใช้จ่ายเงิน ทำให้สามารถควบคุมและรายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณของหน่วยงานส่วนกลางให้ผู้บริหารทราบได้อย่างรวดเร็ว รวมทั้งมีการนำโปรแกรมแบบรายงานเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานด้านบัญชีสำหรับการจัดส่งรายงานของหน่วยงานส่วนภูมิภาคมาใช้ ทำให้สามารถลดระยะเวลาการจัดส่งรายงานจากเดิม 9 วันทำการ เหลือ 4 วันทำการ ซึ่งส่งผลให้ส่งรายงานเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานด้านบัญชีให้กรมบัญชีกลางได้ก่อนกำหนดเวลา

เมื่อเปรียบเทียบข้อมูลกิจกรรมบริการวิเคราะห์ดินของ พต. กับสถาบันการศึกษา หน่วยงานของรัฐ และบริษัทเอกชน พต. มีศักยภาพในการตรวจสอบวิเคราะห์ คลอบคลุมทั่วประเทศเนื่องจากมีห้องปฏิบัติการทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค และสามารถเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันโดยการจัดให้มีหน่วยวิเคราะห์ดินเคลื่อนที่ และสนับสนุนชุดตรวจสอบดินภาคสนาม (Test kit) ให้กับเจ้าหน้าที่ พต. และเครือข่ายหมอดินอาสา สามารถให้บริการวิเคราะห์ดินในพื้นที่ของเกษตรกร เป็นการบริหารจัดการดินเชิงรุกตามนโยบายของ พต.

6.4 การมุ่งเน้นประสิทธิผลทั่วทั้งองค์การ และผลกระทบต่อยุทธศาสตร์ชาติ

พต. มีการกำหนดตัวชี้วัดในการติดตาม ควบคุมกระบวนการ (Leading Indicator) ซึ่งเป็นตัวชี้วัดที่คาดการณ์ความสำเร็จของกระบวนการ ยกตัวอย่างเช่น กระบวนการจัดทำแผนการใช้ที่ดิน มีตัวชี้วัดกระบวนการ 2 ตัวชี้วัด ได้แก่ 1) พื้นที่การเกษตรมีการใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างถูกต้องเหมาะสม (ไม่น้อยกว่า 2 ล้านไร่ต่อปี) และ 2) เกษตรกรมีการใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ยั่งยืน บนพื้นฐานการเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งมีการกำหนดตัวชี้วัดที่แสดงถึงความสำเร็จของการจัดการกระบวนการที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล และส่งผลกระทบต่อยุทธศาสตร์ประเทศในด้านต่าง ๆ เช่น **ตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจ** คือ เกษตรกรสามารถผลิตสินค้าได้ตรงตามความต้องการของตลาด ลดต้นทุนการผลิตได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 5 ผลผลิตมีคุณภาพดีขึ้น และจำหน่ายผลผลิตได้ในราคาที่สูง ส่งผลให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 **ตัวชี้วัดด้านสังคม** คือ เกษตรกรมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นเกิดความภูมิใจในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมโดยมีการใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างเหมาะสมตามศักยภาพของดิน และ**ตัวชี้วัดด้านสิ่งแวดล้อม** คือ ความสามารถในการแก้ปัญหาด้านความเสื่อมโทรมและการชะล้างพังทลายของดินสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน SDGs เป้าหมายที่ 15.3 เพื่อหยุดยั้งความเสื่อมโทรมของที่ดิน และใช้สารอินทรีย์ลดใช้สารเคมีทางการเกษตรส่งผลให้เกษตรกรปลอดภัยผู้บริโภคปลอดภัย โดยในปีที่ผ่านมา พต. มีผลงานโดดเด่นที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการบรรลุยุทธศาสตร์ชาติที่สำคัญ คือ การปรับเปลี่ยนพื้นที่นาข้าวไม่เหมาะสมเป็นสินค้าอื่นตามการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) ซึ่งได้รับรางวัลเลิศรัฐ สาขาบริการภาครัฐ ในปี 2561 ได้รับรางวัลระดับดีเด่นประเภทพัฒนาบริการที่เป็นเลิศ และด้วยมาตรฐานกระบวนการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม (Zoning by Agri-Map) ซึ่งกำหนดให้เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในระดับพื้นที่ทุกจังหวัดที่มีเป้าหมายงาน 67 จังหวัด ต้องดำเนินงานโดยคำนึงถึงมาตรฐาน 5 ขั้นตอน ส่งผลให้ในปี 2563 ได้รับรางวัลระดับดีเด่นประเภทขยายผลมาตรฐานบริการผลลัพธ์จากการดำเนินงาน เกษตรกรมีการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมตามแผนที่ Agri-Map จำนวน 101,753 ราย พื้นที่ 706,657 ไร่ (ปี 2559 - 2563) ทำให้เกษตรกรที่ปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นสินค้าใหม่ในทุกสินค้ามีผลตอบแทนสุทธียมากกว่าการปลูกข้าว โดยการปลูกข้าวให้ผลตอบแทนสุทธิ 1,292 บาท/ไร่/ปี การปรับเปลี่ยนเป็นเกษตรผสมผสาน หม่อนไหม ประมง และหญ้าเลี้ยงสัตว์ ให้ผลตอบแทนสุทธิ 5,096, 4,869, 4,637 และ 3,655 บาท/ไร่/ปี ตามลำดับ ส่งผลให้รายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตรของเกษตรกรเฉลี่ยต่อครัวเรือนเพิ่มขึ้น ซึ่งผลการดำเนินงานสามารถสะท้อนเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

สำหรับกระบวนการวิเคราะห์ดิน น้ำ พืช ปุ๋ย และสิ่งปรับปรุงดิน การดำเนินการตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ เริ่มจากการรับตัวอย่างเข้าสู่ระบบการวิเคราะห์ การเตรียมตัวอย่าง การวิเคราะห์ในห้องปฏิบัติการ และการรายงานผลการวิเคราะห์ ทุกขั้นตอนกระบวนการจะมีการควบคุมคุณภาพ มาตรฐาน และความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน โดยเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในทุกระดับจะได้รับการฝึกอบรมถึงแนวทางการปฏิบัติงานในแต่ละขั้นตอนที่รับผิดชอบ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจและตระหนักรู้ถึงความสำคัญของการวิเคราะห์ดิน น้ำ พืช ปุ๋ย และสิ่งปรับปรุงดิน แสดงให้เห็นว่าทุกขั้นตอนมีความสำคัญเท่าเทียมกัน การรับตัวอย่างเข้าสู่ระบบวิเคราะห์ผ่านระบบ e-Service และการเตรียมตัวอย่าง ต้องมีการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลการนำส่งตัวอย่าง ชื่อ นามสกุล จำนวนตัวอย่าง รหัสตัวอย่าง และอื่นๆ จะต้องมีความสอดคล้องกับข้อมูลรายละเอียดในใบนำส่งตัวอย่าง มีการจัดเรียงลำดับตัวอย่างตามเลขปฏิบัติการในขั้นตอนการเตรียมตัวอย่างดิน เพื่อป้องกันความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้น ใช้วิธีการยืนยันตัวตนของตัวอย่างโดยการติดรหัสเลขปฏิบัติการไว้ข้างขวดเก็บตัวอย่างดินและนำรหัสเลขปฏิบัติการเดียวกันใส่ไว้ในขวดก่อนนำส่งห้องปฏิบัติการ การวิเคราะห์ในห้องปฏิบัติการเป็นขั้นตอนที่สำคัญ นอกจากขั้นตอนวิธีการ

วิเคราะห์ที่ได้มาตรฐาน อุปกรณ์หรือเครื่องมือต่างๆ ต้องได้มาตรฐานเช่นเดียวกัน ห้องปฏิบัติการมีการสอบเทียบเครื่องมือวิทยาศาสตร์อยู่เป็นประจำเมื่อถึงรอบการสอบเทียบของเครื่องมือแต่ละเครื่อง มีการติดตามตรวจสอบและบำรุงรักษาเครื่องมืออย่างสม่ำเสมอ การทดสอบ ตรวจสอบวิเคราะห์ในแต่ละรายการมีการสอดคล้องตัวอย่างอ้างอิง การทำ Control chart การทดสอบซ้ำของตัวอย่าง รวมทั้งมีการทดสอบความชำนาญของห้องปฏิบัติการร่วมกับเครือข่ายห้องปฏิบัติการทั้งหน่วยงานภายในและต่างประเทศ เพื่อเป็นการประเมินคุณภาพและมาตรฐานของห้องปฏิบัติการ ขั้นตอนสุดท้ายคือการรายงานผลการวิเคราะห์ มีการตรวจสอบ และทวนสอบผลการวิเคราะห์ก่อนส่งรายงานผลการวิเคราะห์ให้กับผู้รับบริการ

พต. มีการเตรียมการเชิงรุกเพื่อลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อประสิทธิผลของการดำเนินงาน โดยมีการจัดการความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน และจัดการโดยวิธีการให้หน่วยงานศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาจากการดำเนินงานโครงการ และคัดเลือกโครงการนำมาจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง ประเมินและกำหนดแนวทางการบริหารความเสี่ยง กำหนดมาตรการ/กิจกรรมควบคุมความเสี่ยง จัดทำแผนบริหารความเสี่ยง นำแนวทางการจัดการความเสี่ยงไปใช้การบริหารโครงการ ประเมินผลการดำเนินงานตามแผนการบริหารความเสี่ยง และใช้กระบวนการตรวจสอบเพื่อป้องกันก่อนจะเกิดความเสียหาย อีกทั้งยังมีการเตรียมความพร้อมเพื่อรับมือกับ ภัยพิบัติและภาวะฉุกเฉิน เช่น 1) ภัยแล้ง/น้ำท่วม 2) ข้อมูลสูญหาย 3) กรณีถูกบุกรุกโจมตีหรือเจาะระบบจากภายนอก 4) การชุมนุมประท้วง 5) สถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา โดยมีการเตรียมความพร้อม คือ 1) ภัยแล้งน้ำท่วม-การติดตามสถานการณ์และปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบันและแจ้งเตือนภัยผ่านเว็บไซต์กรม 2) ข้อมูลสูญหายจาก Hard Disk ชำรุด นำข้อมูล Backup ล่าสุดมา Restore และทดสอบระบบ 3) การชุมนุมประท้วง แก้โดย Remote Desktop มายังเครื่องแม่ข่าย 4) กรณีถูกบุกรุก โจมตีหรือเจาะระบบจากภายนอก ป้องกันโดยปิด Port และติดตั้ง Patch แก้ไขช่องโหว่ และ Update Window 5) แผนการตรวจสอบภายใน และ 6) จัดทำแผนดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่องสำหรับการบริหารความพร้อมต่อสภาวะวิกฤต (Business Continuity Plan : BCP) เพื่อรองรับกรณีเกิดสถานการณ์และภัยพิบัติต่าง ๆ เช่น เหตุการณ์อัคคีภัย อุทกภัย แผ่นดินไหว ดินถล่ม ชุมชนประท้วง/จลาจล การป้องกันและควบคุมสารเคมี โรคระบาดต่อเนื่อง และไฟดับในวงกว้าง เป็นต้น พร้อมจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ ความเข้าใจ ผ่านช่องทางต่าง ๆ เพื่อป้องกันและเตรียมรับสถานการณ์ต่าง ๆ

ผลลัพธ์สำคัญในหมวด 7 ที่เป็นผลจากการดำเนินงานของหมวด 6

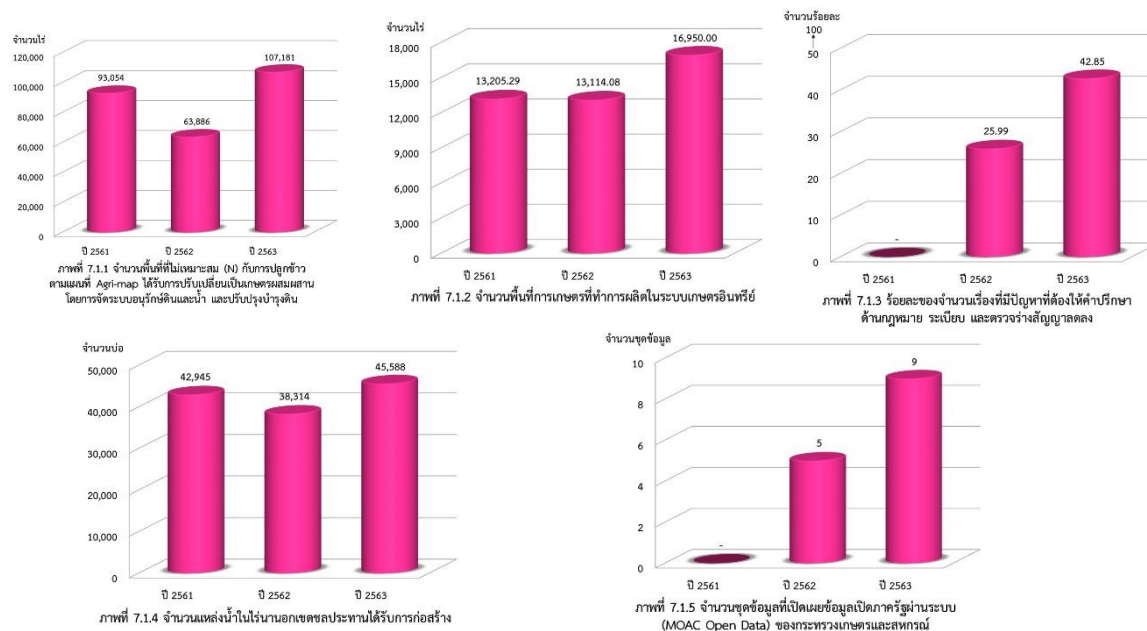
ในปี 2563 เป็นปีแรกที่ พต. มุ่งเน้นการปรับปรุงกระบวนการงานและการสร้างนวัตกรรมในระดับหน่วยงาน ทุกกระบวนการทั้งกระบวนการหลัก และกระบวนการสนับสนุน โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และการมีส่วนร่วม ส่งผลให้เกิดการลดต้นทุนของกระบวนการในภาพรวม เช่น ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการภายในประเทศ จากการใช้ระบบประชุมออนไลน์ (Video Conference & Web Conference) การจัดโครงการฝึกอบรมผ่านสื่อการเรียน การสอนระบบ LDD e – Training สามารถลดค่าใช้จ่ายได้ ร้อยละ 25.79 การใช้โปรแกรมแบบรายงานเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานด้านบัญชีสามารถลดระยะเวลาได้ร้อยละ 55 เป็นต้น นอกจากนี้ พต. ได้ปรับปรุงระเบียบกรมพัฒนาที่ดินว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. 2562 ส่งผลให้มีผู้ขอรับบริการข้อมูลดิน และการใช้ที่ดินเพิ่มขึ้นด้านประสิทธิผลของการบรรเทาผลกระทบด้านภัยพิบัติต่าง ๆ พต.ได้จัดทำแผนดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่องสำหรับการบริหารความพร้อมต่อสภาวะวิกฤต (BCP) และเตรียมความพร้อมต่อภาวะฉุกเฉินต่างๆ เช่น ซ้อมแผนภาวะฉุกเฉินด้าน IT ปีละ 2 ครั้ง เป็นต้น

ส่วนที่ 3

ผลลัพธ์การดำเนินการ

7.1 การบรรลุผลลัพธ์ของตัวชี้วัดด้านพันธกิจ

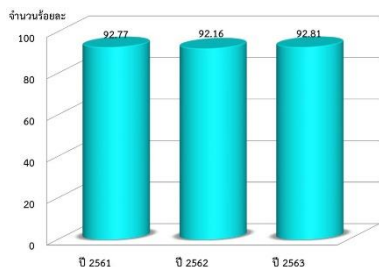
จากระบบการนำองค์การของผู้บริหาร พต. ทำให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายตามพันธกิจ และยุทธศาสตร์ โดยสามารถขับเคลื่อนให้มีการใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างเหมาะสม ดำเนินการปรับเปลี่ยนพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม (N) กับการปลูกข้าวตามแผนที่ Agri-map เป็นเกษตรผสมผสานด้วยการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ และปรับปรุงบำรุงดินเพิ่มขึ้นทุกปีโดยปี 2561-2563 ดำเนินการได้ 264,101 ไร่ (ภาพที่ 7.1.1) และก่อสร้างแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทานเพื่อการเกษตรปี 2561-2563 รวม 126,847 บ่อ (ภาพที่ 7.1.4) รวมทั้งส่งเสริมพื้นที่การเกษตรที่ทำการผลิตในระบบเกษตรอินทรีย์ตามนโยบายของกระทรวงฯ เพิ่มขึ้นโดยปี 2561-2563 ดำเนินการได้ 43,269.37 ไร่ (ภาพที่ 7.1.2) นอกจากนี้ผู้บริหาร พต. ได้กำกับตรวจสอบ ติดตาม สื่อสาร และชักจูงความเข้าใจเกี่ยวกับกฎระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องอยู่เป็นประจำผ่านช่องทางสื่อสารต่างๆ ส่งผลให้จำนวนเรื่องที่มีปัญหาที่ต้องปรึกษาด้านกฎหมายระเบียบและตรวจร่างสัญญาลดลง ร้อยละ 42.85 (ภาพที่ 7.1.3) ตลอดจนผู้บริหาร พต. ให้ความสำคัญกับการเปิดกว้างและเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานต่างๆ โดยบูรณาการร่วมกับส่วนราชการอื่นๆ เปิดเผยข้อมูลทรัพยากรดินผ่านระบบ MOAC Open Data ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จำนวน 9 ชุดข้อมูล (ภาพที่ 7.1.5)

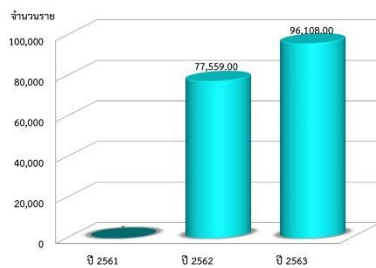
7.2 การบรรลุผลลัพธ์ตามตัวชี้วัดด้านผู้รับบริการและประชาชน

พต. มีการประเมินความพึงพอใจของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกปี เพื่อนำผลมาปรับปรุงกระบวนการให้บริการให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้เกินความคาดหวัง โดยปี 2563 ผู้รับบริการมีความพึงพอใจต่องานบริการของ พต. เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 92.81 และจากการเปิดเผยข้อมูลทรัพยากรดินของ พต. จำนวน 14 ชุดข้อมูล ผ่านระบบ MOAC Open Data ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีผลประเมินความพึงพอใจ ในปี 2563 ร้อยละ 93.59 (ภาพที่ 7.2.3) พต. ปรับการให้บริการข้อมูลดินและการใช้ที่ดิน โดยยกเลิกการจัดเก็บค่าบริการและพัฒนาการให้บริการผ่านโปรแกรมระบบดินออนไลน์ มีผลประเมินความพึงพอใจในปี 2563 ร้อยละ 93.00 รวมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพในการให้บริการตรวจสอบแนวเขตป่าไม้ถาวรเฉพาะราย โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ก่อให้เกิดนวัตกรรมบริการ “ระบบบริการข้อมูลและแผนที่ป่าไม้ถาวรออนไลน์” ส่งผลให้การให้บริการเกิดความรวดเร็ว เกษตรกรได้รับบริการจำนวนมากขึ้น (ภาพที่ 7.2.5) นอกจากนี้ พต.ยังสร้างความผูกพันของผู้รับบริการ โดยปรับวิธีการบริหาร

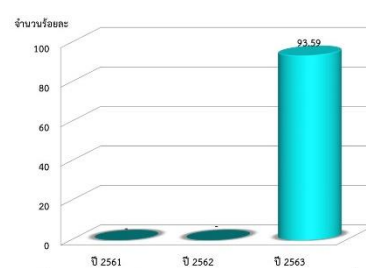
จัดการดินเชิงรุกแก่เกษตรกรรายแปลงผ่านบัตรดินดี ซึ่งบัตรดินดีเป็นบัตรประจำตัวดินของแปลงเกษตรกรที่มอบให้แก่เกษตรกรเฉพาะราย เสมือนเป็นประตูเชื่อมโยงไปสู่การขอรับบริการของ พต. โดยมีเจ้าหน้าที่และหมอดินลงพื้นที่ติดตามให้คำแนะนำการจัดการดินอย่างต่อเนื่องและมอบสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ปัจจุบันมีเกษตรกรได้รับบัตรดินดี รวม 173,667 ราย (ภาพที่ 7.2.2)

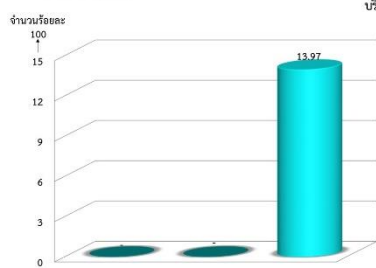
ภาพที่ 7.2-1 ร้อยละความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่องานบริการของกรมพัฒนาที่ดิน

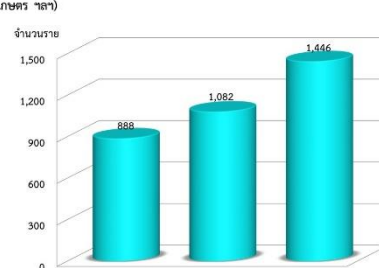
ภาพที่ 7.2.2 จำนวนสมาชิกผู้ถือบัตรดินดีที่ได้รับการติดตามดูแลให้ได้รับบริการต่างๆ จากกรมฯ อย่างต่อเนื่อง (ให้ความรู้/สาธิต/ฝึกอบรม/บริการวิเคราะห์ดิน มอบปัจจัยการผลิตทางการเกษตร ฯลฯ)

ภาพที่ 7.2.3 ร้อยละความพึงพอใจของผู้ใช้งานต่อชุดข้อมูลที่ต้องเปิดเผยทั้งหมด (กรมฯ มี 14 ชุดข้อมูลเปิดเผยข้อมูลภาครัฐผ่านระบบ (MOAC Open Data))

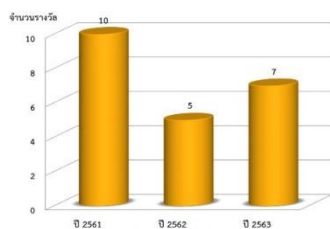
ภาพที่ 7.2.4 ต้นทุนการผลิตทางการเกษตรลดลงจากกิจกรรมพัฒนาคุณภาพดินในระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

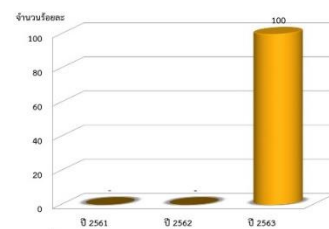
ภาพที่ 7.2.5 จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการตรวจสภาพแนวเขตป่าไม้อ่าว เหวะราย

7.3 การบรรลุผลลัพธ์ตามตัวชี้วัดด้านการพัฒนาบุคลากร

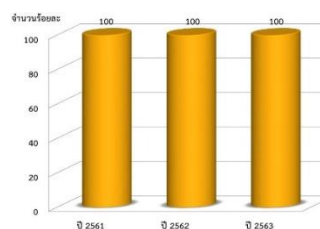
พต.เสริมสร้างสมรรถนะบุคลากร โดยบุคลากรมีการพัฒนานวัตกรรมผ่านผลงานที่ได้รับรางวัลเลิศรัฐในทุกปีโดยในปี 2561 – 2563 รวม 22 รางวัล(ภาพที่ 7.3.1) เพิ่มการเรียนรู้และพัฒนาบุคลากรผ่านระบบ e-training โดยในปี 2563 กำหนดเป็นตัวชี้วัดในการเพิ่มสมรรถนะของบุคลากร เช่น ระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ(ภาพที่ 7.3.2) บุคลากรได้รับการพัฒนาและส่งเสริมความก้าวหน้าตามเงื่อนไขของแผน Career Path(ภาพที่ 7.3.3) พต.เปิดกว้างในการให้ความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายภายนอกทั้งระดับชาติและระดับนานาชาติโดยร่วมเป็นคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และคณะทำงานร่วมในกรอบความร่วมมือด้านดินระหว่างกรมพัฒนาที่ดินและหน่วยงานต่างประเทศเพิ่มขึ้นในทุกปี(ภาพที่ 7.3.4) รวมทั้งส่งเสริมให้บุคลากรเข้าเป็นอาสาสมัครโดยในปี 2563 พต.เริ่มดำเนินการโครงการจิตอาสาพัฒนาที่ดิน “ลดและคัดแยกขยะ” ทำดีด้วยหัวใจลดภัยสิ่งแวดล้อม(ภาพที่ 7.3.5)

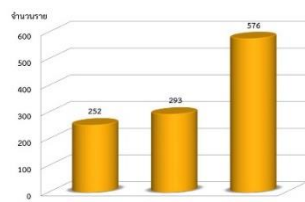
ภาพที่ 7.3.1 จำนวนผลงานที่ได้รับรางวัลเลิศรัฐ

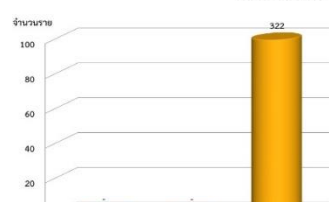
ภาพที่ 7.3.2 ร้อยละของบุคลากรที่ได้รับการพัฒนาผ่านระบบ e-training (ระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ) และ ผ่านการทดสอบความรู้

ภาพที่ 7.3.3 ร้อยละของบุคลากรที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นไปตามเงื่อนไขของแผน Career Path

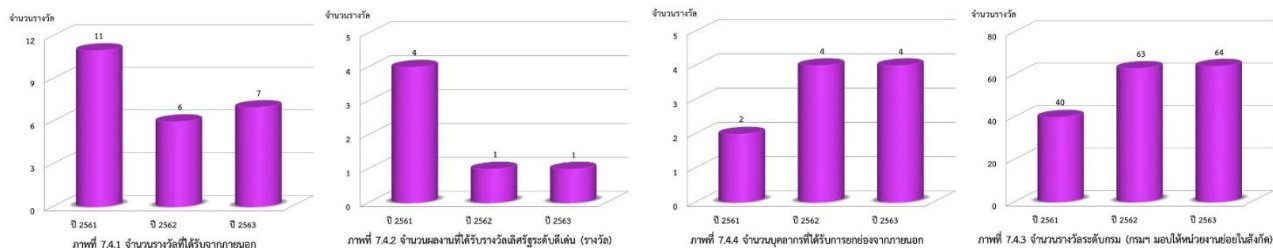
ภาพที่ 7.3.4 จำนวนบุคลากรที่ได้รับแต่งตั้งให้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และคณะทำงานที่แต่งตั้งโดยหน่วยงานภายนอกและร่วมในกรอบความร่วมมือด้านดินระหว่างกรมพัฒนาที่ดินและหน่วยงานต่างประเทศ

ภาพที่ 7.3.5 จำนวนบุคลากรที่เข้าร่วมโครงการจิตอาสาพัฒนาที่ดิน “ลดและคัดแยกขยะ” ทำดีด้วยหัวใจลดภัยสิ่งแวดล้อม

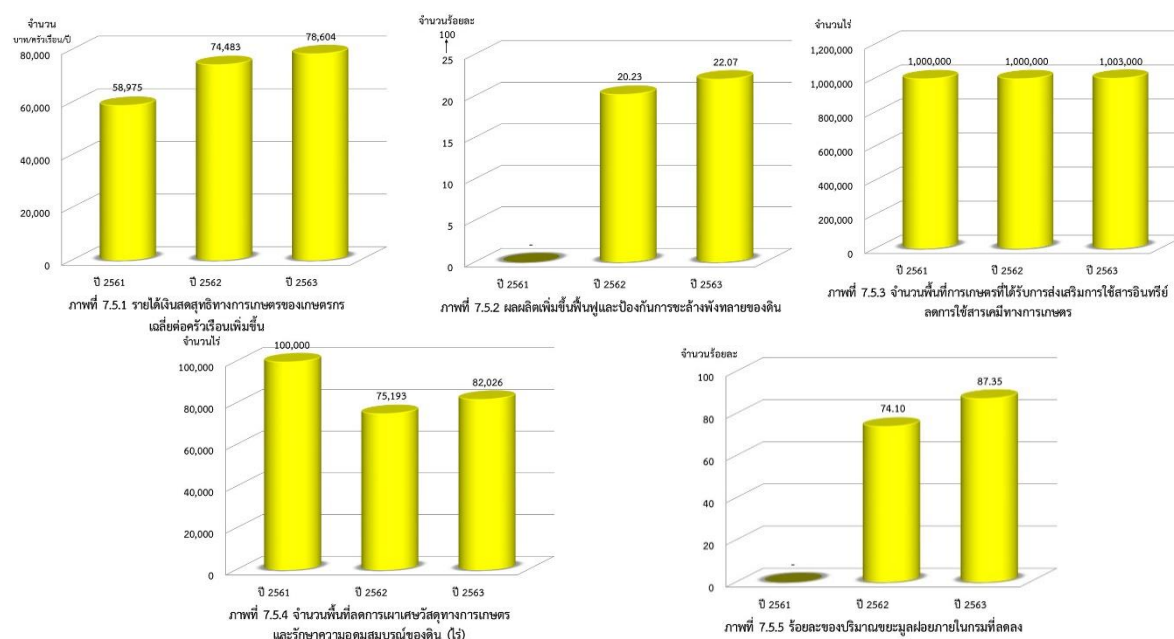
7.4 การบรรลุผลลัพธ์ตามตัวชี้วัดด้านการเป็นต้นแบบ

พต.มีการทบทวนปรับปรุงกระบวนการทำงานส่งผลให้กรมฯ เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้จากการได้รับรางวัลเลิศรัฐอย่างต่อเนื่องทุกปี ตั้งแต่ปี 2556 โดยในปี 2561 พต. ได้รับรางวัลเลิศรัฐ มีผลงานได้รับรางวัลในระดับดีเด่น ทั้งในสาขาบริการภาครัฐ และสาขาการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม และผ่านการประเมิน สาขา PMQA หมวด 2 การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ พต.สนับสนุนและผลักดันให้เกิดการพัฒนาปรับปรุงกระบวนการทำงาน ทำให้ พต. มีผลงานโดดเด่นเสนอขอรับรางวัล โดยในปี 2562 – 2563 ได้รับรางวัลสาขาบริการภาครัฐ และสาขาการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม รวม 13 รางวัล (ภาพที่ 7.4.1-7.4.5)

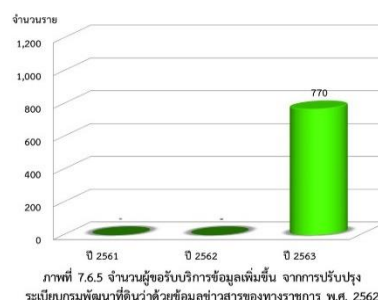
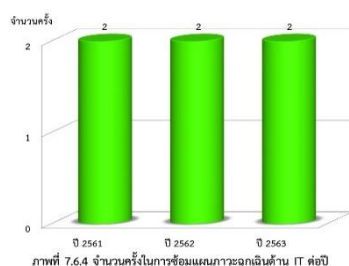
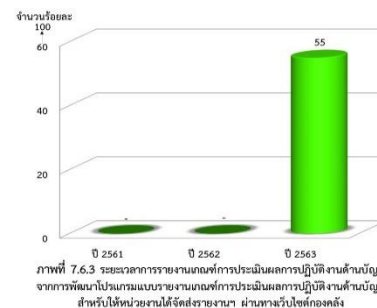
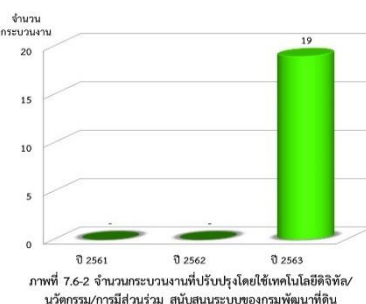
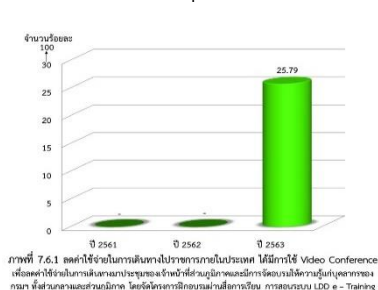
7.5 การบรรลุผลลัพธ์ตามตัวชี้วัดด้านผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม สาธารณสุข และสิ่งแวดล้อม

ผลจากการดำเนินงานของ พต. ด้านเศรษฐกิจ การปรับปรุง พื้นฟู และป้องกันการชะล้างพังทลายของดินส่งผลให้ผลผลิตของเกษตรกรเพิ่มขึ้นในปี 2562 และ 2563 ร้อยละ 20.23 และ 22.07 ตามลำดับ (ภาพที่ 7.5.2) เมื่อบูรณาการร่วมกับหน่วยงานภายในกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ส่งผลให้ผลการดำเนินงานบรรลุเป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน โดยรายได้สุทธิทางการเกษตรของเกษตรกรเฉลี่ยต่อครัวเรือนเพิ่มขึ้นทุกปี (ภาพที่ 7.5.1) และมากกว่าค่าเป้าหมายที่กำหนด ด้านสังคม พต. ส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตรทุกปี และยกระดับเข้าสู่ระบบเกษตรอินทรีย์ (PGS) สร้างความปลอดภัยของทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค และด้านสิ่งแวดล้อม พต. ตระหนักถึงปัญหาการเกิดมลพิษที่เกิดจากการเผาเศษวัสดุทางการเกษตร จึงรณรงค์และส่งเสริมให้เกษตรกรลดการเผาวัสดุทางการเกษตรและรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน รวมทั้งปลูกฝังให้บุคลากรลดการสร้างขยะทำให้ปริมาณขยะมูลฝอยภายในกรมฯ ลดลง (ภาพที่ 7.5.3-7.5.5)

7.6 การบรรลุผลลัพธ์ตามตัวชี้วัดด้านการลดต้นทุน การสร้างนวัตกรรม และการจัดการกระบวนการ

ในปี 2563 เป็นปีแรกที่ พต. มุ่งเน้นการปรับปรุงกระบวนการงานและการสร้างนวัตกรรมในระดับหน่วยงานทุกกระบวนการทั้งกระบวนการหลัก และกระบวนการสนับสนุน โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และการมีส่วนร่วม (ภาพที่ 7.6.2) ส่งผลให้เกิดการลดต้นทุนของกระบวนการในภาพรวม เช่น ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการภายในประเทศจากการใช้ระบบประชุมออนไลน์ (Video Conference & Web Conference) การจัดโครงการฝึกอบรมผ่านสื่อการเรียน การสอนระบบ LDD e – Training สามารถลดค่าใช้จ่ายได้ ร้อยละ 25.79 (ภาพที่ 7.6.1) การใช้โปรแกรมแบบรายงานเกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงานด้านบัญชีสามารถลดระยะเวลาได้ร้อยละ 55 (ภาพที่ 7.6.3) เป็นต้น นอกจากนี้ พต. ได้ปรับปรุงระเบียบกรมพัฒนาที่ดินว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. 2562 ส่งผลให้มีผู้ขอรับบริการข้อมูลดิน และการใช้ที่ดินเพิ่มขึ้น(ภาพที่ 7.6.5) ด้านประสิทธิภาพของการบรรเทาผลกระทบด้านภัยพิบัติต่าง ๆ พต.ได้จัดทำแผนดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่องสำหรับการบริหารความพร้อมต่อสภาวะวิกฤต (BCP) และเตรียมความพร้อมต่อภาวะฉุกเฉินต่างๆ เช่น ซ้อมแผนภาวะฉุกเฉินด้าน IT ปีละ 2 ครั้ง เป็นต้น

ตารางที่ 7.1 แสดงผลลัพธ์การดำเนินการ

ชื่อตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน		
		พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2563
7.1 การบรรลุผลลัพธ์ของตัวชี้วัดตามพันธกิจ				
1.ตัวชี้วัดตามภารกิจหลัก*				
1.1 จำนวนพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม (N) กับการปลูกข้าวตามแผนที่ Agri-map ได้รับการปรับเปลี่ยนเป็นเกษตรผสมผสานโดยการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ และปรับปรุงบำรุงดิน(ไร่)	100,000	93,054	63,886	107,181
2. ตัวชี้วัดตามนโยบายและแผนรัฐบาล				
2.1 จำนวนพื้นที่การเกษตรที่ทำการผลิตในระบบเกษตรอินทรีย์(ไร่)	15,750	13,205.29	13,114.08	16,950
3. การดำเนินการด้านกฎหมาย				
3.1 ร้อยละของจำนวนเรื่องที่มีปัญหาที่ต้องให้คำปรึกษาด้านกฎหมายระเบียบและตรวจร่างสัญญาลดลง(ร้อยละ)	30	0	25.99	42.85
4. ตัวชี้วัดของการบรรลุตามแผนยุทธศาสตร์*				
4.1 จำนวนแหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทานได้รับการก่อสร้าง(บ่อ)	40,000	42,945	38,314	45,588
5. การบรรลุตามยุทธศาสตร์อื่น ๆ เช่น การบรรลุตัวชี้วัดร่วม การจัดอันดับ เป็นต้น				
5.1 จำนวนชุดข้อมูลที่เปิดเผยข้อมูลเปิดภาครัฐผ่านระบบ (MOAC Open Data) ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์(ชุดข้อมูล)	5	-	5	9
7.2 การบรรลุผลลัพธ์ตามตัวชี้วัดด้านผู้รับบริการ และประชาชน				
1. ความพึงพอใจของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย*				
1.1 ร้อยละความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่องานบริการของกรมพัฒนาที่ดิน	92.30	92.77	92.16	92.81
2. ผลของความผูกพันและการให้ความร่วมมือ*				

ชื่อตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน		
		พ.ศ. 2561	พ.ศ. 2562	พ.ศ. 2563
2.1 จำนวนสมาชิกผู้ถือบัตรดินดีที่ได้รับการติดตามดูแล ให้ได้รับการบริการต่างๆ จากกรมฯ อย่างต่อเนื่อง (ให้ความรู้/สาธิต/ฝึกอบรม บริการวิเคราะห์ดิน มอบปัจจัยการผลิตทางการเกษตร ฯลฯ)(ราย)	80,000	-	77,559	96,108
4. ผลจากการปรับเปลี่ยนด้านการบริการที่เกิดประโยชน์ต่อผู้รับบริการที่สามารถวัดผลได้				
4.1 ร้อยละความพึงพอใจของผู้ใช้งานต่อชุดข้อมูลที่ต้องเปิดเผยทั้งหมด (กรมฯ มี 14 ชุดข้อมูลเปิดเผยข้อมูลภาครัฐผ่านระบบ (MOAC Open Data) (ร้อยละ)	70	-	-	93.59
4.2 ความพึงพอใจการใช้บริการโปรแกรมระบบดินออนไลน์	85	-	-	93.00
4.3 จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการตรวจสอบแนวเขตป่าไม่ถาวร เฉพาะราย(ราย)	1,200	888	1,082	1,446
7.3 การบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามตัวชี้วัดด้านการพัฒนาบุคลากร				
1. จำนวนนวัตกรรมต่อบุคลากร*				
1.1 จำนวนผลงานที่ได้รับรางวัลเลิศรัฐ(รางวัล)	6	10	5	7
2. การเรียนรู้และผลการพัฒนา*				
2.1 ร้อยละของบุคลากรที่ได้รับการพัฒนาผ่านระบบ e-training(ระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ)และ ผ่านการทดสอบความรู้(ร้อยละ)	85	-	-	100
3. ความก้าวหน้าและการก้าวขึ้นสู่ตำแหน่งตามแผน				
3.1 ร้อยละของบุคลากรที่ได้รับการแต่งตั้งเป็นไปตามเงื่อนไขของแผน Career Path (ร้อยละ)	100	100	100	100
4. จำนวนบุคลากรที่ได้รับการแต่งตั้งให้ไปร่วมในภาคีเครือข่ายภายนอกทั้งระดับชาติและนานาชาติ				
4.1 จำนวนบุคลากรที่ได้รับแต่งตั้งให้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการ คณะอนุกรรมการ และคณะทำงานที่แต่งตั้งโดยหน่วยงานภายนอก และร่วมในกรอบความร่วมมือด้านดินระหว่างกรมพัฒนาที่ดินและหน่วยงานต่างประเทศ(ราย)	350	252	293	576
5. จำนวนบุคลากรที่อาสาสมัครในโครงการที่ตอบสนองนโยบายหน่วยงาน				
5.1 จำนวนบุคลากรที่เข้าร่วมโครงการจิตอาสาพัฒนาที่ดิน “ลดและคัดแยกขยะ” ทำดีด้วยหัวใจลดภัยสิ่งแวดล้อม(ราย)	200	-	-	322
7.4 การบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามตัวชี้วัดด้านการเป็นต้นแบบ				
1. จำนวนรางวัลที่ได้รับจากภายนอก*				
1.1 จำนวนรางวัลที่ได้รับจากภายนอก (รางวัล)	7	11	6	7
2. จำนวน Best practice*				
2.1 จำนวนผลงานที่ได้รับรางวัลเลิศรัฐระดับดีเด่น (รางวัล)	1	4	1	1
3. จำนวนรางวัลที่ได้รับจากหน่วยงานระดับกรม/ระดับกระทรวง				
3.1 จำนวนรางวัลระดับกรม (กรมฯ มอบให้หน่วยงานย่อยในสังกัด) (รางวัล)	64	40	63	64
5. จำนวนบุคลากรที่ได้รับการยกย่องจากภายนอก				
5.1 จำนวนบุคลากรที่ได้รับการยกย่องจากภายนอก (รางวัล)	4	2	4	4
7.5 การบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามตัวชี้วัดด้านผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม สาธารณสุข และสิ่งแวดล้อม				
1. การบรรลุผลของตัวชี้วัดรวม* (กระบวนการที่ดำเนินการข้ามหลายหน่วยงาน)				
1.1 รายได้เงินสดสุทธิทางการเกษตรของเกษตรกรเฉลี่ยต่อครัวเรือนเพิ่มขึ้น (บาท/ครัวเรือน/ปี)	74,500	58,975	74,483	78,604
2. ตัววัดผลกระทบจากการดำเนินการที่มีต่อด้านเศรษฐกิจ				
2.1 ผลผลิตเพิ่มขึ้นพื้นที่ปลูกและป้องกันกาเซาะล้างพังทลายของดิน(ร้อยละ)	21	-	20.23	22.07
3. ตัววัดผลกระทบจากการดำเนินการที่มีต่อด้านสังคม				
3.1 จำนวนพื้นที่การเกษตรที่ได้รับการส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร(ไร่)	1,000,000	1,000,000	1,000,000	1,003,000
5. ตัววัดผลกระทบจากการดำเนินการที่มีต่อด้านสิ่งแวดล้อม				
5.1 จำนวนพื้นที่ลดการเผาเศษวัสดุทางการเกษตร และรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน (ไร่)	76,000	100,000	75,193	82,026
5.2 ร้อยละของปริมาณขยะมูลฝอยภายในกรมที่ลดลง(ร้อยละ)	75	--	74.1	87.35
7. 6 การบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามตัวชี้วัดด้านการลดต้นทุน การสร้างนวัตกรรม และการจัดการกระบวนการ				
1. การลดต้นทุน*(ทั้งในระดับกระบวนการที่เกิดจากการปรับปรุงงาน และการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้)				
1.1 ลดค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการภายในประเทศ ได้มีการใช้ Video Conference เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาประชุมของเจ้าหน้าที่ส่วนภูมิภาคและมีการจัดอบรมให้ความรู้แก่บุคลากรของกรมฯ ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดยจัดโครงการฝึกอบรมผ่านสื่อการเรียน การสอนระบบ LDD e – Training (ร้อยละ)	5	0	0	25.79
2. จำนวนนวัตกรรมของการปรับปรุงกระบวนการ				
2.1 จำนวนกระบวนการที่ปรับปรุงโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลนวัตกรรม/ภูมิปัญญา ร่วม สนับสนุนระบบของกรมพัฒนาที่ดิน(กระบวนการ)	13	-	-	19
3. ผลการปรับปรุงจากการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล*				
3.1 ระยะเวลาการรายงานผลการประเมินผลปฏิบัติงานด้านบัญชี จากการพัฒนาโปรแกรมแบบรายงานผลการประเมินผลปฏิบัติงานด้านบัญชี สำหรับให้หน่วยงานได้จัดส่งรายงานฯ ผ่านทางเว็บไซต์กองคลัง (ร้อยละ)	45	0	0	55
4. ประสิทธิภาพของการบริหารเทคโนโลยีด้านภัยพิบัติต่าง ๆ				
4.1 จำนวนครั้งในการซ่อมแผนภาพฉุกเฉินด้าน IT ต่อปี	2	2	2	2
5. นวัตกรรมการปรับปรุงด้านนโยบาย กฎระเบียบ และกฎหมาย				
5.1 จำนวนผู้ขอรับบริการข้อมูลเพิ่มขึ้น จากการปรับปรุง ระเบียบกรมพัฒนาที่ดินว่าด้วยข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. 2562 (ราย)	500	0	0	770

